

**ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „СРБИЈАШУМЕ“ БЕОГРАД
ШУМСКО ГАЗДИНСТВО „НИШ“ НИШ**

ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

ЗА

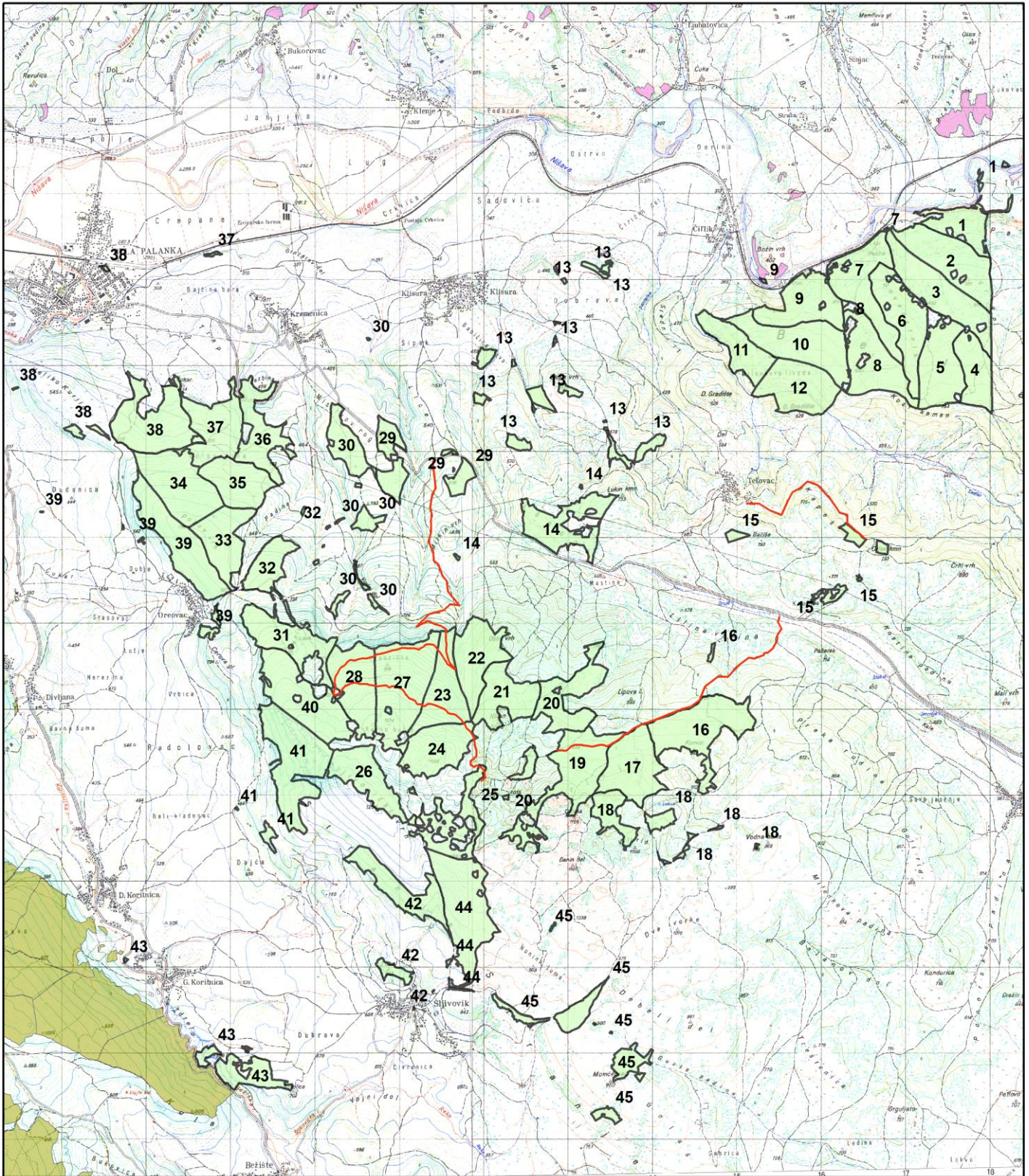
ГАЗДИНСКУ ЈЕДИНИЦУ

„ШЉИВОВАЧКИ ВИС“

2025 – 2034

**Одсек за израду основа и планова газдовања шумама
Шумско газдинство „Ниш“ Ниш**

Легенда:

- ГЈ Шљивовачки Вис
- ГЈ Сува планина - Ракош
- ГЈ Ријске планине
- Путни правци

САДРЖАЈ

1.0. УВОД.....	5
1.1. УВОДНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И НАПОМЕНЕ.....	5
1.2. Топографске прилике.....	6
1.2.1. Географски положај газдинске јединице	6
1.2.2. Границе	7
1.2.3. Површина.....	7
1.3. Имовинско правно стање.....	8
1.3.1. Државни посед.....	8
1.3.2. Рекапитулација по Катастарским Општинама	8
1.4. Рељеф и геоморфолошке карактеристике.....	10
1.5. Геолошка подлога	10
1.6. Хидрографске карактеристике	11
1.7. Клима	11
1.8. Опште карактеристике шумских екосистема	13
2.0. СТАЊЕ ШУМА, АНАЛИЗА СТАЊА И СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА	16
2.1. Стање шума	16
2.1.1. Стање шума по намени	16
2.1.2. Стање шума по газдинским типовима	17
2.1.3. Стање шума по пореклу и очуваности	19
2.1.4. Стање шума по смеси	20
2.1.5. Стање шума по врстама дрвећа.....	21
2.1.6. Стање шума по дебљинској структури	23
2.1.7. Стање шума по старости	24
2.1.8. Стање шумских култура и вештачки подигнутих шума.....	26
2.1.9. Здравствено стање шума	26
2.1.9.1. Штетни абиотички фактори	27
2.1.9.2. Степен угрожености шума и шумског земљишта од пожара.....	27
2.1.10. Стање необраслих површина	28
2.1.11. Фонд и стање дивљачи	28
2.1.12. Стање заштићених делова природе	30
2.1.13. Отвореност шумског комплекса саобраћајницама.....	30
2.1.14. Приказ стања недрвних производа	32
2.1.15. Семенски објекти и расандици	32
2.1.16. Општи осврт на затечено стање	32
2.2. Анализа стања и спроведених мера газдовања.....	33
2.2.1. Промена шумског фонда по површини.....	33
2.2.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту	34
2.3. Однос планираних и остварених радова у досадашњем газдовању	35
2.3.1. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума	35
2.3.2. Досадашњи радови на коришћењу шума	35
2.3.3. Општи осврт на досадашње газдовање	36
2.4. Вредност шума	37
2.4.1. Квалификациона структура укупне дрвне запремине	37
2.4.2. Вредност дрвета на пању.....	37
2.4.3. Вредност младих састојина (без запремине)	39
2.4.4. Укупна вредност шума	39
3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА	39
3.1. Функција и намена шума.....	39
3.2. Дугорочни и краткорочни циљеви	42
3.3. Узгојне, уређајне и специфичне мере газдовања	44
4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА	47
4.1. План газдовања шумама	47
4.1.1.1. Планови обнављања и подизања нових шума	48
4.1.1.2. Планови расадничке производње	48
4.1.1.3. План неге шума	48
4.1.2. План заштите шума.....	49
4.1.3. План коришћења шума	49
4.1.3.1. План сече шума и калкулација приноса	50
4.1.3.2. План обнављања једнодобних шума (главни принос).....	50
4.1.3.3. План проредних сеча шума (предходни принос)	50
4.1.3.3. Укупан план сеча по газдинским типовима	51
4.1.3.4. Укупан план сеча по врстама дрвећа.....	52

4.1.4. План изградње и одржавања шумских саобраћајница	54
4.1.5. План уређивања шума	55
4.1.6. План коришћења осталих шумских производа	55
4.1.7. Очекивани ефекти планираног газдовања	55
4.2. ЕКОНОМСКО ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА	55
4.2.1. Врста и обим планираних радова	55
4.2.1.1. Квалификациона структура сечиве запремине	55
4.2.1.2. Врста и обим планираних узгојних радова	56
4.2.1.3. План заштите шума	56
4.2.1.4. План реконструкције и одржавања шумских саобраћајница	56
4.2.1.5. План уређивања шума	56
4.2.2. Утврђивање трошкова производње	57
4.2.2.1. Трошкови производње дрвних сортимената	57
4.2.2.2. Трошкова радова на гајењу шума	57
4.2.2.3. Трошкови заштите шума	57
4.2.2.4. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница	57
4.2.2.5. Средства за репродукцију шума	58
4.2.2.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта	58
4.2.2.7. Трошкови уређивања шума	58
4.2.2.8. Укупни трошкови производње	58
4.2.3. Формирање укупног прихода	58
5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ	60
5.1. Прикупљање теренских података	60
5.2. Обрада података	61
5.3. Израда карата	61
5.4. Израда основе и планова газдовања	61
6.0. ЗАРШНЕ ОДРЕДБЕ	61
ПРИЛОГ 2 - СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА	63
ПРИЛОГ 3 – РЕШЕЊЕ О УСЛОВИМА ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ	71

1.0. УВОД

1.1. УВОДНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И НАПОМЕНЕ

Газдинска јединица „Шљивовачки вис” у саставу је Моравског шумског подручја (Закон о шумама, Сл.гл.РС, бр. 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018), којим, као део ЈП „Србијашуме“, газдује ШГ „Ниш” Ниш, ШУ Ниш - Бела Паланка. Шуме и шумско земљиште ове газдинске јединице простире се на територији општине Бела Паланка, односно Пиротског округа и шумске области Југоисточна Србија.

Законска је обавеза организације која газдује шумама да донесе основу газдовања и то у складу са одредбама Закона о шумама (Сл.гласник РС број 30/10; 93/12, 89/2015 и 95/2018); и Правилником о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници (Сл. гл. РС, бр.18/2024);,као и осталих позитивно правних прописа који регулишу ову материју.

Сходно тој обавези почетком 2023. године извршене су неопходне припреме за почетак радова на прикупљању таксационих података.Теренски таксациони подаци су прикупљени током 2023.године. Компјутерска обрада, писање основе и контрола таксационих података извршено је крајем 2023. и почетком 2024. године. Прикупљање података за израду ове ОГШ извршено је по јединственој методологији за све државне шуме којима газдује ЈП "Србијашуме" - Београд, користећи „Каталог шифара“ и исти су механиграфски обрађени. Планови газдовања сачињени су на бази утврђеног стања добијеног премемером. При планирању циљева и мера газдовања водило се рачуна о трајности приноса и прираста и о општекорисним функцијама шума.

Прва инвентаризација за шуме Г.Ј. "Шљивовачки Вис" урађена је 1979. године. Следећи циклуси уређивања били су 1985-1994; 1995-2004; 2005-2014 и 2015-2024;. За шуме ове Газдинске јединице ово је сада шесто уређивање.

Важност Основе газдовања шумама је од 01.01.2025. до 31.12.2034. године и њено спровођење почиње од дана давања сагласности од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије.

Шуме као природна богатства су Уставом проглашена за добро од општег интереса, те захтевају посебну заштиту и користе се под условима и на начин прописан законом, којим се обезбеђује рационално коришћење

У складу са предходним рационалним режимом коришћења шумског простора одређује се на основу одредби Закона о шумама (Сл.гл. РС.бр. 30/2010 одредаба чл.9 до 20 предходног закона о шумама 93/12).

Овим законом уређује се очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама и шумским земљиштем, надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања значајна за шуме и шумско земљиште.

Посебно значајно питање које је регулисано другачије у односу на предходне законе, јесте равноправно третирање свих функција шума. Законом о шумама, члан 3, обезбеђују се услови за одрживо газдовање шумама и шумским земљиштем као добром од општег интереса, на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује њихова производна способност, биолошка разноврсност, способност обнављања и виталност и унапређује њихов потенцијал за ублажавање климатских промена, као и њихова економска, еколошка и социјална функција, а да се при томе не причињава штета околним екосистемима.

Одредбе овог закона односе се на шуме и шумско земљиште у свим облицима својине. Шумама, по Закону о шумама газдују корисници и сопственици шума.Шумама се газдује на основу предходно донешених планских докумената у шумарству (чл. 22 до 27). За државне шуме доноси се планови развоја шумског подручја, основа газдовања шумама, програм газдовања шумама,годишњи план газдовања шумама, извођачки пројекат газдовања шумама, пројекат коришћења осталих шумских производа и пројекат коришћења осталих функција шума.

Законска је обавеза корисника шума да донесе Планска документа у шумарству. Начин израде и садржај основа као и годишњих извођачких планова је прописан Правилником о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници (Сл. гл. РС, бр.18/2024);,које је донело Министарство надлежно за шумарство (важи од 12.12.2003године).

Основа газдовања шумама је плански документ који се доноси за једну газдинску јединицу за период од 10 година.

Основа се израђује на основу утврђеног стања шума на терену и садржи :

- 1) припрему;
- 2) издвајање одсека;
- 3) инвентуру;
- 4) формирање базе података;
- 5) израду планова и текстуалног дела основе.

Текстуални део

је урађен по поглављима наведеним у садржају основе,

Табеларни део (табеле се групишу у два дела)

први део - стање састојина :

- исказ површина - образац бр. 1
- опис станишта и састојина - образац бр. 2
- табела о размеру дебљинских разреда - образац бр. 3
- табела о размеру добних разреда - образац бр. 4

други део - планови и евиденција газдовања :

- план гајења - образац бр. 5
- план проредних сеча шума - образац бр. 6
- план сече обнављања за једнодобне шуме - образац бр. 7
- план сеча разнодобних шума – образац бр. 8

К а р т е

Стање шума Г.Ј.се приказује на основној, прегледној и привредној карти:

основне карте :

- основна карта без изохипси 1 : 10000
- основна карта са вертикалном преставом терена 1 : 10000

прегледне карте :

- карта намене површина 1 : 25000
- састојинска карта 1 : 25000
- карта газдинских класа 1 : 25000
- карта премера шума 1 : 10000
- привредна карта 1 : 25000

Текстуални део основе као и табеларни део основе увезани су у једну књигу, уз коју се прилажу карте.

Приликом израде пројектно-планске документације у шумарству поред Закона о шумама потребно је применити и друге законе, подзаконске акте и прописе који регулишу газдовање и коришћење појединих ресурса у шумским и другим подручјима. То су пре свега: Закон о водама (Сл.гл.РС.бр.46/97; 53/93;67/93; 48/94; 54/96;101/05 30/10;), Закон о заштити животне средине (бр. 135/04; 36/09), Закон о дивљачи и ловству (бр.18/2010;) Закон о рибарству (бр.35/94;38/94;101/05;) Закон о просторном плану РС од 2010 до 2020 године(бр.88/10), Закон о заштити од пожара (бр.53/93;67/93;48/94;101/05; 111/09), Закон о јавним путевима (бр.101/05; 123/07;), Закон о експропријацији (бр.53/95; 23/01;), Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа (бр.135/04; 8/05) Закон о заштити биља од болести и штеточина (бр.14/84; 6/89; 53/93; 67/93; 48/94;) и остали закони, правилници и уредбе.

1.2. Топографске прилике

Топографске прилике газдинске јединице обухватају географски положај, границе и површину.

1.2.1. Географски положај газдинске јединице

Газдинска јединица “Шљивовачки Вис” лежи на масиву Суве планине и на њеним обронцима, на северо-источном делу планине (Шљивовачки Вис и Белава).

По општем географском положају простире се између:

о , „ о , „
43 07 47 и 43 13 42 северне географске ширине и између

о , „ о , „
22 18 40 и 22 26 45 источне географске дужине од Гринича.

Газдинска јединица се протеже источно и југоисточно од Беле Паланке. Према административној подели целикупна јединица припада СО Бела Паланка, и КО Сињац, Чифлик, Теловац, Клисуре, Шљивовик, Ореовац, Кременица, Бела Паланка варош, Бела Паланка ван вароши, Мокра, Доња и Горња Коритница.

Шумама ове Г.Ј.газдује Ј.П."Србијашуме" Београд, део Шумско газдинство "Ниш" из Ниш, преко Шумске управе Ниш-Бела Паланка.

1.2.2. Границе

Ова ГЈ је састављена од више мањих и већих комплекса који се граниче претежно са приватним поседима. Спољна граница је јако изломљена-вештачка за разлику од унутрашњих које су углавном природне, чине их гребени, увале, стазе, а мањим делом потоци и путеви. Источни део Г.Ј. (одељења 1,2,3,4,5,16,17,20) граничи се са Г.Ј. "Белава"-Ш.Г. "Пирот", јужни и западни део се граничи са Г.Ј."Сува планина 1 - Ракош" а северно се простире скоро до реке Нишаве и градског насеља Бела Паланка.

Спољне (153 км) и унутрашње (44 км) границе су обновљене, пошто су предходно идентификоване на основу катастарских података.

1.2.3. Површина

Укупна површина ове Г.Ј. износи 1.846,33 ха. Површина Г.Ј. је подељена на 45 одељења, са просечном површином од 41,04 ха. Највећу површину има одељење 44 и то 64,07 ха а најмању површину има петнесто одељење 11,42 ха.

табела 1. Стање површина према врсти земљишта (начину његовог основног коришћења)

Општина		Шуме и шумско земљиште				Остало земљиште			Укупна површина
		Шуме	Шумске културе	Шумско земљиште	Свега	Неплодно	За остале сврхе	Свега	
Бела Паланка	ха	1646,78	0	0	1646,78	101,78	97,77	199,55	1846,33
	%	89	0	0	89	6	5	11	100

Укупна површина ГЈ "Шљивовачки вис " износи 1.846,33 ха. Укупно обраста површина заузима 1.646,78 ха (89 %) површине. Шуме и шумско земљиште заузимају 1.646,78 ха (89 %) Остало земљиште заузима 199,55 ха (11 %) површине газдинске јединице, на неплодно земљиште отпада 101,78 ха (6%), а на земљиште за остале сврхе 97,77 ха (5 %) од укупне површине.

табела 2. Структура површина

Порекло састојине/врста земљишта	укупно Г. Ј.	
	ха	%
изданачке састојине	188,15	10
шумске културе (до 20 година)	0	0
вештачки подигнуте састојине (изнад 20 год.)	37,76	2
укупно вештачки подигнуте састојине	37,76	2
шикаре	842,88	46
шибљаци	577,99	31
укупно обраста земљиште	1646,78	89
неплодно земљиште	101,78	6
За остале сврхе	97,77	5
укупно необрасла земљиште	199,55	11
Укупно Газдинска Јединица	1846,33	100

Обраста површина ове ГЈ је 1646,78 ха, што представља 89 % од укупне површине ове јединице. Необраслих површина има 199,55 ха или 11 %. Однос обрасталих и необраслих површина је 89 : 11 у корист обрасталих. Спорне површине у ГЈ или заузећа нису евидентирана .

1.3. Имовинско правно стање

1.3.1. Државни посед

Као доказ власништва за шуме и шумска земљишта ове ГЈ служе поседовни листови, издати од стране катастра у Белој Паланци. Законом о шумама је дефинисано да су шуме и шумска земљишта којима газдује ЈП „Јавна својина“ у оквиру које је као ималац права коришћења означено ЈП „Србијашуме“. У оквиру ГЈ постоје површине 52,16 ха других државних организација - правних по носиоцима права коришћења и власништва, и односе се на површине путева и потока који се у катастру воде као "Јавно добро путеви и реке". и физичких лица где су ливаде, пашњаци, њиве и шуме. Ове површине издвојене су у посебне одсеке и на њима нису планирани радови.

1.3.2. Рекапитулација по Катастарским Општинама

Преглед површина по одељењима, КО броју парцеле, културама, класама се налази у прилогу ове Основе у табеларни део.

табела 3. Рекапитулација стање површина по катастарским општинама

Катаст. општина	Врста земљишта	Власниство	Површина	%
Бела Пал-варош	Згре и др обј са окућн	државно – орган. која газдује шумама	0,39	0
Б. Пал-ван варош	Шума	државно - организација која газдује шумама	78,64	4
Б. Пал-ван варош	Шумско земљиште	државно - других организација	23,24	1
Б. Пал-ван варош	Земљ за остале сврхе	државно - организација која газдује шумама	0,61	0
Б. Пал-ван варош	Земљ за остале сврхе	државно - других организација	6,00	0
Б. Пал-ван варош	Пут	државно - организација која газдује шумама	0,61	0
Б. Пал-ван варош	Пут	државно - других организација	1,02	0
Б. Пал-ван варош	Далековод	државно - организација која газдује шумама	1,47	0
Б.Пал-ван варош	укупно	државно – орган. која газдује шумама	81,33	4
Б.Пал-ван варош	укупно	државно - других организација	30,26	2
Б.Пал-ван варош укупно			111,59	6
Горња коритница	Шума	државно - организација која газдује шумама	20,96	1
Горња коритница	Пут	државно - других организација	0,12	0
Горња коритница	Камењар	државно - организација која газдује шумама	2,13	0
Горња коритница	Далековод	државно - организација која газдује шумама	0,32	0
Горња коритница	укупно	државно – орган. која газдује шумама	23,41	1
Горња коритница	укупно	државно - других организација	0,12	0
Горња Коритница укупно			23,53	1
Доња коритница	Шума	државно - организација која газдује шумама	26,39	1
Доња коритница	Камењар	државно - организација која газдује шумама	3,44	0
Доња коритница	укупно	државно - орган која газдује шумама	29,83	2
Доња Коритница укупно			29,83	2
Клисура	Шума	државно - организација која газдује шумама	170,94	9
Клисура	Земљ за остале сврхе	државно - организација која газдује шумама	3,58	0
Клисура	Пут	државно - организација која газдује шумама	0,62	0
Клисура	Пут	државно - других организација	0,04	0
Клисура	Гасовод	државно - организација која газдује шумама	1,45	0
Клисура	укупно	државно - орган која газдује шумама	176,59	9
Клисура	укупно	државно - других организација	0,04	0
Клисура укупно			176,63	9
Кременица	Шума	државно - организација која газдује шумама	156,15	8
Кременица	Земљ за остале сврхе	државно - организација која газдује шумама	7,55	0
Кременица	Земљ за остале сврхе	државно - других организација	11,95	1
Кременица	Пут	државно - организација која газдује шумама	1,15	0
Кременица	Пут	државно - других организација	1,57	0
Кременица	Гасовод	државно - организација која газдује шумама	1,19	0

Катаст. општина	Врста земљишта	Власниство	Површина	%
Кременица	Далековод	државно - организација која газдује шумама	1,79	0
Кременица	Далековод	државно - других организација	0,27	0
Кременица	укупно	државно - орган која газдује шумама	167,83	9
Кременица	укупно	државно - других организација	13,79	1
Кременица укупно			181,62	10
Мокра	Шума	државно - организација која газдује шумама	1,18	0
Мокра	Земљ за остале сврхе	државно - организација која газдује шумама	1,90	0
Мокра	укупно	држ. - орган која газд. Шум. Укуп.	3,08	0
Ореовац	Шума	државно - организација која газдује шумама	294,62	16
Ореовац	Земљ за остале сврхе	државно - организација која газдује шумама	4,20	0
Ореовац	Земљ за остале сврхе	државно - других организација	4,31	0
Ореовац	Пут	државно - организација која газдује шумама	1,29	0
Ореовац	Пут	државно - других организација	1,08	0
Ореовац	Камењар	државно - организација која газдује шумама	5,28	0
Ореовац	укупно	државно - орган која газдује шумама	305,39	16
Ореовац	укупно	државно - других организација	5,39	0
Ореовац	укупно		310,78	16
Сињац	Шума	државно - организација која газдује шумама	400,09	21
Сињац	Земљ за остале сврхе	државно - организација која газдује шумама	26,71	1
Сињац	Пут	државно - других организација	0,02	0
Сињац	Камењар	државно - организација која газдује шумама	0,99	0
Сињац	укупно	државно - орган која газдује шумама	427,79	23
Сињац	укупно	државно - других организација	0,02	0
Сињац	укупно		427,81	23
Теловац	Шума	државно - организација која газдује шумама	114,30	6
Теловац	Земљ за остале сврхе	државно - организација која газдује шумама	6,31	0
Теловац	Пут	државно - других организација	0,24	0
Теловац	Поток (канал)	државно - других организација	0,47	0
Теловац	укупно	државно - орган која газдује шумама	120,61	6
Теловац	укупно	државно - других организација	0,71	0
Теловац	укупно		121,32	6
Чифлик	Шума	државно - орган која газдује шумама	33,80	2
Чифлик	Пут	државно - других организација	0,13	0
Чифлик	укупно		33,93	2
Шљивовик	Шума	државно - организација која газдује шумама	349,71	18
Шљивовик	Земљ за остале сврхе	државно - организација која газдује шумама	35,00	2
Шљивовик	Пут	државно - организација која газдује шумама	1,63	0
Шљивовик	Пут	државно - других организација	1,46	0
Шљивовик	Камењар	државно - организација која газдује шумама	89,94	5
Шљивовик	Поток (канал)	државно - других организација	0,24	0
Шљивовик	укупно	државно - орган која газдује шумама	476,28	25
Шљивовик	укупно	државно - других организација	1,70	0
Шљивовик	укупно		477,98	25
УКУПНО ГЈ	укупно	државно - орган која газдује шумама	1846,33	97
УКУПНО ГЈ	укупно	државно - других организација	52,16	3
УКУПНО ГЈ	укупно		1898,49	100

Укупна површина Газдинске јединице којом газдује ЈП Србијашуме износи 1846,39 ха. Површина других организација правних и физичких лица у оквиру ГЈ Шљивовачки Вис износи 52,16 ха што је или 3% од укупне површине ГЈ. То су углавном мање површине (ливаде, пашњаци, њиве и шуме) распоређене по целој површини Г.Ј.

1.4. Рељеф и геоморфолошке карактеристике

Ова газдинска јединица лежи на северо-источном делу масива Сува планина, која по Ј.Цвијићу припада младим набраним планинама Балканског система. Рељеф терена је претежно стрм са нагибом терена и преко 30 степени. Виши делови ове ГЈ су махом оштри гребени са огромним кречњачким непроходним грамадама, који се скоро непроходни и већином су обрастали шибљацима. Највиша тачка налази се у одељењу 26 и износи 1258 м, а најнижа је у првом одељењу са надморском висином од 320 мнв. Висинска разлика је 938 м. Средња висина је 790 м. Овим просторима доминира врх Шљивовачки Вис са 1258 м а издваја се: Врли Рид – 1080м, Две Иворике – 1016м, Водна Бука – 969м, Момчиловац – 960м, Попов Врх – 800м и Велико Курило 539 мнв.

1.5. Геолошка подлога

На готово целој површини газдинске јединице заступљен је кречњак, док се местимично јавља пешчар. Кречњак се одликује, не само нераствореним остатком и спорим растварањем, већ и карактеристичним рељефом и великом пропустљивошћу воде. Земљишта на кречњаку су врло неуједначена по дубини и производној вредности. Вегетација на кречњаку зависи од дубине земљишта и стања ерозије. На нижим надморским висинама доминирају различите врсте храста, црног јасена и граба, и то већином у деградационим деловима састојине. Са порастом надморске висине, шуме на кречњаку су квалитетније, а поред храста јавља се и буква. Клима на кречњаку је, по правилу, увек сувља него на другим подлогама. Карстни рељеф на кречњацима је веома изражен. Педогенеза на кречњаку почиње образовањем рендзине, која еволуира ка другим типовима земљишта, (малмокамбисол) и (калкомелансол). Геолошка подлога уз разноврсност рељефних облика условила је формирање одређених врста земљишта, што утичу на појаву и развој одређеног биљног покривача.

Типови земљишта су издвојени на основу педолошких карата као и запажања пројектаната приликом прикупљања таксационих података на терену. Земљиште је већим делом плитко, скелетно и неразвијено што је условила геолошка подлога. Састав и особине земљишта уско су повезане са геолошком подлогом, рељефом, климом те је и сама вегетација овиме условљена. Најзаступљени типови земљишта који се срећу у овој газдинској јединици су:

- смеђе земљиште на кречњаку и доломиту (малмокамбисол)
- кречњачко доломитна црница (калкомелансол)

Смеђе земљиште на кречњаку и доломиту (малмокамбисол)

Важно је нагласити да је овај тип земљишта по први пут ближе описан и посебно издвојен из састава гајњача, на примеру Суве планине (Павићевић). Смеђа земљишта су већином средње дубока, а захваљујући стабилној полиедричној структури често су пропустљива за воду и добро су аерисана. У читавом слоју земљишта биљке се добро закореневају. Пољски капацитет ових земљишта је осредњи. Биљке осредње реагују на промену количине атмосферског талога, стога се и овде у еколошком смислу могу издвојити сувља и влажнија варијанта. Сва ова земљишта су довољно биолошки активна и на њима, по правилу, налазимо тип зрелог хумуса, умерено су кисела и средње обезбеђена храњивим материјама са изузетком фосфора који показује изразити дефицит. Са таквим својствима ово су ипак плодна шумска земљишта, тим пре што многе шумске биљке могу да користе фосфор и из теже растворљивих облика. Ова земљишта у хумидним областима су најчешће под шумом.

У планинама источне Србије где спада и ова газдинска јединица, смеђа земљишта су насељена углавном буковим шумама. У нижим подручјима могуће је срести ксеротермне заједнице цера и сладуна. На јужним падинама где је шумска вегетација јако девастирана или уништена, а земљиште коришћено за пашњаке, има појава интензивније ерозије. Често су ови пашњаци напуштани, потом је долазило до појава шибљака и шикара грабића, храста медуна и црног јасена. Ово су ипак најчешће шумска земљишта, мада се врло често налазе под ливадама или пашњацима. Производна способност шумских терена могло би се повећати увођењем појединих брзорастућих врста, али је степен интензитета производње на овим земљиштима ипак ограничен неједнаком дубином и скелетношћу земљишта.

Кречњачко доломитна црница (калкомелансол)

Ова земљишта су нешто развијенија од предходних али још увек припадају групи неразвијених земљишта. Она имају у потпуности формиран хумусни хоризонт, који непосредно или преко једног прелазног хоризонта прелази у матични супстрат. Дубина хумусног хоризонта се обично креће од неколико сантиметара па до 30. Ова земљишта спадају у ред пливих земљишта. По механичком саставу обично су иловаче до теже иловаче. Структура је по правилу зрнаста. Садржај хумуса је прилично променљив (10-25%), зависно углавном од надморске висине. Земљиште је неутрално до слабо кисело а степен засићености базама је висок, док су у приступачном фосфору ова земљишта дефицитарна. На свим експозицијама и у нижем појасу расту углавном храстове и грабове шуме а срећу се и букове шуме. На већим надморским висинама доминантне су буково шуме, нарочито на северним експозицијама.

1.6. Хидрографске карактеристике

Имајући у виду да се ова јединица налази на кречњачкој подлози, да се закључити да је она изузетно сиромашна са воденим токовима. Главна река која протиче овом ГЈ је Нишава и то мањим северним делом а југозападним делом протиче Коритничка река. На подручју ове јединице могу се срести али доста ретко по који мањи водоток и извор који преко лета углавном пресуше. Познатији је Врелски извор. Воде овог подручја припадају сливу реке Нишаве. Стање састојина као и биљног покривача је такво да и после обилних падавина нема већих појава ерозије.

1.7. Клима

Просторна расподела параметара климе условљена је географским положајем, рељефом и локалним утицајем, као резултатом комбинације рељефа, расподеле ваздушног притиска већих размера, експозицијом терена, присуством речних система, вегетацијом, урбанизацијом и слично. Од географских одредница које карактеришу битне синоптичке ситуације значајне за климу Србије треба споменути Алпе, Карпате и Родопске планине, Средоземно море, Панонску низију и долину Мораве као и брдовито планински део са котлинама и висоравнима. Територија на којој се налази ово подручје заузима југоисточни део републике Србије, до које допире утицај умерено континенталне климе, утицај Панонске низије са севера и средоземне климе са југа. Ово подручје има умерено континенталну климу. Климатске карактеристике овог подручја могу се посматрати са становишта јачег и слабијег утицаја средоземне климе. Ово подручје захвата шири појас Суве планине. Њега је описао и разрадио у потребним оквирима за фитоценолошка односно типолошка истраживања Др. Б. Јовановић. Обзиром на очигледне климатске промене карактеристично је да нису посебно изражена сва четири годишња доба. Клима, у суштини, представља скуп временских појава, односно процеса у атмосфери, који карактеришу средње физичко стање атмосфере. Она се сагледава на основу анализе података прикупљених на метеоролошким станицама датих за низ година, који се статистички сређују и обрађују. Климатске прилике битно утичу не само на живот и раст биљака, посебно дрвенастих врста, него и на њихову распрострањеност у одређеним подручјима.

Најближа метеоролошка станица овом комплексу шума је на метеоролошкој станици Ниш / н.в. 202мнв. (43° 20' ист.географ.ширине и 21° 54' север. географ. дужине). Према подацима метеоролошке станице (просек 1991.-2020. године из метеоролошких нормала Републичког хидрометеоролошког завода дајемо преглед основних климатских фактора):

Ниш φ 43°20N λ 21°54E h 202 m
ПРОСЕЧНЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ ЗА СТАНДАРДНИ
КЛИМАТОЛОШКИ ПЕРИОД 1991-2020. ГОДИНА

	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА (°C)													
Нормална вредност	0,9	3,1	7,5	12,6	17,2	21,1	23,1	23,1	18,0	12,6	7,4	2,3	12,4
Средња максимална	5,3	8,3	13,6	19,0	23,8	27,9	30,4	30,9	25,4	19,5	13,0	6,3	18,6
Средња минимална	-2,5	-1,1	2,4	6,7	11,1	14,6	16,2	16,2	12,1	7,6	3,3	-0,9	7,1
Апсолутни максимум	21,7	23,9	26,8	32,7	35,8	40,3	44,2	42,2	37,5	34,9	29,0	22,2	44,2
Апсолутни минимум	-19,0	-18,2	-14,3	-5,6	1,0	5,6	4,1	7,2	0,7	-5,5	-9,3	-15,4	-19,0
Ср. бр. мразних дана	21,5	15,6	8,9	1,4	0	0	0	0	0	1,7	6,6	17,4	73,1
Ср. бр. тропских дана	0	0	0	0,3	3,1	10,7	17,2	18,8	5,6	0,5	0	0	56,2
РЕЛАТИВНА ВЛАГА (%)													
Просек	79,1	73,3	65,3	63,0	66,0	64,6	60,6	60,3	66,8	73,5	76,5	80,3	69,1
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (h)													
Просек	67,5	93,7	156,0	179,2	212,5	250,2	272,7	275,6	200,6	142,4	84,4	51,6	1986,4
Број ведрих дана	4,0	4,2	5,3	4,7	4,5	7,7	11,6	13,7	8,8	7,0	4,4	3,1	79,0
Број	14,6	11,4	10,3	8,4	7,5	4,0	3,1	2,7	6,1	8,4	11,1	15,4	103,0

облачних дана													
ПАДАВИНЕ (mm)													
Ср. месечна сума	42,9	39,0	47,6	55,9	69,8	57,6	49,4	43,9	49,0	55,8	49,0	53,9	613,8
Мах. дневна сума	24,6	25,6	27,9	33,1	74,5	68,4	72,7	50,6	52,6	39,5	47,9	44,2	74,5
Ср. бр. дана \geq 0.1 mm	13,1	12,4	12,3	12,6	13,2	10,9	9,0	7,5	9,5	9,6	10,4	13,6	134,1
Ср. бр. дана \geq 10.0 mm	1,2	1,0	1,5	1,7	2,1	1,6	1,5	1,5	1,3	2,1	1,3	1,7	18,5
ПОЈАВЕ (број дана са....)													
снегом	9,8	8,0	4,9	0,9	0	0	0	0	0	0,3	3,0	8,2	35,1
снежним покривачем	11,9	8,1	3,0	0,2	0	0	0	0	0	0	1,3	6,8	31,3
маглом	2,7	0,8	0,2	0,1	0,4	0	0	0,1	0,1	1,2	1,9	3,3	10,8
градом	0	0	0	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0	0	0	0	0,8

Температуре

Подручје ГЈ има средњу максималну годишњу температуру од 18,6 Ц и средњу минималну температуру од 7,1 Ц. Апсолутне миним. температуре иду до – 19,0Ц (јануар), а апсолутна максимална температура била је + 44,2 Ц (јул). Најхладнији је јануар и фебруар. Најтоплији је јули и август. Најранији мразеви су овде крајем септембра, а најкаснији у априлу и поклапају се са снежним падавинама . Просечан број мразних дана у овом периоду је трајао 73,1 дана а број тропских дана је 56,2. Јесен је нешто топлија од пролећа, али се њихова температурна разлика све више смањује према већим висинама. Највећи број ледених дана јавља се у најхладнијем месецу. Изнад висине од 800 м ледени дани могу да се јаве чак и у априлу. Важно је напоменути да се за време вегетационог периода ледени дани јављају изузетно а до висине од 800 метара их нема, из разлога што је број ледених дана од посебне важности у физиологији биљака. Што се тиче физиологије биљака од великог су значаја подаци о броју дана са екстремно ниским или високим температурама ваздуха. Међутим, годишње амплитуде температуре ваздуха су велике. Оне су велике не само у нижим долинским, него и у вишим планинским подручјима, јер је опадање вредности годишње амплитуде температуре ваздуха према већим висинама изузетно мало. Са његовим повећањем експоненцијално расте опасност од промрзавања не само ниских и младих биљака, него и опасност од оштећења и пуцања грана и стабала дрвенастих врста у шумама. За време летњих дана почиње реална опасност од прегревања, посебно шумски поник и подмладак. Највећи број летњих дана јавља се у јулу, који је по овој карактеристици најтоплији месец у години. Вегетациони период почиње половином априла и траје до половине октобра.

Релативна влажност

Релативна влага ваздуха је свакако најважнија величина којом се обележава влага ваздуха, јер биљке приликом евапотранспирације не реагују посебно на апсолутну влагу ваздуха, а посебно на температуру ваздуха. Биљке реагују на комплексни утицај оба елемента тј.на релативну влагу ваздуха. Из табеле се види да средња релативна влажност износи 69,1 %, најнижа је преко лета 60,30 % у августу, у зимском периоду је највећа 80,3% у јануару. Подручје је нешто топлије, са мање падавина, али са већом релативном влагом ваздуха у поређењу са другим планинским подручјима. Релативна влага стоји обрнуто у односу са температуром ваздуха, тако да се најниже средње месечне вредности јављају у периоду максималне температуре, а највише током зимских месеци.

Облачност

Средња годишња облачност је 8,58 дана, највише у децембру 15,4 дана, а у најмања у августу месецу 2,7 дана. Ведрих дана је највише у августу а најмање у децембру. У току године просечно је око 79 сунчаних дана, облачних је око 103 дана. Годишње суме трајања сијања Сунца крећу се у интервалу од 1986,4 сати годишње.

Падавине

Количина падавина и њихов распоред у току године су важан елемент који карактерише климу једног краја, а тиме и услова живота на земљи. Падавине директно утичу на влажност ваздуха, а њихова расподела зависи са кретања ваздушних маса. Средња годишња сума падавина је 613,80 мм , просечно 51,15 мм месечно.

Најмања количина била је у фебруару а највећа у мају. У неким данима може пасти више падавина (кише) него што просечно пада у два летња месеца што указује да је проценат "ефикасних падавина" врло неповољан.

Годишње суме падавина у просеку расту са надморском висином. У нижим пределима годишња висина падавина се креће у интервалу од 540 до 820 mm. Подручја са надморском висином преко 1000 m просечно имају 700 до 1000 mm падавина, а неки планински врхови на југозападу Србије обилније падавине до 1500 mm. Већи део Србије има континентални режим падавина, са већим количинама у топлијој половини године, изузев југозападних крајева где се највише падавина измери у јесен. Најкишовитији је мај, када у просеку падне 12 до 13% од укупне годишње суме падавина. Најмање падавина имају месеци фебруар и октобар. Појава снежног покривача карактеристична је за хладнији део године од новембра до марта, а највећи број дана са снежним покривачем је у јануару.

Ветрови

За општу карактеристику климе је од значаја брзина, правац и честина јављања ветра. Све се ово одражава на вегетацију као и на земљиште. У првом случају у смислу увећања транспирације биљака, увећања димензија круна и изгледа стабала у целини а у другом исушивањем земљишта.

Што се ветрова тиче можемо рећи да на подручју ове газдинске јединице изразито јаких и стално владајућих ветрова нема. Од ветрова који дувају на подручју ове газдинске јединице треба споменути ветрове који за време зиме ствара снежне наносе, блокира комуникације, онемогућава кретање особља, дивљачи и на тај начин отежава пословање. Важно је истаћи појаву ветра северца, који дува у зимском периоду и на северним падинама ове газдинске јединице. Овај ветар када дува за време магловитих дана ствара ледену покорицу на вегетацији. Како овакво стање може у зимским и раним пролећним данима да потраје и дуже то услед њега може доћи до знатног оштећења вегетације. Понекад у току зиме, а чешиће крајем зиме у рано пролеће дува јак јужни ветар. Као негативна страна дејства овог ветра може се сматрати то што на неким истакнутим и у овом ветру изложеним положајима долази до оштећења вегетације. Интересантна је појава да за време зимских снежних дана, под утицајем јужног ветра, изложенији делови газдинске јединице већих надморских висина остају без снега, док су нижи још дуго под снегом. Од значаја су и локални ветрови који дувају благо свакодневно смењујући се ујутру и увече. Приземна ваздушна струјања су у великој мери условљена орографијом. У топлијем делу године преовлађују ветрови са северозапада и запада.

1.8. Опште карактеристике шумских екосистема

Под екосистемом се подразумева узајамна повезаност свих чланова биотопа и биоценозе у јединствену целину. Без бољег познавања екологије није могуће успешно газдовати шумама. Готово ниједан рад у шумарству не може се успешно извршити ако се једна од компонената планирања и извођења радова не заснива на екологији (еколошка основа). Екологија шума проучава односе шумског дрвећа и њихових заједница према околини, о утицају околине на њих и њиховим изменама под утицајем спољних и унутрашњих фактора. Овај скуп појава посматра се не само са биолошког гледишта него и са гледишта газдовања шумама. Екосистеми који чине животну средину представљају просторну и временску категорију. За нас су карактеристични копнени екосистеми. Продуктивни део земљишта користе две делатности: пољопривреда и шумарство, оне користе укупно 90 % простора Србије, што јасно указује на њихов значај.

Однос између пољопривреде и шумарства у коришћењу простора има пресудан утицај на животну средину. У прошлости агросистеми су потискивали шумске екосистеме често неадекватно, што је узроковало деградацију животне средине. Основну животну средину сачињавају ресурси и потенцијали у које спадају шумски екосистеми. Према критеријумима на основу којих се одређује значај природних ресурса за животну средину, шумским екосистемима припада доминантно место. Животна средина има више компоненти живе и неживе природе. Она је резултат деловања не само природних закона, већ и човека, који својим активностима перманентно утиче на природу мењајући је, како у позитивном тако и у негативном смеру. По својој природи шумски екосистеми су високо продукциони а обухватају поред биљног и животињски свет. С обзиром на низ специфичних карактеристика, они се могу издвојити и као посебан ресурс.

У карактеристике које дају значај овом ресурсу су распрострањеност екосистема и висока продукциона способност. Као битну карактеристику потребно је истаћи бројност функција шумских екосистема. Оне се углавном могу сврстати у три групе функција:

- производна
- заштитно - регулаторна
- културно - социјална

Производни потенцијал шума се не исцрпљује само кроз дрвну масу, већ су од све већег значаја и потенцијали за производњу разних плодова, гљива, лековитог биља, лова, риболов и осталог.

За животну средину посебно су значајне заштитно – регулаторне функције шума због свог еколошког карактера. Овде је реч о утицају шумских екосистема на важније компоненте биосфере као што су : ваздух, клима, вода, земљиште, али и утицај на пејсаж и простор, који су такође природни ресурси. Све напред наведено је у складу са захтевима ФСЦ стандарда то јест сертификације одговорног и одрживог газдовања или управљања шумама

Општи фактори значајни за стање шумских екосистема

Много је фактора који утичу на стање шумских екосистема. Углавном их можемо сврстати у две групе :

- абиотичке факторе
- биотичке факторе

Абиотички фактори се даље разврставају на:

- климатске факторе
- факторе земљишта
- факторе рељефа

Биотички су:

- узајамни утицај живих бића (биљака и животиња)
- утицај човека - антропогени

Основна карактеристика ових фактора је: променљивост у времену и простору, целовитост (компактност) заједничког деловања и међусобна условљеност. Резултат таквог њиховог деловања је појава одређених шумских екосистема овог подручја. Савремени методи газдовања шумама захтевају да се шума као целина што боље проучи и упозна. Да би се унапредило газдовање и увећале користи од шума, већ дуго се ради на изучавању шуме као биогеоценозе(екосистема). На основу досадашњег степена еколошких истраживања за Републику Србију (детаљна еколошка истраживања за Шљивовачки Вис нису извршена) и теренских запажања све шуме Г.Ј. можемо сврстати у следеће комплексе :

- комплекс (појас) ксеротермофилних сладуново-церових, грабових и других типова шума (2)
- комплекс (појас) ксеромезофилних китњакових и грабових типова шума (3)
- комплекс мезофилних букових и буково-четинарских типова шума (4)

Иако нису извршена детаљна истраживања за ово подручје на основу досадашњих сазнања можемо издвојити следеће јединице у шумским екосистемама:

Комплекси (појасеви) даље се рашчлањују на ценоеколошке групе типова шума, на основу досадашњих сазнања о вегетацији и земљишту. Према наведеним критеријумима за ову газдинску јединицу могу се издвојити следеће ценоеколошке групе:

- 2.1.-Цено-еколошка група типова шума сладуна и цера (*Quercion frainetto*)на смеђим и лесивираним земљиштима
- 2.4.-Цено-еколошка група типова шума грабића и црног граба и грабића-јоргована (*Ostryo-Carpinion orientalis et Syringo- Carpinion orientalis*)на црницама (хумусно-акумулативним) земљиштима
- 3.1.-Шума китњака и цера (*Quercion petraeae-cerris*) на различитим смеђим земљиштима
- 3.2.-Шума граба (*Carpinion beluli illyrico-moesiacum*)на смеђим и лесивираним земљиштима
- 4.1.-Брдска шума букве (*Fagenion moesiacaе submontanum*)на еутричним и киселим смеђим земљиштима
- 4.2.-Планинска шума букве (*Fagenion moesiacaе montanum*)на различитим смеђим земљиштима

Ценоеколошке групе типова шума даље се рашчлањују на групе еколошких јединица. Овај степен систематизације представља биљне асоцијације најчешће окарактерисане земљиштем на којем се јављају. Групе еколошких јединица су мање или више индентичне по саставу главне или главних врста дрвећа, а различите по земљишту.

Овде су издвојене следеће групе еколошких јединица:

- 2.1.2.-Типична шума сладуна и цера (*Quercetum frainetto-cerris typicum*) на смеђим лесивираним земљиштима
- 2.4.1.-Шума грабића (*Carpinion orientalis moesiacaе*) на црницама и различитим еродираним земљиштима
- 3.1.2.-Шума цера (*Quercetum cerris*) на серији земљишта А-С до А1-А3-В1-С
- 3.1.3.-Шума китњака и цера (*Quercetum petraeae-cerris*) на земљиштима на лесу, силикатним стенама и кречњацима

- 3.2.1.-Шума китњака и граба (*Quercus - carpinetum moesiicum*) на смеђим и лесивирано-смеђим земљиштима
- 3.2.3.-Шума китњака, граба и цера (*Carpinus - Quercetum petraeae - cerris*) на земљиштима на лесу и киселим силикатним стенама
- 4.1.2.-Шума букве и китњака (*Quercus-Fagetum*) на различитим смеђим и лесивираним смеђим земљиштима
- 4.2.1.-Планинска шума букве (*Fagetum moesiicae montanum*) на различитим смеђим земљиштима
- 4.2.2.-Шума букве, граба и племенитих лишћара (*Aceris - Carpinis - Fagetum moesiicae montanum*) на хумусно-силикатним и мање-више скелетним, смеђим земљиштима

Шуме граба (*Carpinetum orientalis serbicum*)

Шуме граба, заузимају стрме стране, топлих експозиција на кречњацима. Јављају се од најнижих па иду и преко 1000 мнв. и то на плитким, сувим, скелетним земљиштима. Станишта ових шума су нешто влажнија од китњаквих и чистих церових шума. Поред граба јавља се грабић, клен, црни јасен, јоргован. Од приземне вегетације јавља се кукурек, копитњак, млечика и мајчина душица.

Шуме сладуна и цера (*Quercetum frainetto-cerris*)

То је климатогена шума условљена едафским условима. Она заузима најниже положаје хрстових шума (до 500 м.н.в). Ниска количина падавина (500-650 мм) одражава се на вегетацију која има ксерофитни карактер. Поред сладуна и цера у овој асоцијацији јавља се липа, граб, бели и црни јасен, клен и друге врсте. Спрат грмља је јако заступљен. Од приземне вегетације највише се појављују: прилеп, мишјакиња, ливадарка, купина и др.

Шуме китњака и цера (*Quercetum petraeae cerris*)

Ове шуме заузимају доњи појас китњаквих шума и то претежно до 600 м надморске висине. Станишта ових шума нешто су сувља од китњаквих и влажнија од чистих церових шума. Осим китњака у спрату дрвећа јавља се најчешће: граб, буква, црни јасен и липа. Од приземне вегетације најчешће се појављује купина и малина. Производни потенцијали ових земљишта су још увек задовољавајући.

Шуме китњака (*Quercetum montanum*)

Шуме китњака најчешће се јављају на надморским висинама 400-800 м. Распрострањене су најчешће на: гребенима, главицама, претежно топлим експозицијама, на јаким нагибима што уз мали склоп светољубивог китњака долази врло често до ерозије. За производне потенцијале земљишта може се рећи да су задовољавајуће. Главна врста је китњак, док се појединачно најчешће јавља: буква, граб, цер, јасен и друго. Спрат грмља је редак и мало заступљен. Од приземне вегетације највише се појављују: прилеп, мишјакиња, ливадарка, купина и остало.

Шуме цера (*Quercetum cerris*)

Шуме цера се распростиру на најсувљим деловима ове јединице. То су најнижи делови шуме са надморском висином најчешће до 500 м. Најчешће су то лоша станишта, са доста ограниченим производним способностима. Поред цера као доминантне врсте дрвећа ту се још појављује китњак, сладун, граб и црни јасен. Од приземне вегетације најчешће се појављује купина.

Планинска шума букве (*Fagetum maesiicae montanum*)

У Србији је ово најбоље изражен висински подпојас букових шума. Планинске шуме букве заузимају најчешће надморске висине између 700-1200 м, налазе се скоро на свим експозицијама и свим нагибима. У овој газдинској јединици планинска шума букве се простире од 700 м надморске висине, па све до горње границе шуме.

Ове шуме одликује се доминацијом букве у добро склопљеном спрату дрвећа и стаблимично примешаним осталим врстама дрвећа као што су: јавор, бели јасен, клен и граб а од нижег дрвећа јавља се зова врба ива. Од приземне вегетације најчешће се појављује: лазаркиња, здравац, сремш, брадавичак, копитњак, плућњак. Производне способности ових станишта су изузетно велике и са становишта шумарства представљају најважнију и највреднију групу земљишта.

Шикаре и шибљаци

Шикаре су заступљене у свим деловима јединице ближе селима на плитким, лошим, скелетним стаништима. Део шикара је климатогеног карактера проузрокован станишним условима, а други је секундаран, настао дејством човека и он је на нешто бољим стаништима. Шикаре букве су на вишим надморским висинама преко 600 м. на јако скелетним, плитким и стрмим теренима. Шикаре храстова, граба и грабића заузимају стрме стране, топлих експозиција на силикатима. Јављају се на око 300 а иду и преко 600 мнв. и то на плитким, сувим, скелетни земљиштима. Значи шибљаци и део шикара су климатогеног карактера проузроковани станишним условима, а други је секундаран, настао дејством човека и он је на нешто бољим стаништима. Обрасле површине су врло тешке за пошумљавање, то су лоша, девастирана и деградирана скелетоидна земљишта. Поред граба јавља се грабић, клен, црни јасен. Од приземне вегетације јавља се најчешће: кукурек, копитњак, млечика, мајчина душица.

Вештачки подигнуте састојине

Вештачки подигнуте састојине настале су пошумљавањем чистина, као и супституцијом лишћара бором и смрчом, на одговарајућој групи еколошких јединица.

2.0. СТАЊЕ ШУМА, АНАЛИЗА СТАЊА И СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА

2.1. Стање шума

Стање шума високих заштитних вредности

ХЦВ – 1 – Подручја која на глобалном, регионалном или државном нивоу садрже важне концентracије биодиверзитета, а то је наменска целина „57“ Специјални резерват природе – III степена која има површину од 21,11 ха

ХЦВ – 4 – Подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама, а то су наменска целина „26“ која има 975,15 ха и наменска целина „66“ која има површину од 480,62 ха., где су заступљене састојине које имају заштитни карактер, заштита земљишта од ерозије односно стална заштита шума (изван газдинског третмана).

2.1.1. Стање шума по намени

У газдинској јединици утврђене су глобална намена и основна намене.

Према глобалној намени шуме ове газдинске јединице сврстане су у 3 наменске целине :

Глобална намена 10 - Шуме и шумска станишта са производном функцијом

Глобална намена 12 - Шуме са приоритетном заштитном функцијом

Глобална намена 21 – Специјални природни резерват

Табела 4. Стање састојина према глобалној намени

Глобална Намена	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ха	%	м ³	%	м ³ /ха	м ³	%	м ³ /ха	
10	169,90	10	37.750,6	72	222,2	1.050,0	71	6,2	2,8
12	1.455,77	88	11.977,2	23	8,2	324,2	22	0,2	2,7
21	21,11	1	2.723,5	5	129,0	95,11	6	4,5	3,5
Укупно ГЈ	1.646,78	100	52.451,2	100	31,9	1.469,2	100	0,9	2,8

Наменска целина “10” - шуме и шумска станишта са производном функцијом, заступљена је по површини на 169,90 ха или 10 %, има запремину 37750,56 м³ или 72 %, и прираст је 1049,96 м³ или 71 %. у односу на обраслу површину.

Наменска целина “12” - шуме са приоритетном заштитном функцијом је најзаступљенија и то по површини, налази се на 1455,77 ха или 88 %. а са запремином од 23% и запреминским прирастом испод 22 %. у односу на обраслу површину.

Наменска целина “21” - специјални природни резерват је заступљена по површини на свега 21,11 ха или 1 %, има запремину 2723,49 м³ или 5%, и прираст је 95,10 м³ или 6 %. у односу на обраслу површину.

Према основној намени шуме ове газдинске јединице сврстане су у 4 наменске целине :

Основна намена 10. Производња дрвета

Основна намена 26 Заштита земљишта од ерозије

Основна намена 57 Парк природе-Специјални резерват природе – III степена
 Основна намена 66. Стална заштитна шума (изван газдинског третмана)

Табела 5. Стање састојина према основној намени

Основна Намена	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	
10	169,90	10	37750,6	72	222,2	1050,0	71	6,2	2,8
26	975,15	59	11977,2	23	12,3	324,2	22	0,3	2,7
57	21,11	1	2723,5	5	129,0	95,1	6	4,5	3,5
66	480,62	29	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Ук. ГЈ	1646,78	100	52451,2	100	31,9	1469,2	100	0,9	2,8

Наменска целина “10” - Производња дрвета је заступљена по површини на 169,90 ха или 10%, има запремину 37750,6 м³ или 72 %, и прираст је 1050,0 м³ или 71 %. у односу на обраслу површину.

Наменска целина “26” - Заштита земљишта од ерозије је најзаступљена по површини, налази се на 975,1ха или 59 %. а са запремином од 11977,2 м³ или 23% и запреминским прирастом од 324,2м³ или 22 %.

Наменска целина “57” Парк природе-Специјални резерват природе – III степена је заступљена по површини на 21,11 ха или 1 %, има запремину 2723,5 м³ или 5 %, и прираст је 95,10 м³ или 6 %. у односу на обраслу површину.

Наменска целина “66” је заступљена само по површини, налази се на 480,6 ха или 29 %, у односу на обраслу површину.

2.1.2. Стање шума по газдинским типовима

Газдински типови обухватају све шуме са приближно једнаким састојинским карактеристикама и сличним дугорочним циљевима. Упутства за Газдовање за сваки газдински тип описују најсврхисходнији начин да се из постојећег стања шума дође до жељеног циља у ближој или даљој будућности.

Табела 6. Стање састојина према газдинском типу шуме

Газдински тип шуме	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	%
2620. изд. меш.шуме хрстова	38,82	2	5589,2	11	144,0	198,4	14	5,1	3,5
21120. изд.меш.шуме букве	149,33	9	35986,3	69	241,0	872,3	59	5,8	2,4
укупно изданачке шуме	188,15	11	41575,6	79	221,0	1070,7	73	5,7	2,6
2810. високе меш.шуме ОТЛ	0,47	0	22,1	0	47,0	0,8	0	1,8	3,8
31210. високе меш.шуме борова	25,00	2	8169,8	16	326,8	281,7	19	11,3	3,4
31211. вис. меш.шуме борова - лишћ. и четин.	11,48	1	2454,8	5	213,8	107,9	7	9,4	4,4
31510. високе меш.шуме смрче	0,81	0	228,9	0	282,6	8,0	1	9,9	3,5
Укупно вештачки подиг.састојине	37,76	2	10875,7	21	288,0	398,4	27	10,6	3,7
51730. шибљаци, шикаре и жбунаста вегет.	1420,87	86	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
укупно шикаре, шибљаци	1420,87	86	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
укупно Газдинска Јединица	1646,78	100	52451,2	100	31,9	1469,1	100	0,9	2,8

Из табеле видимо да је заступљено је 7 газдинских типова шума.

Најзаступљенији газдински тип је 51730 - Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација, који заузима 86 % (1420,87 ha) од укупно обрасле површине ГЈ. У овом газдинском типу запремина и прираст нису регистровани.

Газдинска тип шума 2620. - Изданачке мешовите шуме хрстова заузимају 2 % (38,82 ha) од укупно обрасле површине ГЈ, по запремини је заступљен са 11%; (5589,2 м³) и по запреминском прирасту са 14%; (198,4м³) у односу на укупну запремину и прираст у ГЈ.

Газдинска тип шума 21120. - Издавачке мешовите шуме букве заузима 9 % (149,33 ha) од укупно обрасле површине ГЈ, по запремини је заступљен са 69%; (35986,3 м3) и по запреминском прирасту са 59%; (872,3м3) у односу на укупну запремину и прираст у ГЈ.

Високе мешовите шуме борова газински тип 31210 заступљен је на површини од 25,00 ha или 2% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 326,79 м³/ha, текући запремински прираст је 11,27 м³/ha, а проценат прираста је 3,45%.

Високе мешовите шуме борова и лишћара и четинара газински тип 31211 заступљен је на површини од 11,48 ha или 1% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 213,84 м³/ha, текући запремински прираст је 9,40 м³/ha, а проценат прираста је 4,40%.

Остали газдински типови заступљени су на малој површини, са учешћем мањим од 1 % од укупне обрасле површине газдинске јединице.

Приказани подаци показују да шикаре и шибљаци представљају доминантне комплексе у овој ГЈ, што значи да се ради о јединици ниске економске вредности, код које је примарни циљ заштита станишта.

Табела 6/а. Стање састојина према газдинском типу шуме, основној намени и пореклу састојина

Газдински тип шуме	нам.осн.	пор.саст.	P (ha)	P %	V м3	V %	V м3/ha	Iv м3	Iv %	Iv м3/ha	Iv / V %
2620.издавачке шуме храста	10.	14.издан.	18,79	1	2670,7	5	142,1	95,7	7	5,1	3,6
21120.издавачке шуме букве	10.	14.издан.	124,58	8	28673,3	55	230,2	695,9	47	5,6	2,4
ук.издавачке шуме основна намена -10			143,37	9	31344,1	60	218,6	791,6	54	5,5	2,5
31210. впс бора	10	27. впс чет.	3722,8	7	261,4	142,4	10	10,0	3,8	10,0	3,8
31211. впс лишћара и четин.	10	27. впс чет.	2454,8	5	213,8	107,9	7	9,4	4,4	9,4	4,4
31510. впс састојине смрче	10	27. впс чет.	228,9	0	282,6	8,0	1	9,9	3,5	9,9	3,5
Укупно впс четинара- основна намена -10			26,53	2	6406,5	12	241,5	258,3	18	9,7	4,0
укупно основна намена -10			169,90	10	37750,6	72	222,2	1050,0	71	6,2	2,8
2620.изд.храст	26	14.издан.	13,48	1	1719,1	3	127,5	61,5	4	4,6	3,6
21120.изд.бук.	26	14.издан.	24,75	2	7313,0	14	295,5	176,3	12	7,1	2,4
ук.издавачке шуме основна намена -26			38,23	2	9032,1	17	236,3	237,9	16	6,2	2,6
2810. впс тл	26	25. впс тл	22,1	0	47,0	0,8	0	1,8	3,8	1,8	3,8
31210. впс бора	26	27.впс чет	2923,0	6	418,8	85,4	6	12,2	2,9	12,2	2,9
Укупно впс четинара основна намена - 26			7,45	0	2945,1	6	395,3	86,3	6	11,6	2,9
51730. шик.шибљ.	26	38.шикара	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
51730. шик.шибљ.	26	39. шибљ	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
ук.шикаре основна.намена -26			929,47	56	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
укупно основна намена -26			975,15	59	11977,2	23	12,3	324,2	22	0,3	2,7
2620.изд.храст	57	14.издан.	6,55	0	1199,4	2	183,1	41,2	3	6,3	3,4
ук.издавачке шуме осн.намена -57			6,55	0	1199,4	2	183,1	41,2	3	6,3	3,4
31210. впс бора	57	27. впс чет.	1524,1	3	403,2	53,9	4	14,3	3,5	14,3	3,5
ук. впс четинара осн намена -57			3,78	0	1524,1	3	403,2	53,9	4	14,3	3,5
51730. шик.шибљ.	57	38.шикара	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
51730. шик.шибљ.	57	39. шибљ	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
ук.шикаре основна.намена -57			10,78	1	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
укупно основна намена -57			21,11	1	2723,5	5	129,0	95,1	6	4,5	3,5
51730. шик.шибљ.	66	38.шикара	8,72	1	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
51730. шик.шибљ.	66	39. шибљ	471,90	29	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
ук.шикаре осн.намена -66			480,62	29	0	0	0,0	0	0	0,0	0,0
укупно основна намена -66			480,62	29	0	0	0,0	0	0	0,0	0,0
укупно газдинска јединица			1646,78	100	52451,2	100	31,9	1469,2	100	0,9	2,8

2.1.3. Стање шума по пореклу и очуваности

Стање састојина по пореклу дато је у четири категорије:

- изданачке састојине настале вегетативним путем (из изданака и избојака)
- вештачки подигнуте састојине (настале садњом садница)
- шикаре
- шибљаци

Стање састојина по очуваности дато је у три категорије:

- очуване састојине које по степену обраслости, здравственом стању и квалитету могу дочекати зрелост за сечу
- разређене састојине су са мањим степеном обраслости, доброг стања и квалитета и могу дочекати зрелост за сечу
- девастиране састојине - то су превише разређене састојине, лошег здравственог стања а и квалитета, те се пре зрелости за сечу треба интервенисати

Табела 7. Стање састојина по пореклу

Газдински тип шуме Порекло састојина	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	%
2620. изд. меш.шуме храстова	38,82	2	5589,2	11	144,0	198,4	14	5,1	3,5
21120. изд.меш.шуме букве	149,33	9	35986,3	69	241,0	872,3	59	5,8	2,4
укупно изданачке шуме	188,15	11	41575,5	79	221,0	1070,7	73	5,7	2,6
2810. високе меш.шуме ОТЛ	0,47	0	22,1	0	47,0	0,8	0	1,7	3,6
31210. вис.меш.шуме борова	25	2	8169,8	16	326,8	281,7	19	11,3	3,4
31211. вис.меш.шуме лишћ. и чет.	11,48	1	2454,8	5	213,8	107,9	7	9,4	4,4
31510. високе меш.шуме смрче	0,81	0	228,9	0	282,6	8,0	1	9,9	3,5
укуп. Вешт.под саст.четинара	37,29	2	10853,5	21	291,1	397,6	27	10,7	3,7
Укупно вешт.подиг.саст.	37,76	2	10875,6	21	288,0	398,4	27	10,6	3,7
51730. шибљ.шик.жбун.Шикара	842,88	51	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
51730. шибљ.шик.жбун.Шибљаци	577,99	35	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Укупно шикаре, шибљаци	1420,87	86	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
укупно Газдинска Јединица	1646,78	100	52451,2	100	31,9	1469,1	100	0,9	2,8

Табела 7/а. Рекапитулација стања састојина по пореклу

Порекло састојине	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	%	%
Изданачке састојине	188,15	11	41575,5	79	221,0	1070,7	73	5,7	2,6
Вештачки подигнуте састојине	37,76	2	10875,6	21	288,0	398,4	27	10,6	3,7
Шикаре	842,88	51	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Шибљаци	577,99	35	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Укупно газд.једин.	1646,78	100	52451,2	100	31,9	1469,1	100	0,9	2,8

Изданачке састојине заступљене су на 11 % (188,15 ha) обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина ових састојина износи 221,0 m³/ha, текући запремински прираст 5,7 m³/ha, а проценат текућег запреминог прираста у запремини износи 2,6 %.

Вештачки подигнуте састојине четинара се налазе на свега 2 % (37,76 ha) обрасле површине, просечна запремина ових састојина износи 288,0 m³/ha, текући запремински прираст износи 10,6 m³/ha, а проценат текућег запреминог прираста у запремини 3,7 %.

Шикаре сачињавају 51 % (842,88 ha), а шибљаци 35 % (577,99 ha) обрасле површине ГЈ.

Табела 7/б. Стање састојина по очуваности

Газдински тип шуме Очуваност састојина	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	%
2620. изд. меш.шуме хрстова Очувана састојина	38,82	2	5589,2	11	144,0	198,4	14	5,1	3,5
21120. изд.меш.шуме букве Очувана састојина	149,33	9	35986,3	69	241,0	872,3	59	5,8	2,4
укупно изданацке шуме Очувана састојина	188,15	11	41575,5	79	221,0	1070,7	73	5,7	2,6
2810. високе меш.шуме ОТЛ Очувана састојина	0,47	0	22,1	0	47,0	0,8	0	1,7	3,6
31210. вис.меш.шуме борова Очувана састојина	25	2	8169,8	16	326,8	281,7	19	11,3	3,4
31211. вис.меш.шуме лишћ. и чет. Очувана састојина	11,48	1	2454,8	5	213,8	107,9	7	9,4	4,4
31510. високе меш.шуме смрче Очувана састојина	0,81	0	228,9	0	282,6	8,0	1	9,9	3,5
укуп. Вешт.под саст.четинара Очувана састојина	37,29	2	10853,5	21	291,1	397,6	27	10,7	3,7
Укупно вешт.подиг.саст. Очувана састојина	37,76	2	10875,6	21	288,0	398,4	27	10,6	3,7
51730. шибљ.шик.жбун.Шикара	842,88	51	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
51730. шибљ.шик.жбун.Шибљаци	577,99	35	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Укупно шикаре, шибљаци	1420,87	86	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
укупно Газдинска Јединица	1646,78	100	52451,2	100	31,9	1469,1	100	0,9	2,8

У газдинској јединици "Шљивовачки вис" све састојине свих газдинских типова у изданацким и вештачки подигнутим шумама су категорије очуване шуме.

Учешће шикара и шибљака као деградационе и девастационе форме шума је условљено едафским и орографским условима, износи 1420,87 78 ха или 86 % у односу на укупну обрасту површину.

2.1.4 Стање шума по смеси

Табела 8. Стање састојина по смеси - мешовитости

Мешовитост	Газдински тип шуме	Површина		Запремина		Запрем. прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	%
Чисте састојине	2620. изд. меш.шуме хрстова	0,31	0	40,1	0	1,4	3,6	3,6
	21120. изд.меш.шуме букве	24,40	1	8113,5	15	175,2	2,2	2,2
	2810 високе меш шуме ОТЛ	0,47	0	22,1	0	0,8	3,8	3,8
	31210 високе меш.шуме борова	18,78	1	7099,0	14	229,8	3,2	3,2
Укупно чисте		43,96	3	15274,7	29	407,3	28	2,7
Мешовите састојине	2620. изд. меш.шуме хрстова	38,51	2	5549,2	11	197,0	3,5	3,5
	21120. изд.меш.шуме букве	124,93	8	27872,8	53	697,0	2,5	2,5
	31210 високе меш.шуме борова	6,22	0	1070,8	2	51,9	4,8	4,8
	31211 вис.меш.шуме борова лишћ и четин	11,48	1	2454,8	5	107,9	4,4	4,4
	31510. високе меш.шуме смрче	0,81	0	228,9	0	8,0	3,5	3,5
Укупно мешовите		181,95	11	37176,5	71	1061,9	72	2,9
51730 шибљаци шикаре		1420,87	86	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Укупно Газдинска Јединица		1646,78	100	52451,2	100	1469,2	100	2,8

По површини чистих састојина има 43,96 ха. или 3 %, запремина им је 15274,7 м³ или 29%, запремински прираст је 407,3 м³ или 28 % од обрасте површине.

По газдинским класама видимо да су изданацке чисте састојине букве заступљене са (1 %), а изданацке мешовите састојине букве са (8 %) док су остали газдински типови симболично заступљени. Код лишћара мешовите састојине су газдимски типови шуме букве са китњаком, цером, грабом, јасеном и осталим, док код четинара заступљена је чиста састојина борова.

Мешовите састојине четинара су црни и бели бор. У шикарама су заступљени највише грабић и граб а затим следи буква, помешани са грабом, храстовима јасеном и осталим лишћарима. Шибљаци су под грабићем и црним јасеном.

Табела 8/а. Рекапитулација стања састојина по смеси

Порекло састојине	мешовит	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	%
изд	чиста	24,71	2	8153,6	16	176,7	12	2,2
изд	мешов	163,44	10	33422,0	64	894,0	61	2,7
укупно издан.саст.		188,15	11	41575,6	79	1070,7	73	2,6
впстл	чиста	0,47	0	22,1	0	0,8	0	3,8
впсч	чиста	18,78	1	7099,0	14	229,8	16	3,2
впсч	мешов	18,51	1	3754,5	7	167,9	11	4,5
укупно впс		37,76	2	10875,7	21	398,5	27	3,7
шикаре		842,88	51	0,0	0	0,0	0	0,0
шибљаци		577,99	35	0,0	0	0,0	0	0,0
Укупно шикаре и шиб.		1420,87	86	0,0	0	0,0	0	0,0
Укупно ГЈ		1646,78	100	52451,2	100	1469,2	100	2,8

Гледано по пореклу изданацки чистих је 2 % а мешовитих нешто више 10 % по површини. Док је по запремини знатна разлика чистих има 16 % а мешовитих је 64%. Вештачки подгнуте чисте састојине су заступљене 1 % по површини, 14% по запремини и 16% по запреминском прирасту.

2.1.5. Стање шума по врстама дрвећа

Табела 9. Стање састојина по врстама дрвећа

Врста дрвећа		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		m ³	%	m ³	%	%
Лишћари	буква	31.886,2	61	735,0	50	2,3
	јавор	1.718,6	3	64,0	4	3,7
	китњак	3.066,0	6	120,6	8	3,9
	цер	1.528,4	3	53,5	4	3,5
	граб	1.886,5	4	50,2	3	2,7
	клен	133,6	0	4,6	0	3,4
	ц. јасен	85,9	0	1,6	0	1,9
	б. јасен	570,1	1	13,3	1	2,3
	м леска	77,6	0	2,6	0	3,3
ОТЛ	1.286,6	2	48,2	3	3,7	
Укупно лишћари		42.239,5	81	1.093,7	74	2,6
Четинари	црни бор	9.018,4	17	337,0	23	3,7
	бели бор	1.075,8	2	34,9	2	3,2
	смрча	117,6	0	3,4	0	2,9
Укупно четинари		10.211,8	19	375,3	26	3,7
УКУПНО		52.451,2	100	1.469,1	100	2,8

У газдинској јединици лишћарске врсте су заступљене доминатно. Оне су заступљене по запремини са 81% , по прирасту 74%. Најзаступљенија врста је буква, по запремини са 61 % а по прирасту са 50%, затим знатно заостају граб,цер и китњак, као и остали лишћари који су заступљени симболично. Састојине четинара су заступљене по запремини са 19 % а по прирасту са 26 %. Црни бор је највише заступљена затим следи бели бор и

смрча са мање од 1%.. Ово су искључиво вештачки основане састојине, настале пошумљавањем голети и мелиорациом девастираних лишћарских шума. Без обзира на овакво стање треба подржавати и повећавати учешће мешовитих шума у укупном шумском фонду у складу са еколошким оптимумом, с обзиром да мешовите састојине имају предност над чистим састојинама у погледу бољег коришћења услова станишта, а и отпорније су на разне штетне утицаје. Неопходно је задржавати, помагати и повећавати учешће свих аутохтоних врста дрвећа као што су јавор, млеч, трешња, орах, бели јасен и брекиња.

Стање строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња, инсеката и гљива

У оквиру спровођења процеса сертификације шума у Јавном предузећу “Србијашуме” једна од обавеза је и израда прегледа ретких, рањивих и угрожених врста (PTE). Преглед се ради табеларно, и кроз једну прегледну карту, ради лакшег мониторинга и заштите PTE врста. Термин PTE (rare threatened or endangered species) врсте значи ретке, рањиве или угрожене врсте. Према "Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива" (Сл. гл. РС 5/2010 и 47/2011), PTE врсте дефинишу се као заштићене и строго заштићене врсте. На територији ове ГЈ постоји неколико врста које спадају у категорију ретких, под ризиком, ендемичних и угрожених врста:

- ретке угрожене: бели јасен, млеч
- под ризиком: јасика, дивља трешња, орах, брекиња
- ретка: планински брест
- ендемит: планински јавор

PTE врсте су изузете из редовних мера газдовања и планова. Забрањено је коришћење, уништавање и предузимање активности (сеча, брање, сакупљање плодова) којима би се угрозиле заштићене врсте а и њихова станишта. У случају појаве штета биотичког и абиотичког карактера, наведене врсте се могу санирати и одстранити уз сагласност надлежних инспекцијских служби.

На целој површини ГЈ од заштићених и строго заштићених врсте налазе се:

Заштићене врсте флоре:

- Asperula odorata* – лазаркиња ; -*Atropa belladonna* – велебиље; -*Rubus hirtus* – купина;
- Helleborus odoratus* – кукурек; -*Allium ursinum* – сремуш; -*Asarum europaeum* – копитњак
- Rosa canina* – дивља ружа; -*Crataegus monogyna* – бели глог; -*Acer heldreichii* – планински јавор

Заштићене врсте гљива:

- *Boletus edulis* Bull.-врањ; - *Boletus pinophilus* Pilát Dermek-боров врањ;
- *Cantharellus cibarius* Fr.-лисичарка; - *Craterellus cornucopioides*(L.)-мрка труба

Заштићене врсте фауне:

- Testudo hermanni* – шумска корњача; -*Felis silvestris* – дивља мачка; -*Vipera ammodytes* – поскок;
- Canis lupus* – вук; -*Helix leukorum* – шумски пуж; -*Lacerta praticola*-шумски гуштер
- Meles meles* – јазавац; -*Sciurus vulgaris* – веверица; -*Corvus corax* – гавран

Заштићене врсте инсеката:

- Lucanus cervus*-јеленак; -*Othoplagus fuscatus*-мали балегар; -*Cerambyx cerdo*-храстова стрижибуба

Стање строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња, инсеката и гљива је без приметних негативних појава, утицаја и оштећења.

2.1.6. Стање шума по дебљинској структури

С обзиром да се ради о ГЈ где су на великој површини 1420,87 ха или 86 % од укупно обрасле површине заступљени шикаре и шибљаци неопходно је на време осмислити и планирати одговарајуће интервенције које би водиле у правцу поправке дебљинске структуре.

Табела 10. Стање састојина по дебљинским степенима

Газдински тип шуме	P (ha)	V	<10	10 - 20	20 - 30	30 - 40	40-50	50-60	Iv
2620. изд. меш.шуме храстова	38,82	5589,2	817,2	4057,6	691,5	22,9	0,0	0,0	198,4
2810. високе меш.шуме ОТЛ	0,47	22,1	0,0	22,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
21120. изд.меш.шуме букве	149,33	35986,3	1510,7	10032,1	15867,7	7049,9	1383,9	142,0	872,3
31210. вис.меш.шуме борова	25,0	8169,8	0,0	969,9	3157,6	3059,8	732,3	250,1	281,7
31211. вис.меш.шуме лишћ. и чет.	1148	2454,8	0,0	920,0	1347,3	187,5	0,0	0,0	107,9
31510. високе меш.шуме смрче	0,81	228,9	0,0	57,4	171,5	0,0	0,0	0,0	8,0
51730. шибљ.шик.жбун.	1420,87	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Укупно ГЈ м3	1646,78	52451,2	2327,9	16059,2	21235,6	10320,1	2116,2	392,1	1469,1
Укупно ГЈ %		100	4	31	40	20	4	1	

У табели 10 дрвна маса је разврстана у дебљинске разреде (ширина 10цм.) збирно, а у табеларном делу основе (обр. бр.3) дата је детаљна дебљинска структура за сваку састојину. Укупна дрвна маса износи 52451,1 м³, а укупан запремински прираст је 1469,1 м3. У газд.јединици заступљено је 6 (шест) дебљинских разреда.

Најзаступљенији је трећи дебљински разред са запремином 21235,6 м3 или 40% од укупне запремине у ГЈ, затим следи други са 16059,2 м3. или 31%. па четврти са 10320,1 м3 или 20 %. У осталим дебљинским разредима (3) дрвна маса је свега 4836,3 м3 што је 9 % од укупне запремине ГЈ.

Из табеле се види да је код изданацких састојина инвентар углавном у тањим категоријама, код вештачки подигнутих састојина инвентар се налази у тањим и у средње јаким категоријама, што је логично с обзиром на порекло и старост ових састојина.

Табела 10/а Структура запремине по степену Биолеја

Порекло састојина	Укуп. запремина		до 30 цм		31 – 50 цм		од 51 цм	
	м3	%	м3	%	м3	%	м3	%
Изданацке шуме	41575,6	79	32976,9	79	8456,7	20	142	0
Вешт.подигнуте саст.	10875,7	21	6645,9	61	3979,6	37	250,1	2
УК. Газдин. Јединица	52451,2	100	39622,8	76	12436,3	24	392,1	1

напомена :до 30 цм је танак материјал, од 31 – 50 цм је средње јак материјал, преко 51 цм је јак.

Графикон 1: Графички приказ учешћа запремина по степену Биолеја

Скоро сва запремина заступљена је у танком материјалу (до 30 цм) и то је 76 %, у средње јаком материјалу има 24 % у односу на укупну масу. У изданаџким шумама је 79 % од укупне масе је у танком материјалу а 7% у средње јаком. У вешт. подиг. састојинама у танком материјалу је 61 % од укупне запремине. Из предходног се види да стабла не достижу димензије када дају највећу и најбољу дрвну масу, па мерама неге и интезитету сеча, треба посветити велику пажњу.

Највећу дрвну запремину имају стабла пречника 21,0 до 30,0 цм односно 11,0 до 20,0 цм. Видимо да је мала запремина у средње јаком материјалу а у јаком материјалу дрвна маса скоро и није заступљена. Структура дрвне масе по дебљинским степенима је како се иде ка већим пречницима јако неповољна.

2.1.7. Стање шума по старости

Стање састојина по старости приказано је за све једнодобне шуме. Ширина добних разреда утврђена је Правилником о начину и садржини посебних основа у односу на висину опходње (трајање производног процеса):

- за изданаџке шуме опходње 80 година ширина добног разреда је 10 год.
- за вештачки подигнуте шуме опходње 80 година ширина добног разреда је 10 год.

Табела 11. Стање састојина по старости

Газдински тип шуме	Добни разред	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m³	%	m³	%	
2620. Изданаџке мешовите шуме хрстова	IV	6,56	3	1161,3	2		0	0,0
	VII	32,26	14	4427,9	8		0	0,0
ук. 2620. Издан. меш. шуме хрстова		38,82	17	5589,2	11	198,4	14	3,5
21120. Изданаџке мешовите шуме букве	III	11,88	5	1046,1	2		0	0,0
	IV	4,52	2	1422,8	3		0	0,0
	V	28,02	12	6769,0	13		0	0,0
	VI	13,03	6	3400,3	6		0	0,0
	VII	2,87	1	614,6	1		0	0,0
	VIII	89,01	39	22733,6	43		0	0,0
ук. 21110. Изданаџке меш. шуме букве		149,33	66	35986,3	69	872,3	59	2,4
2810. високе мешовите шуме ОТЛ	VI	0,47	0	22,1	0		0	0,0
укупно 2810. високе меш. шуме ОТЛ		0,47	0	22,1	0	0,8	0	3,6
31210. Високе меш. шуме борова	IV	1,83	1	415,4	1		0	0,0
	V	5,28	2	938,5	2		0	0,0
	VI	4,30	2	1156,3	2		0	0,0
	VII	13,59	6	5659,7	11		0	0,0
укуп. 31210. Високе меш. шуме борова		25,00	11	8169,8	16	281,7	19	3,4

Газдински тип шуме	Добни разред	Површина		Запремина		Запремински прираст		Iv/V
		ha	%	m ³	%	m ³	%	
31211. Високе меш. шуме борова - лишћ и четин.	IV	0,27	0	57,1	0		0	0,0
	V	10,26	5	2180,2	4		0	0,0
	VI	0,95	0	217,6	0		0	0,0
Ук31211. Вис.меш. шуме бора-лиш и чет.		11,48	5	2454,8	5	107,9	7	4,4
31510. Високе мешовите шуме смрче	VI	0,81	0	228,9	0		0	0,0
Ук. 31510. Високе мешовите шуме смрче		0,81	0	228,9	0	8	1	3,5
укупно по добним разредима	III	11,88	5	1046,13	2		0	0,0
	IV	13,18	6	3056,59	6		0	0,0
	V	43,56	19	9887,72	19		0	0,0
	VI	19,56	9	5025,11	10		0	0,0
	VII	48,72	22	10702,15	20		0	0,0
	VIII	89,01	39	22733,56	43		0	0,0
УКУПНО ГЈ		225,91	100	52451,2	100	1469,1	100	2,8

Рекапитулација старосне структуре једнодобних шума се види у табели 11. и 11/а, детаљнија разрада и стање једнодобних шума се налази у табеларном делу основе (образац бр.4).

Укупна површина једнодобних шума је 225,91 ха, дрвна запремина је 52451,2 м³, а запрем. прираст 1469,1 м³. Шуме су разврстане по добним разредима, ширина истих је различита и утврђена је на основу опходње. Ширина добних за изданаčke и за вештачки основане састојине је 10 година.. Старосна односно добна структура је разврстана у шест добних разреда са старошћу од око 30 до око 80 година. Најзаступљенији је осми па седми добни разред. Остали део површине се налази у трећем па до шестог доброг разреда, упадљив је недостатак младих састојина што намеће проблем планске обнове ових шума како би се, дугорочно гледано, обезбедила трајност приноса.

Код изданаčkih шума укупно је заступљено шест добних разреда. Највише их је у седмом добном разреду са газдинским типом изданаčke букве и оне су старости око 70 година.

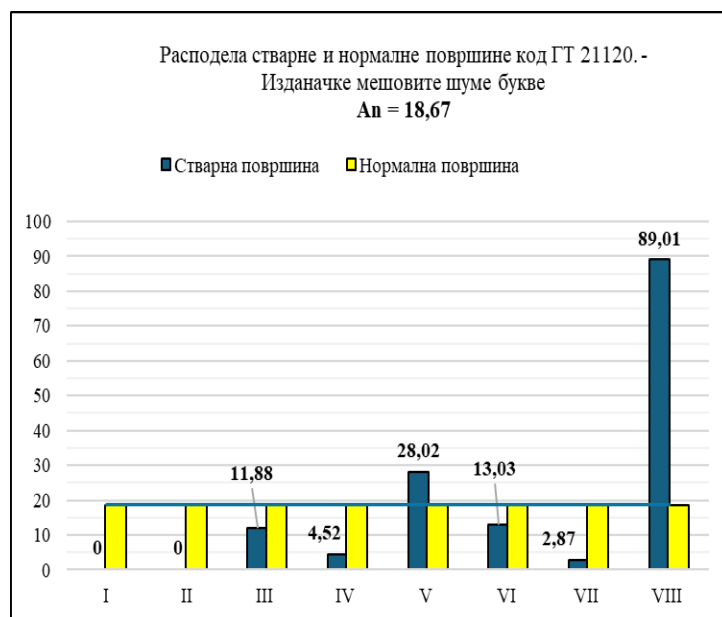
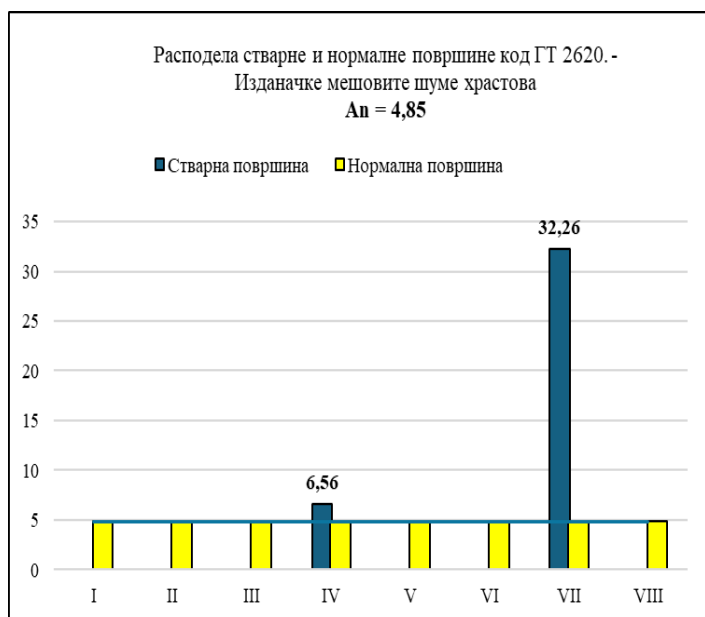
Вештачки основане састојине су старости од око 40 до 60 година, по површини и запремини, највише их има у седмом добном разреду. Видимо да се у свим састојинама ради о изразито неравномерном размеру добних разреда, те их сврставамо у ненормалан тип шума, што је проблем за будуће газдовање, а исти ће се решавати планом развоја шумског подручја.

Табела: Табела 11/а. Стање састојина по газдинском типу шуме и добним разредима

Газдински тип шуме	доб.раз.	P (ha)	V	I слабо обрасло	I добро обрасло	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Изд.меш.храст	IV	6,6	1161,3	0	0	0	0	1161,3	0	0	0	0
Изд.меш.храст	VII	32,3	4427,9	0	0	0	0	0	0	0	4427,9	0
Високе меш ОТЛ	VI	0,5	22,1	0	0	0	0	0	0	22,1	0	0
Изд.меш.букве	III	11,9	1046,1	0	0	0	1046,1	0	0	0	0	0
Изд.меш.букве	IV	4,5	1422,8	0	0	0	0	1422,8	0	0	0	0
Изд.меш.букве	V	28	6769	0	0	0	0	0	6769	0	0	0
Изд.меш.букве	VI	13	3400,3	0	0	0	0	0	0	3400,3	0	0
Изд.меш.букве	VII	2,9	614,6	0	0	0	0	0	0	0	614,6	0
Изд.меш.букве	VIII	89	22733,6	0	0	0	0	0	0	0	0	22733,6
впс борова	IV	1,8	415,4	0	0	0	0	415,4	0	0	0	0
впс борова	V	5,3	938,5	0	0	0	0	0	938,5	0	0	0
впс борова	VI	4,3	1156,3	0	0	0	0	0	0	1156,3	0	0
впс борова	VII	13,6	5659,7	0	0	0	0	0	0	0	5659,7	0
впс бор - лишћ и чет	IV	0,3	57,1	0	0	0	0	57,1	0	0	0	0
впс бор - лишћ и чет	V	10,3	2180,2	0	0	0	0	0	2180,2	0	0	0
впс бор - лишћ и чет	VI	1	217,6	0	0	0	0	0	0	217,6	0	0
впс смрче	VI	0,8	228,9	0	0	0	0	0	0	228,9	0	0
УКУПНО ГЈ		225,9	52451,2	0	0	0	1046,1	3056,6	9887,7	5025,1	10702,2	22733,6

За графичку представу узећемо два најзаступљенија ГТ у овој ГЈ 2620. Изданаčke мешовите шуме храстова и ГТ 21120. Изданаčke мешовите шуме букве.

Графикони 2;3 – Расподела стварне и нормалне површине ГТ 2620 и ГТ 21120.

2.1.8. Стање шумских култура и вештачки подигнутих шума

У шумске културе су уврштене све вештачки основане састојине, старости до двадесет година. Таквих састојина у овој Газдинској јединици нема. Укупно у ГЈ. затечено је 37,76 ха вештачки подигнутих састојина, старијих од 20 година, које се налазе у наменској целини „10“ - 96,84 ха, затим у н.ц. „26“ – 0,83 ха и у н.ц. „57“ – 4,56 ха. Вештачки подигнутих састојина тврдих лишћара има 0,83 ха, а преостало су четинари на 101,4 ха. и то вештачки подигнуте црног и белог бора.

табела 12. Стање вештачки подигнутих састојина (старије од 20 година)

Газдински тип шуме	Pha	P %	V m3	V %	V/Ha	Iv m3	Iv %	Iv/Ha	Iv/V %
2810 впис ОТЛ	0,47	0	22,1	0	47,0	0,8	0	1,8	3,8
31210 впис борова	25,00	2	8169,8	16	326,8	281,7	19	11,3	3,4
31211 впис бор и лишћ	11,48	1	2454,8	5	213,8	107,9	7	9,4	4,4
31510 впис смрче	0,81	0	228,9	0	282,6	8,0	1	9,9	3,5
Ук в.п.с.	37,76	2	10875,7	21	288,0	398,4	27	10,6	3,7

Стање вештачки подигнутих састојина глобално гледано је незадовољавајуће због тога што су састојине четинара подизане на туђим стаништима. Станишта и састојински услови на којима се налазе културе црног и белог бора су екстремно плитка и скелетна, доста угрожена избојцима лишћара, коровом глога и купине. Старост ових састојина је од 30 до 60 година а највише их је око 50 година старости. Ове састојине су у смеси са аутохтоним лишћарским врстама, најчешће са грабом, а затим са буквом, хрстовима, јасеном и осталим.

2.1.9. Здравствено стање шума

Тренутно здравствено стање у оквиру ГЈ је задовољавајуће. Најчешће забележени штетни утицаји су од негативног утицаја снега, леда, мрза и ветра – посебно у увалама и потоцима. Оштећења на стаблима узрокована фитопатолошким и ентомолошким обољењима, искључиво су појединачна, и најчешће секундарног карактера, тј. јављају се на оним стаблима која су претрпела извесна оштећења у виду прелома, оштећена приликом сече и извоза сортимената и сл.

Мањим делом примећене су и штете од пожара, инсеката и фитопатолошких обољења, а скоро је занемарљив штетан утицај човека и стоке. Неопходно је наставити рад на едукацији и спречавању настанка пожара, узимајући у обзир да је већи део ГЈ заштићено подручје, и да у близини постоје планинске стазе и сл. те је посебно током лета појачана људска активност.

Код букве, елементи угрожавања здравственог стања су најчешће -бела трулеж (*Bjerkandera adusta*), бела пегава трулеж (*Fomes fomentarius*, *Pholiota adiposa* и *Plenrotus ostreatus*).

Вештачки подигнуте састојине четинара, генерално узевши, доброг су здравственог стања. Оштећења код вештачки подигнутих састојина у којима се јављају црни и бели бор, искључиво су појединачног карактера, проценат болесних и оштећених стабала износио 11-25 %.

Од штеточина хрстова посебно обратити пажњу на следеће: *Lymantria dispar* L. (Lepidoptera, Limantridae)-губар, *Tortrix viridana* L. (Lepidoptera, Tortricidae)-зелени хрстов савијач, *Erannis defoliaria* Cl. (Lepidoptera, Geomtridae)-велики мразовац, *Cerambix cerdo* L.- велика хрстова стрижибуба и *Cerambix scopoli* L.-мала хрстова стрижибуба (Coleoptera, Cerambycidae), *Coreabus bifasciatus* Ol.-хрстов прстенар (Coleoptera, Vuprestidae) и др.

2.1.9.1. Штетни абиотички фактори

Приликом теренских таксационих радова прикупљани су и подаци о разним видовима штетних утицаја на шуму и дрвеће. Најчешће забележени штетни утицаји су од: пожара, човека, падавина, инсеката и фитопатолошких обољења.

Степен угрожености је представљен следећим редом: мала, средња, велика. За већину шума ове Г.Ј. могло би се рећи да нису биле угрожене од разних видова штетног утицаја. Нормално је да у свакој шуми па и у овој у извесној мери има стабала која су болесна, оштећена, натрула, и да се ово може санирати редовним газдовањем. Такође и интенције и стандардизација шума (FSC™) , намеће потребу о одрживом развоју и биолошкој равнотежи, тако да су и ова стабла у извесној мери пожељна, па при извошењу санитарних сеча ово треба уважавати.

Разне врсте штетних инсеката и фитопатолошких гљива живе на свим врстама шумског дрвећа и на свим биљним организмима, а поред тога угрожавају шумско дрвеће током целог његовог живота. Нарочито су штетне врсте које се могу јавити у великом броју и на великој површини и могу изазвати каламитете или градације односно пренамножења. Оне могу бити примарни штетни инсекти, који нападају и оштећују сва стабла, без обзира на то да ли су стабла физиолошки слаба или потпуно здрава. Ту спадају наше најштетније врсте: губар, хрстов савијач, мразовци и у лишћарским шумама, рина и обична борова зоља у боровим културама.

Секундарни штетни инсекти нападају само физиолошки слаба стабла, а само изузетно када се пренамноже здрава стабла. Откривање жаришта наведених, али и других штетних врста, веома је важно ради сузбијања на малим површинама. За прогнозу напада неопходно је пратити динамику размножавања појединих штетних врста на терену, за шта је потребна добра организација извештајно-дијагнознопрогнозне службе. Служба за заштиту шума скупља редовно гранчице за оцену активности хрстових дефолијатора. Такође се постављају ловна и контролна стабла. Код четинарских шума најчешће се и у највећем броју појављују поткорњаци (на црном и белом бору,).

Сушење шума у овој газдинској јединици је забележено на мањим површинама и појединачним стаблима, те је уочена појава смањења виталности појединих стабала и делова састојина, али као последица, промене климатских фактора, нарочито екстремних, које карактерише дуготрајна суша праћена високим температурама и сувим ветровима, као и режим влаге у биљци и у субспрату, посебно на плитким и скелетним земљиштима. У гребенском делу јединице и у увалама где је већи нагиб постоји опасност од елементарних непогода (снег и ветар).

2.1.9.2. Степен угрожености шума и шумског земљишта од пожара

На већем делу Г.Ј. а посебно у састојинама четинара постоји велика опасност од пожара који је био регистрован предходних година у одељењима која су под шумом и на чистинама која су ближа селима и јавним комуникацијама. Сви пожари су правовремено угашени тако да није било већих штета. Неконтролисано присуство и делатност човека у шуми често доводи до пожара па то намеће већу потребу заштите шума.

Сагледавајући укупно здравствено стање ових шума може се рећи да је задовољавајуће.

табела 13. Преглед површине шума према степену угрожености од пожара

Степен угрожености	Тип састојина	ха	%
I	Састојине и културе бора и ариша	36,48	2
II	Састојине и културе смрче, јеле и осталих четинара	1,28	0
IV	Састојине и културе храста и осталих лишћара	38,82	2
V	Састојине букве и осталих лишћара	149,33	8
VI	Шикаре, шибљаци и необрасле површине	1620,42	88
Укупно Газдинска јединица		1846,33	100

Из табеле бр.13 може се констатовати да највише има површина шестог степена угрожености од пожара, док је пети знатно мање заступљен свега 8 % а остали испод 4 %. Шуме категорисане у трећи степен угрожености нису заступљене. На основу степена угрожености може се рећи да је угроженост шума од пожара мала. Већа угроженост од пожара је присутна само код вештачки основаних састојина – борова и осталог које у укупно обраслој површини учествују са 4 %. У састојинама које су око 1 ха и мање, обзиром да су са малим површинама нису урађене противпожарне пруге. На површинама већим од хектара урађене су противпожарне просеке.

У ГЈ обзиром да нема водотокова, а и лоша отвореност путева и просека не иде у прилог томе да се превентивно делује на могућу појаву и опасност од пожара. Обзиром на очигледне климатске промене и екстремно високе температуре, те неприступачност у поједном деловима ГЈ постоји велика опасност од пожара, а и од сушења четинарских шума које нису на свом природном станишту. Одржавањем против пожарних пруга и изградњом водозахвата знатно се утиче и спречава могући пожар.

2.1.10. Стање необраслих површина

Структура необраслих шумских површина дата је по врстама земљишта односно начину коришћења.

табела 14. необрасло земљиште

Врста земљишта	Површина	
	ха	%
Камењар	101,78	51
Укупно неплодно	101,78	51
Земљиште за остале сврхе	85,86	43
Пут	5,30	3
Далековод	3,58	2
Гасовод	2,64	1
Зграде и други објекти са окућницом	0,39	0
Укупно земљиште за остале сврхе	97,77	49
Укупно необрасло земљиште	199,55	100

Укупно необрасло земљиште има 199,55 ха што представља 11 % од укупне површине газдинске јединице (1846,33 ха). Категорија шумско земљиште где је сврстано земљиште погодно за пошумљавање, земљиште средње погодно за пошумљавање, прогале, пашњаци није затечена односно заступљено у ГЈ.

Неплодно земљиште сачињава 51% од укупно необрасле површине ГЈ а за остале сврхе 49 % површине ГЈ. Ова земљиштима су у највећој мери некавалитетна, нису за пошумљавањем те имају другу сврху односно намену првенствено за испашу и исхрану дивљачи и стварање разноврснијег амбијента у шуми.

У неплодно земљиште заступљени су камењари Од земљишта за остале сврхе, заступљени су путеви, зграде, и површине око објеката у шуми, површине (проплани) унутар шумског комплекса које су по неколико ари. Површине које се налазе поред путева могу бити привремена шумска стоваришта или радилишта код пригодног начина сече и израде шумских сортимената.

На основу напред изнетог може се закључити да је ГЈ по дрвној маси једна од најлошијих, а по шумовитости је једна од добро обраслих односно шумовитих јединица у Моравском подручју.

2.1.11. Фонд и стање дивљачи

Према одредбама Закона о шумама, основа газдовања шумама нема задатак да ближе анализира и оцењује услове за развој дивљачи изузев у контексту потреба усаглашавања шумског и ловног газдовања. На подручју ове ГЈ газдује Ловачки савез Србије преко ловачког удружења “Јастреб” из Беле Паланке. Ловиште “Сува Планина” је установљено решењем министра пољопривреде, шумарства и водопривреде, “Службени гласник Р.С” бр. 157/20 од 28. 12. 2020. године. Површина ловишта је 51.695,71 ха.

Процењена структура површина ловишта

Газдинска јединица "Шљивовачки вис" највећим делом улази у састав ловишта "Сува Планина".

Табела 15. Структура површине ловишта

Врста земљишта	Површина	Површина
	(ha)	(%)
Шуме и шумско земљиште	19.955	38,6
Ливаде и пашњаци	12.335	23,9
Њиве (оранице)	12.298	23,8
Воћњаци и виногради	1.979	3,8
Воде, баре и трстици	53,00	0,1
Остало земљиште	5.055,00	9,7
Укупно	51.695,71	100

Табела 15/a. Начин коришћења површина у ловишту

Ловна површина	39.500,00	76,4
Неловна површина	12.195,71	23,6
Укупно	51.695,71	100

Ловно-продуктивне површине за поједине врсте дивљачи су одређене у складу са укупном површином ловних површина и процењеним условима за опстанак, размножавање и лов тих врста дивљачи на њима: Срнећа дивљач $P \approx 15.000$ ha; Дивља свиња $P \approx 20.000$ ha; Зеџ $P \approx 23.000$ ha; Фазанска дивљач $P \approx 4.000$ ha.

Лов дивљачи у ловишту одвијаће се сходно Закону о ловству и важећим Правилницима о ловству. Лов се организује за групу ловаца на дивље свиње и зечју дивљач, а појединачно за дивље свиње, срнећу дивљач и јеленску дивљач. Сва друга заштићена длакава и перната дивљач ловиће се уз организацију групног лова, док ће се остала дивљач (вук и лисица) ловити уз организацију групног лова и јамарењем.

Корисник ловишта дужан је и да обезбеди мир у ловишту, исхрану дивљачи, заштиту дивљачи од болести, предатора, криволова и ловокраће и временских непогода. Потребно је постепено насељавање дивљачи у ловишту, усклађивање ловне са осталим делатностима у ГЈ, усклађивање газдовања са суседним ловиштима и планска организација стручне службе у ловишту.

Присуство дивљачи не утиче на редовно газдовање шумама а нису примећена ни битна оштећења на дрвећу.

Табела 15/b. Бројно стање гајених врста дивљачи за протекли период од 10 ловних година

Врста дивљачи	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Срна	/	/	/	/	/	300	300	310	300	300
Дивља свиња	/	/	/	/	/	200	200	200	200	200
Зеџ	/	/	/	/	/	2.056	1.700	1.620	1.480	1.400
Фазан	/	/	/	/	/	200	150	164	160	150
Пољска јаребица	/	/	/	/	/	600	600	634	640	650

Табела 15/c. Процењено бројно стање главних врста дивљачи

Врста	Латински назив	Процењ. бр. стање	Оптим. бројност	Оптим.однос полова (м:ж)	Процењено бр.стање на 1000 ha ловно прод. Површ.	Процењено бр.стање у оквиру ГЈ
Срнећа дивљач	<i>Capreolus capreolus L.</i>	570	570	1:1	2	4
Дивља свиња	<i>Sus scrofa L.</i>	200	200	1:1	1	2
Зеџ	<i>Lepus europeus Pall.</i>	2056	2500	1:4	5	10
Фазан	<i>Phasianus colchicus ssp.</i>	200	300	1:1	1	2

Врста	Латински назив	Процењ. бр. стање	Оптим. бројност	Оптим.однос полова (м:ж)	Процењено бр.стање на 1000 ха ловно прод. Површ.	Процењено бр.стање у оквиру ГЈ
Пољска јаребица	<i>Perdix perdix L.</i>	600	1000	1:1	2	4
Вук	<i>Canis lupus L.</i>	50	50	1:1	1	2
Лисица	<i>Vulpes vulpes L.</i>	150	150	1:1	1	2

На основу презентованих података, проистиче да је стање главних врста дивљачи када се ради о бројности, варијабилно у односу на пројектовану оптималну бројност, па је иста код појединих врста у опсегу оптималног (срна, дивља свиња, вук, лисица), док су код осталих приказаних врста одступања знатнија.

Детаљнија оцена стања ловне дивљачи у погледу бројности и свих параметара значајних за сегмент лова, обрађена је у оквиру важеће Ловне основе за наведено ловиште. Пројектоване узгојне мере, предвиђене ловном основом, немају значајнији утицај на процес газдовања шумама у овој јединици, односно, предвиђени газдински третмани из Ловне основе за ловиште „Сува планина“, и ОГШ за ГЈ „Шљивовачки Вис“, нису у колизији.

2.1.12. Стање заштићених делова природе

На основу члана 41а став 2. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 91/10 – исправка) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС и 44/14), Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Сува планина”. део подручја Суве планине у југоисточној Србији, стављен је под заштиту као Специјални резерват природе „Сува планина”, I категорије подручје међународног и националног, односно изузетног значаја.

За подручје гј „Шљивовачки Вис Акт који је израдио Завод за заштиту природе у складу са законом о заштити природе („Сл.гл.РС бр.36/2009, 82/2010 и 55/2012, чл.42.став 6. У подручју газдинске јединице налази се заштићено природно добро – Специјални резерват природе “Сува планина”, кодирано и регистровано кодом „57”.

Део Специјалног резервата природе који захвата ГЈ „Шљивовачки Вис“ припада режиму заштите– III степена, на површини од 23,41 ха. у одељењу 43а,б,ц,д,е,ф; то су изданачке шуме цера и осталог, вештачки подигнута састојина црног бора, шикаре граба и шибљаци грабића. Значаја овог простора је у функцији очувања терцијарних реликата и балканских ендемита.

Овај део Суве планине има низ специфичних вредности и велики број природних реткости изузетних морфолошких појава и облика крашког рељефа, који се препознаје и по јединственим објектима геонаслеђа. На заштићеном подручју су развијене фитоценозе и шумски екосистеми, ендемичне врсте флоре и лишајева, те разноврсне фауне. Овде је ограничено и строго контролисано коришћење природних богатстава. Омогућене су активности на простору и то у мери која омогућава унапређење стања флоре и фауне и стања животне средине. Због едафских и орографских услова онемогућена је интезивна производња дрвних сортимената па се предвиђа и прелазно газдовање.

У овим шумама се може вршити коришћење, наравно у складу са приоритетном функцијом заштите земљишта од ерозије, односно коришћења прате ограничавајући фактори. Коришћење шума планира се и спроводи у складу са прописаним забранама и ограничењима којима се омогућава очување природних вредности и обезбеђује заштита и унапређење шумских екосистема. У СРП „Сува планина“ газдовање у степену заштите III изводиће се уз поштовање свих ограничења из члана 5. уредбе о проглашењу, и у сагласности са чланом 35. закона о заштити природе.

2.1.13. Отвореност шумског комплекса саобраћајницама

Отвореност шумског комплекса је основни предуслов интензивном газдовању шумама за комплексно коришћење дрвне масе и других шумских производа. Без добре отворености нема ефикасног коришћења шумске механизације, трошкови производње се вишеструко увећавају, а пословни резултати изостају. Од степена отворености шуме, односно степена развијености мреже јавних и шумских саобраћајница у самим шумама зависи правилан распоред сеча и добро организовање радова на коришћењу шума.

Да би се сагледала и оценила развијеност мреже комуникација треба сагледати спољашњу и унутрашњу отвореност у шумским подручјима. Спољашња отвореност је заправо веза шумског комплекса према прерађивачким и потрошачким центрима. Кроз газдинску јединицу "Шљивовачки Вис" пролази јавни асфалтни пут Ниш – Пирот - Софија као и локални асфалтни путеви који пролазе поред издвојених комплекса шума ГЈ према околним селима. Железничка пруга Ниш - Пирот која пролази кроз Белу Паланку има велики значај за ГЈ. Стога се може сматрати да је спољашња отвореност ове газдинске јединице веома добра. Унутрашња отвореност шума је основни предуслов за оптимално газдовање шумама. Од приступачности шуми зависи и обим примене савремене механизације у газдовању шумама.

Кроз газдинску јединицу пролазе меки камионски путеви, који се користе како за државне тако и за шуме сопственика. Газдинску Јединицу са свих страна, на мањој или већој удаљености, окружују и добрим делом тангирају јавни и локални путеви, који омогућају несметан транспорт сортимената до крајњих потрошача. Саобраћајне прилике подручја на ком се налази ова газдинска јединица се могу сматрати повољним.

Преглед путева и њихова класификација према категорији и врсти горњег строја пута са пресеком на дан 1. јануара 2024. године.

Табела 16. – Преглед путева и њихова класификација према категорији и врсти горњег строја пута

Бр. пп	Назив пута	Одељења која отвара	Категорија и дужина пута km									Свега km	Просечна густина мреже	
			Јавни путеви			Шумски са кол. констр.			Шумски без коловозне констр.				1km/1000ha	
			асф-алт	са кол	без кол.	П	С	Т	П	С	Т		ук. I /km	ук. II /km
1	Милкин Врх - Шљив.Вис	22,23,27, 28, 40,21, 24, 26	/	2,4	/	/	/	/	4,7	/	/	7.1	7.1	/
2	Теловац - одељ.15	15a, 15b	/	/	1,8	/	/	/	0,7	/	/	2,5	/	2,5
3	Чесма(корито) – Шумска кућа	16, 17, 19, 20	/	/	1,5	/	/	/	1.8	/	/	3,3	/	3,3
УКУПНО Г.Ј.			/	2,4	3.3	/	/	/	7,2	/	/	12,9	7,1	5,8

Легенда: П – примарни пут; С – секундарни пут; Т – терцијарни пут; I – отвореност путевима са коловозном конструкцијом; II – отвореност путевима без коловозне конструкције

Из табеле бр. 16. видимо да шумске саобраћајнице имају дужину од 12,9 km које отварају одељења и одсеке у којима ће се спроводити мере заштите шума, неге шума и коришћења. Овим приказом нису обухваћени сви приступни путеви (посебно влаке и меки шумски тракторски) који гравитирају до саме а и кроз газдинску јединицу, као и дужина јавних путева. На основу напред наведеног и посебно састојинских прилика оптимална отвореност је тешко достижна и непотребна обзиром на станишне услове. Обухваћени су сви путеви по категоријама, (шумски путеви кроз газдинску јединицу, као и приступни јавни путеви до саме Г.Ј.). Важно је напоменути да су дужине путних праваца одређене GIS технологијом и да су узети сви путни правци.

Јавних путева (до шуме) је 5,7 km, од овог без коловозне конструкције има их 3,3 km, и са коловозном конструкцијом има их 2,4 km, путева. Кроз шуму има 7,2 km путева и то без коловозном конструкцијом,. У Г.Ј. заступљени су меки шумски путеви који припадају примарној путној мрежи у дужини од 7,2km. Путева са секундарном и терцијарном путном мрежом нема.

Густина мреже шумских саобраћајница се изражава у m по ha (m/ha) или у km на 1.000 ha. Ако гледамо обрасту површину Г.Ј. (1846,33 ha) и путеве који пролазе кроз њу (12,9 km) отвореност је незадовољавајућа. Просечна отвореност по категорији I – отвореност путевима са коловозном конструкцијом (тврди камионски путеви је 4,06 km на 1000 ha), и по категорији II – отвореност путевима без коловозне конструкције (меки путеви је 5,28 km на 1.000 ha).

Састојинске прилике у Г.Ј., учешће шикара и шибљака (86 %), просторни распоред и разуђеност Г.Ј., категорија и елементи постојећих путева су основ да је нереално користити отвореност са становиштва досадашњег газдовања и критеријума стварне отворености везано за актуелну дужину путних праваца према површини и квалитету састојина. Оптимална густина (или нормална густина) шумских саобраћајница за неку Г.Ј. је густина путева коју треба да има шума, у којој могу бити искоришћени сви потенцијали станишта. Затечено стање путева чини ову јединицу делимично отвореном а у појединим деловима ГЈ и неотвореном. Гледано у целини отвореност ове јединице је солидна, али путеви су у доста лошем односно израубованом стању.

Да би се сагледала и оценила развијеност мреже саобраћајница треба сагледати спољашњу и унутрашња отвореност у шумском подручју.

2.1.13.1. Спољна отвореност шумског комплекса саобраћајницама

Кроз ивичне делове газдинске јединице пролази јавни регионални пут Бела Паланка - Пирот, као и локални асфалтни путеви који пролазе поред издвојених комплекса шума Г.Ј. према околним селима. Ови путеви, међусобно су повезани са шумским путевима што омогућава допрему дрвних сортимената. Спољне саобраћајне прилике подручја на ком се налази ова Г.Ј. могу се сматрати осредњим. Спољашња отвореност је заправо веза шумског комплекса према прерађивачким и потрошачким центрима.

2.1.13.2. Унутрашња отвореност газдинске јединице

Кроз газдинску јединицу пролазе меки камионски путеви, затим влаке који се користе како за државне тако и за шуме сопственика. Газдинску јединицу са свих страна, на мањој или већој удаљености, окружују и добрим делом тангирају јавни и локални путеви, који омогућају несметан транспорт сортимената до крајњих потрошача. Унутрашња отвореност шума је основни предуслов за оптимално газдовање шумама. Структура и квалитет комуникација који пролазе кроз Г.Ј. је незадовољавајући, а самим тим и унутрашња отвореност.

Унутрашњу мрежу путева газдинске јединице „Шљивовачки Вис” чине готово у потпуности путеви без коловозне конструкције, тј. путеви сезонског карактера тако да је спровођење планираних радова изузетно отежано.

2.1.14. Приказ стања недрвних производа

Подручје ГЈ „Шљивовачки Вис” има велики потенцијал за продукцију и развој производње осталих шумских производа, посебно шумских гљива, шумског воћа, лековитог биља и других производа. Иако се ови плодови у индивидуалној режји прикупљају од стране локалног становништва, институционалног и организованог процеса у погледу откупа истих на нивоу ШГ „Ниш” и подручних Шумских управа-нема.

У будућности је неопходно размотрити економску и еколошку основу за озбиљнији приступ овом питању, у складу са развојном политиком на нивоу ЈП „Србијашуме”. У досадашњем времену шуме и шумско земљиште су коришћене у функцији брста и паше јер је сточарство као главна привредна грана предходног времена, знатно је утицала на шуме у овом подручју. Потребе за огревним дрветом су мање у односу на предходни период, разлози за то могу се потражити у све већој примени других извора енергената. Остали шумски ресурси су у функцији туризма и културно спортске активности и других опште корисних функције.

2.1.15. Семенски објекти и расадници

На територији газдинске јединице нема семенских објеката и не постоје расадници.

2.1.16. Општи осврт на затечено стање

Газдинска јединица има укупну површину од 1846,33 ха. Обрасла површина је 1646,78 ха или 89 % од укупне површине. Необраслих површина има 199,55 ха или 11 %. Заузећа нису регистрована. Однос обраслих и необраслих површина износи 89:11 у корист обраслог.

Укупна дрвна маса шума износи 52451,2 м³ а укупни текући запремински прираст износи 1469,1 м³. Просечна дрвна маса по хектару када се има у виду укупно обрасла површина износи 31,9 м³, а просечан прираст по хектару износи 0,9 м³. Ако анализирамо садашње стање и то упоредимо са орјентационо оптималним долази се до закључка да се производни потенцијали ових станишта добро користе упркос великом учешћу шикара и шибљака.

У предходном периоду у ГЈ је вршена нега природних шума проредним сечама и реконструкција лоших шума на бољим стаништима као и пошумљавање необраслих површина способних за пошумљавање. Резултат тога су вештачки подигнуте састојине на површини од 37,76 ха.

На основу затеченог стања и утврђеног потенцијала шума као и регулативе према глобалној намени шуме и шумска станишта су сврстана у шуме и шумска станишта са производно - заштитном функцијом, затим шуме са приоритетном заштитном функцијом и Резерват природе. С обзиром на стање и функције шума овог Шумског подручја као и концепцију будућег развоја шумарства могуће је издвојити више наменских целина.

У оквиру ове газдинске јединице имајући у виду разне процедуре, станишне услове и главне врсте дрвећа, као и околности да остале функције шума не ограничавају њихову производну функцију, просторно су дефинисане приоритетне функције односно основна намена. Наменска целина “10”- Производња техничког дрвета је на површини од 169,90 ха или 1 %, има запремину 37750,6 м³ или 72 %, и прираст је 1050,0 м³ или 71 %. у односу на обраслу површину. Наменска целина “26”- Заштита земљишта од ерозије је најзаступљенија по површини, налази се на 975,15 ха или 59 %. а са запремином и запреминским од 23 % и прирастом 22 %. Наменска целина “57” - Специјални резерват природе – 3 степена је заступљен по површини на 21,11 ха или 1 %, има запремину 2723,5 м³ или 5 %, и прираст је 95,1 м³ или 6 %. у односу на обраслу површину. Наменска целина “66”- Стална заштита шума (изван газдинског третмана) је заступљена само по површини, налази се на 480,62 ха или 29 %, у односу на обраслу површину. Шикаре и шибљаци преовладавају по површини у целој ГЈ и то са 86%. Изданачке шуме су заступљене по површини 11 %, по запремини 79 % и по прирасту 73 %. Просечна запремина им је 221,0м³/ха а просечан прираст 5,7 м³/ха. Вештачки подигнуте састојине су заступљене по површини 2 %, по запремини 21 % и по прирасту 27 %. Имају запремину од 288 м³/ха, а запремински прираст је 10,6 м³/ха. Шуме у којима није регистрована дрвна маса су састојине испод таксационе границе, затим шикаре односно девастиране, деградирани састојине одређеног степена заштите на лошим земљиштима и екстремно

стрмим теренима. Већи део дрвне запремине се налази у наменској целини “10”, и то 72% по запремини и 71 % позапреминском прирасу, иако је површина на 10% од укупно обрасле.

Најзаступљенији газдински тип шума у оквиру газдинске јединице је газдински тип шума 51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација, који заузима 86 % (1.420,87 ha) од укупно обрасле површине ГЈ. Газдински тип изданаčke шуме букве је назаступљенија по запремини и по прирасту.

По мешовитости односно смеси знатно је више мешовитих него чистих састојина. Ако се посматрју, изданаčke и вештачки подигнуте састојине стање шума по очуваности је задовољавајуће. Очуваних шума има 13 % по површини, 100 % по запремини и по запреминском прирасту.

Разређених састојина нема ни по површини, ни по запремини ни по запреминском прирасту.

У газдинској јединици лишћарске врсте су заступљене са 81 %, а четинарске са 19% . Оне су заступљене по запреминском прирасту са 74% односно 26 %.

Најзаступљенија врста је буква, по запремини са 61 % а по прирасту са 50%, остали лишћари су заступљени од 1 до 6 %. Састојине четинара су заступљене по запремини са 19 % а по прирасту са 26 %, и то су црни и бели бор и смрча. Ово су искључиво вештачки основане састојине, настале пошумљавањем голети и мелиорациом девастираних лишћарских шума.

По дебљинској структури скоро сва запремина заступљена је у танком материјалу до 30 cm и то је 76 %, остало је у средње јаком 24 % а јаког материјала свега 1 %. Карактеристично је да у изданачким шумама танког материјала има 79% а у вештачки подигнутим састојинама 61%. Стварни размер добних разреда у једнодобним шумама карактерише ненормалан тип, односно изразена је неравномерност добних разреда посебно у састојинама букве. Запремина је разврстана је у 6 дебљинска разреда са старошћу од око 40 до око 80 година. Најзаступљенији је трећи добни разред са газдинском класом изданаčke букве. Упадљив је недостатак младих састојина што намеће проблем планске обнове ових шума како би се, дугорочно гледано, обезбедила трајност приноса.

Здраствено стање у ГЈ је задовољавајуће. Било је штетних и неповољних ситуација али правовременим акцијама спречени су пожари којих је било у прошлом периоду, а и уништена су легла поткорњака те није дошло до штета у боровим шумама.

Отвореност ове ГЈ (узети сви путни правци) је испод просека. Постојећа путна мрежа је оштећена од падавина а и коришћења те је у лошем стању. Шумске саобраћајнице су доста израубоване. То су већином меки путеви и влаке те је главни задатак реконструкцију путева, што представља неопходан предуслов интезивног газдовања шумама а самим тим и побољшање свеукупног стања у ГЈ.

На квалитет и квантитет општег стање у ГЈ где су 86 % шикаре и шибљаци, позитиван утицај има примена Стандарда газдовања шумама који је у складу са FSC™ принципима и критеријумима.

2.2. Анализа стања и спроведених мера газдовања

Целокупни приказ досадашњег газдовања дат је за претходни уређајни период 2015 – 2024. год., односно за 9 година, да би се испоштовао Закон о шумама члан 27. Став 2. (Основа се доноси најкасније 6 месеци пре истека рока важења предходне основе). У наредном табеларном прегледу представљена је промена по површинама у односу на предходно уређивање.

2.2.1. Промена шумског фонда по површини

Табела 17. Промене шумског фонда по површини

Година	Укупна	Шума	Шум.култ.	Шумско	Неплодно	Остала	Заузећа
	површина		веш.под.с.	земљиште	земљиште	земљишта	
	ха		ха	ха	ха	ха	
2015	1864,15	1787,96	0	0	24,62	51,57	0
2024	1846,33	1646,78	0	0	101,78	97,77	0
разлика	-17,82	-141,18	0	0	77,16	46,2	0

Укупна површина ГЈ добијена је на бази спискова катастарских парцела добијених из геодетске управе.

Укупна површина ГЈ је мања у односу на предходно уређајно раздобље (период 9 год) за 17,82 ха., због ГИС технологије и закруживања површина по одсецима.

Површине под шумом су мање за 141,18 ха.

Категорија вештачки подигнутих састојина - шумских култура и шумског земљишта је непромењена.

Неплодно земљишта је више за 77,16 ха., осталог земљиште је више за 46,20 ха., заузећа нема.

Разлика по врстама земљишта у односу на предходни период је настала због промене стања у катастру, намене површина односно другачије класификације одређене категорије земљишта. У издвајању састојина,

њиховом картирању и одређивању површина коришћене су савремене методе у шумарству; ГПС уређаји, ортофото снимци, сателитски снимци и напредни ГИС софтвер за одређивање површина.

Табела 17/а. Промене шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Година	Површина под шумом (ha)	Запремина		Запремински прираст	
		V	V/ha	Iv	Iv/ha
2015	1787,96	44025,8	24,6	1731,6	3,9
2024	1646,78	52.451,2	31,9	1.469,10	2,8

2.2.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Табела 18. Промене шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

В Р С Т А	Запремина	Прираст	Оствар.	Очекив.	Запрем.	Р а з л и к а		Прираст
ДРВЕЋА		10 год.	принос	запрем.	по премер.	Оств. / Очек. %	м ³ / %	10 г.
	2015	2015	2015-24	2024	2024	+ -	%	2024
буква	19.329,10	569,2	2.905,90	21.546,00	31.886,20	10.340,20	48,0	735
јавор	668,6	24,1	48,3	837,20	1.718,60	881,40	105,3	64
китњак	2.122,70	88	314	2.600,70	3.066,00	465,30	17,9	120,6
цер	1.504,90	57,3	295,2	1.725,40	1.528,40	-197,00	-11,4	53,5
граб	2.180,70	79,3	264	2.630,40	1.886,50	-743,90	-28,3	50,2
клен	239,5	8,8	9,2	309,50	133,6	-175,90	-56,8	4,6
ц. јасен	113,3	4,7		155,60	85,9	-69,70	-44,8	1,6
б. јасен	865,7	26,9	21,2	1.086,60	570,1	-516,50	-47,5	13,3
м леска	379,6	13,9		504,70	77,6	-427,10	-84,6	2,6
ОТЛ	966,9	41	12,7	1.323,20	1.286,60	-36,60	-2,8	48,2
Ук. лишћари	28.371,10	913,2	3.870,50	32.719,40	42.239,50	9.520,10	29,1	1.093,70
црни бор	13.579,80	721,1	56,1	20.013,60	9.018,40	-10.995,20	-54,9	337
бели бор	2.058,50	96,5	3,3	2.923,70	1.075,80	-1.847,90	-63,2	34,9
смрча	16,5	0,7		22,80	117,6	94,80	415,8	3,4
укуп. четинари	15.654,80	818,3	59,3	22.960,20	10.211,80	-12.748,40	-55,5	375,3
укупно ГЈ	44.025,80	1.731,60	3.929,80	55.680,40	52.451,20	-3.229,20	-5,8	1.469,10

Из табеле 18 видимо да очекивана запремина, на основу премера и запреминског прираста из 2015 године, као и на основу евиденције укупно оствареног приноса од 2015 до 2024 износи 55680,40 м³. Дрвна маса установљена премером 2015 год. износи 44025,8 м³ те је мања од очекиване за 3229,20 м³ или 5,8 %.

Разлика у дрвној маси по врстама дрвећа је такође проистекла због тога што су премерене различите површине у односу на предходно уређивања Основни разлог разлика дрвне масе код састојина борова, у односу на очекивану запремину је што су прешле таксациону границу те им је утврђена дрвна маса па долази до значајног повећања запремене. Код састојина букве а и осталих врста прираст је већи него у претходном уређајном периоду. Приликом овог уређивања прираст је одреден методом таблица процента запреминског прираста. На разлику очекиване и добијене запремене је утицао и начин премера, с обзиром да је овим уређивањем издвојено више одсека, што је условило обимнији и детаљнији премер. На прецизност је значајно утицала и примена „GIS“ технологије, тачне површине одсека. Један од разлога што постоји разлика у дрвној маси и запреминском прирасту је и због примене других тарифа (запреминских таблица) приликом овог и предходног уређивања. Одступање очекиване и остварене запремене условљено је променом структурног облика састојина, и као такво у границама је дозвољеног.

2.3. Однос планираних и остварених радова у досадашњем газдовању

2.3.1. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума

На основу плана обнављања и подизања нових шума из претходне основе и евиденције извршених радова, није било радова у протеклом уређајном периоду

табела 19. Досадашњи радови на подизању, обнови и гајењу шума

Врста рада	План			Остварење			План			Остварење		
	ха	ха	%	ха	ха	%	ха	ха	ха	ха	%	
	Проста репродук.			Проширена репродук.			Укупно за ГЈ					
Чишћење у млад. прир састојинама	15,39	4,9	32				15,39	4,9	32			
Прореде	226,03	101,5	45				226,03	101,5	45			
Укупно ГЈ	241,42	106,4	44	0	0	0	241,42	106,4	44			

Радови на гајењу шума су реализовани са остварењем од 44 %, и то све у простој репродукцији кроз негу шума, проширена репродукција није рађена. Посебно треба апострофирати чињеницу да су радови на нези шума извршени са јако малим процентом (44%), то су сече чишћења и проредне сече шума. Однос планираних и извршених радова није произвео нежељени ефекти у смислу дестабилизације састојина у којима су изостали планирани радови.

Слабо извршење односно неизвршење планираних радова било је условљено и погоршаном економском ситуацијом и условима у којима се одвијало газдовање шумама у протеклом уређајном раздобљу, а и приоритетним радовима у осталим газдинским јединицама Моравског подручја због елементарних непогода (ломова, извала, пожара). Евиденција радова на гајењу урађена је за период од 2015 до 2024.

2.3.2. Досадашњи радови на коришћењу шума

На основу плана сеча шума за претходни уређајни период и евиденције извршених сеча у претходном периоду формирана је следећа табела (укупан приказ планираног и оствареног приноса по врстама дрвећа):

Табела 20. Извршени радови на коришћењу шума

Врста сече	План	Остварење	
	м3	м3	%
- лишћари	4234	3870,5	91
- четинари	3131	59,3	2
Претходни принос	7365	3929,8	53
укупно Газдинска Јединица	7365	3929,8	53

Планирани принос у претходном уређајном периоду био је 7365 м3, а реализован је са 3929,8 м3 или 53% од планираног. Редовни принос планиран је кроз претходно и реализован је у лишћарима са 91 %. а у четинарима са свега 2 %. Планирани принос је половично реализован, и реализација планираног по запремини у складу је са извршењем планираних радова и по површини. У току претходног уређајног периода, у оквиру редовног приноса посечено је 3929,8 м³, чија је запремина декларисана као претходни принос. Бесправне сече су евидентирани у износу од 11,37м3.

Констатација је да обзиром на стање шума, састојинске прилике, разуђеност односно разбацаност и комуникације у ГЈ можемо бити задовољни са радовима на коришћењу шума. Евиденција радова на коришћењу шума извршена је за период од 2015 до 2024 године. Пошто се инвентура радила сагласно закону у деветој години важења основе, извршење за десету годину је узето на основу дозначних књига за 2024 годину.

2.3.3. Општи осврт на досадашње газдовање

У протеклом уређајном раздобљу, у овој газдинској јединици се газдовало по одредбама важеће основе и годишњих планова газдовања шумама. У време теренских радова дозначена стабла у функцији сеча за текућу годину нису мерена и нису ушла у обрачун дрвне масе.

Укупна површина јединице мања је за 17,82 ha. у односу на предходно уређивање. Укупна запремина добијена премером 2024. године већа је за 10.623,7 m³ или 20% у односу на очекивану запремину добијену премером из 2015, додатим десетогодишњим прирастом и одузетом сечом у уређајном разреду.

План неге шума реализован је са 42 %, . У претходном уређајном периоду у циљу заштите и превенције су вршене санитарне сече, то јест уклањала су се стабла која су из хигијенско – здравствених разлога морала бити уклоњена из састојина.

Може се рећи да су изведени радови омогућили да се стање шума поправи и унапреди у границама очекиваног.

Заступљене су мањим делом изданачке једнодобне састојине букове и осталих лишћара старости до 70 година. У састојинама су рађене углавном интезивним мерама неге, и то селективне а и санитарне прореде. У вештачки подигнутим састојинама радиле су се такође проредне сече.

Највећи део површине код изданаčkih шумасе налази у седмом добном разреду, што намеће проблем планске обнове (конверзија) ових шума како би се, дугорочно гледано, обезбедила равномерност добних разреда и трајност приноса.

Радови на одржавању и реконструкцији шумских саобраћајница нису извођени у обиму који је био потребан да се реализују планирани радови на гајењу шума.

Радови са осталим шумским производима су запостављени. Све ово је било условљено економским кретањима у претходном уређајном раздобљу.

У последњем уређајном раздобљу није било већих штета изазваних појавом штеточина ентомолошког и фитопатолошког порекла. Било је појава пожара у новооснованим културама а и у природним шумама који су правремено локализовани те није било штета. Од елементарних непогода било је снега и ветроизвала и ломова појединачних стабала а и на мањим површинама које су саниране. Штете од дивљачи и стоке су незнатне.

Бесправне сече нису биле изражене у предходном уређајном раздобљу. Појединачна стабла су углавном бесправно сечена на рубовима шума, где се ова газдинска јединица граничи са селима, исте сече су евидентиране као предходни принос. Заштита шума вршена је у оквиру редовних мера газдовања, поштујући став да добро неговане шуме постижу потребну стабилност, виталност, као и физиолошку отпорност на штетне утицаје.

На крају овог поглавља може се закључити да одредбе предходне основе за протекли уређајни период нису плански остварене. Неизвршење планских задатака произилази из општег стања шума у другим газдинским јединицама а било је условљено и погоршаном економском ситуацијом и условима привређивања у којима се одвијало газдовање шумама у протеклом уређајном раздобљу.

Стање састојина у газдинској јединици обзиром на велико учешће шикара и шибљака је задовољавајуће. Стањем и досадашњим газдовањем у изданачким шумама а и у вештачки подигнутим састојинама можемо бити задовољни.

Коришћење недрвних шумских производа и осталих функција шума преставља шири друштвени интерес и несумњиво велики потенцијал који је недовољно искоришћен.

Климатски услови, температура, атмосферски талог и влага ваздуха, осунчаност, ружа ветрова, затим орографски фактори, пре свега надморска висина, експозиција терена, нагиб терена, представљају посебно вредну средину, за заштитне, хидролошке, климатске, хигијенско - здравствене, туристичко - рекреативне, привредне, наставне, научно истраживачке и друге функције.

Сагледавајући укупно стање шума ГЈ "Шљивовачки Вис", намеће се закључак да је потребно наставити мере неге у изданачким и вештачки подигнутим састојинама. Потребно је водити рачуна о заштити и очувању ретких, угрожених, реликтних и ендемичних врста, затим радити на побољшању квалитета постојећих путева, интезивнијем коришћењу недрвних шумских производа.

Поливалентне функције шуме су недељиве и међусобно компатибилне те су од Републичког и регионалног значаја, па у складу са природним потенцијалом потребно је унапредити активности на развоју и унапређењу шумског комплекса по наменски одређеним површинама у ГЈ.

Приказ промена шумског фонда и досадашњег газдовања шумама на основу расположиве евиденције за претходних девет година сходно условима привређивања, указује да ако се изузму шикаре и шибљаци и изврши анализа изданаčkih и вештачки подигнутих састојина досадашњим газдовањем можемо бити задовољни.

Газдинском Јединицом се газдовало предвиђеним десетогодишњим планом, али упркос томе што планирани радови нису извршени она је биолошки стабилна и испуњава остале функције и намене на локалном и ширем нивоу. Повећањем производних ефеката, континуирано се унапређују регулаторно – заштитне, здравствено – рекреативне и друге друштвено корисне и за живот незаменљиве функције шумског екосистема.

2.4. Вредност шума

Вредност шума газдинске јединице је обрачуната као вредност шума у којима је премером утврђена дрвна запремина и вредност младих састојина за које није утврђена дрвна маса. У исказаним вредностима није вреднована општекорисна функција шума, као и вредност коришћења осталих шумских ресурса. Вредност шума утврђена је методом садашње сечиве вредности без шикара.

Код ове методе утврђује се вредност дрвне запремине на пању уз претпоставку да се иста користи под истим условима као етат, уз додатак вредности младих састојина. Вредност шума утврђена је методом садашње сечиве вредности. Ради утврђивања процене вредности дрвне запремине по овој методи израчуната је нето дрвна запремина и утврђена је сортиментна структура.

При обрачунању је коришћен ценовник дрвних сортимената ЈП"Србијашума" број 133/2022-3 од 10.08.2022.г. а „Планске цене сече, израде и привлачења“ ШГ „Ниш“ од марта месеца 2024. године.

2.4.1. Квалификациона структура укупне дрвне запремине

Табела 21. структура дрвета на пању

Врста дрвећа	Бруто m ³	Отпад m ³	Нето m ³	Техничко дрво								Просторно дрво		
				F m ³	L m ³	K m ³	I m ³	II m ³	III m ³	остало m ³	укупно m ³	целулоза m ³	огрев m ³	укупно m ³
буква	31.886,2	3.188,6	28.697,6	57,4	28,7	28,7	860,9	860,9	1.147,9	0,0	2.984,5	0,0	25.713,0	25.713,0
јавор	1.718,6	171,9	1.546,7	4,6	15,5	15,5	125,7	185,6	0,0	0,0	346,9	0,0	1.199,8	1.199,8
китњак	3.066,0	306,6	2.759,4	0,0	0,0	0,0	82,8	165,6	110,4	55,2	413,9	0,0	2.345,5	2.345,5
граб	1.886,5	188,7	1.697,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.697,9	1.697,9
цер	1.528,4	152,8	1.375,6	0,0	0,0	0,0	27,5	27,5	0,0	137,6	192,6	0,0	1.183,0	1.183,0
б. јасен	570,1	57,0	513,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	513,1	513,1
ц. Јасен	85,9	8,6	77,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	77,3	77,3
клен	133,6	13,4	120,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	120,2	120,2
м.леска	77,6	9,3	68,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	68,3	68,3
ОТЛ	1.286,6	128,7	1.157,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.157,9	1.157,9
Ук.лишћ	42.239,5	4.225,5	38.014,0	62,0	44,2	44,2	1.097,0	1.239,6	1.258,3	192,7	3.938,0	0,0	34.076,0	34.076,0
црни бор	9.018,4	1.352,8	7.665,6	0,0	0,0	0,0	1.226,5	1.303,2	1.149,8	1.379,8	5.059,3	2.606,3	0,0	2.606,3
бели бор	1.075,8	161,4	914,4	0,0	0,0	0,0	146,3	155,5	137,2	128,0	566,9	347,5	0,0	347,5
смрча	117,6	17,6	100,0	0,0	0,0	0,0	17,0	18,0	15,0	20,0	70,0	30,0	0,0	30,0
Ук.чет	10.211,8	1.531,8	8.680,0	0,0	0,0	0,0	1.389,8	1.476,6	1.302,0	1.527,8	5.696,2	2.983,8	0,0	2.983,8
Укуп ГЈ	52.451,2	5.757,3	46.694,0	62,0	44,2	44,2	2.486,8	2.716,2	2.560,3	1.720,6	9.634,2	2.983,8	34.076,0	37.059,8

Сортиментна структура је утврђена на основу дугогодишњег искуства, анализа у предходним уређајним радобљима и извршеним радовима у предходном периоду у газдинској јединици.

2.4.2. Вредност дрвета на пању

Табела 22. јединачна вредност дрвних сортимената на камионском путу

Врста дрвећа	Техничко дрво							Просторно дрво	
	F	L	K	I	II	III	остало	целулоза	огрев
	динмЗ	динмЗ	динмЗ	динмЗ	динмЗ	динмЗ	динмЗ	динмЗ	динмЗ
буква	18.303,0	12.019,0	10.015,0	8.083,0	6.609,0	5.475,0			4.790,0
јавор	22.704,0	17.494,0	15.481,0	14.243,0	11.148,0				4.790,0
китњак	44.661,0		19.585,0	17.712,0	12.752,0	7.971,0	5.034,0		4.790,0
граб									4.790,0
цер				7.251,0	4.384,0		5.034,0		4.790,0
б. јасен									4.790,0
ц. Јасен									4.790,0
клен									4.790,0
м.леска									4.790,0
ОТЛ									4.790,0
црни бор				8.242,0	7.085,0	5.342,0	3.902,0	3.206,0	4.790,0

Врста дрвећа	Техничко дрво							Просторно дрво	
	F	L	K	I	II	III	остало	целулоза	огрев
	динм3	динм3	динм3	динм3	динм3	динм3	динм3	динм3	динм3
бели бор				11.468,0	9.612,0	7.952,0	3.902,0	3.206,0	4.790,0
смрча				11.468,0	9.612,0	7.952,0	3.902,0	3.206,0	4.790,0

Вредност дрвета на пању се добија кад се од цене са камионског пута одузму трошкови сече, израде и привлачења.

Табела 22/а. Вредност дрвних сортимената по структури на камионском путу

Врста дрвећа	Техничко дрво							Просторно дрво	
	F	L	K	I	II	III	ост. техн.	целулозно	огревно
	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин
буква	1050503,6	344916,2	287406,3	6958876,2	5689869,2	6284770,0	0,0	0,0	123165421,7
јавор	105351,6	270586,7	239450,8	1791056,7	2069166,9	0,0	0,0	0,0	5747071,8
китњак	0,0	0,0	0,0	1466234,8	2111272,1	879807,1	277816,4	0,0	11234897,1
граб	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8132701,5
цер	0,0	0,0	0,0	199483,7	120609,1	0,0	692456,9	0,0	5666481,9
б. јасен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2457701,1
ц. Јасен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	370314,9
клен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	575949,6
м.леска	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	327099,5
ОТЛ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5546532,6
Ук.лишћ	1155855,2	615502,9	526857,1	10415651,4	9990917,3	7164577,1	970273,3	0,0	163224171,7
црни бор	0,0	0,0	0,0	10108832,8	9232880,1	6142477,3	5384038,9	8355854,2	0,0
бели бор	0,0	0,0	0,0	1677869,3	1494215,2	1090732,1	499534,8	1114031,8	0,0
смрча	0,0	0,0	0,0	194878,0	172946,8	119232,3	78008,8	96141,5	0,0
Ук.чет.	0,0	0,0	0,0	11981580,1	10900042,1	7352441,7	5961582,5	9566027,5	0,0
Укупно	1155855,2	615502,9	526857,1	22397231,5	20890959,4	14517018,8	6931855,8	9566027,5	163224171,7

Табела 22/б. Укупна вредност дрвних сортимената на камионском путу

Врста дрвећа	ук. техн. дрво / дин	ук. просто. дрво / дин	ук. тех. и прост./ дин
буква	20.616.341,47	123.165.421,75	143.781.763,22
јавор	4.475.612,68	5.747.071,78	10.222.684,47
китњак	4.735.130,40	11.234.897,10	15.970.027,50
граб	-	8.132.701,50	8.132.701,50
цер	1.012.549,72	5.666.481,86	6.679.031,58
б. јасен	-	2.457.701,10	2.457.701,10
ц. Јасен	-	370.314,90	370.314,90
клен	-	575.949,60	575.949,60
м.леска	-	327.099,52	327.099,52
ОТЛ	-	5.546.532,60	5.546.532,60
Ук.лишћ	30.839.634,27	163.224.171,72	194.063.805,98
црни бор	30.868.229,12	8.355.854,23	39.224.083,35
бели бор	4.762.351,44	1.114.031,78	5.876.383,22
смрча	565.065,88	96.141,53	661.207,41
Ук.чет.	36.195.646,44	9.566.027,53	45.761.673,98
Укупно	67.035.280,71	172.790.199,25	239.825.479,96

Табела 22/ц. Трошкови сече, израде и привлачења дрвних сортимената

Сортименти	Нето Количина	Просек по m3 динара	укупно динара	општи трошкови 40%	Трошкови укупно
Техника лишћари	3.937,97	1.777,34	6.999.112,49	1,40	9.798.757,49
Техника четинара	5.696,24	2.158,56	12.295.677,97	1,40	17.213.949,16
просторно дрво	37.059,82	1.950,20	72.274.060,96	1,40	101.183.685,35
Укупно ГЈ	46.694,03		91.568.851,43	36.627.540,57	128.196.392,00

Табела 22/д. Вредност дрвета на пању

Укупна вредност на камионском путу / дин	239.825.479,96
Укупни трошкови производње / дин	128.196.392,00
Укупна вредност дрвета на пању / дин	111.629.087,96

Трошкови производње израчунати су на основу актуелних пројектованих цена сече и израде и извоза дрвних сортимената у ШГ „Ниш“ за 2024. годину

2.4.3. Вредност младих састојина (без запремине)

За ГЈ Шљивовачки Вис карактеристично је да нема младих састојина млађих од 20 година. Велико је учешће шикара и шибљака где се није мерила односно процењивала дрвна запремина.

2.4.4. Укупна вредност шума

Табела 22/е. Вредност дрвета на пању

Укупна вредност дрвета на пању	111.629.087,96 дин
Укупна вредност младих састојина	0,00 дин
Укупно Г Ј	111.629.087,96 дин

3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА

Као најсложенији екосистем на земљи, шуме имају бројне и врло различите функције, које су од изузетног значаја за обезбедјење многих трајних и актуелних друштвених потреба. Шуме најчешће истовремено врше већи број различитих функција. Неке од њих је тешко а неке немогуће међусобно ускладити у истом простору. То намеће потребу да се при планирању газдовања утврде приоритетне функције појединих делова шумског подручја односно састојине, као и да се у складу са њима планирају циљеви и мере будућег газдовања. Иако је до данас дефинисан и утврђен велики број функција, све оне се у основи могу сврстати у три основне групе односно комплекса :

- Група (комплекс) заштитна- еколошка функција
- Група (комплекс) производна функција
- Група (комплекс) социјална функција

Сагледавајући основне еколошке карактеристике стања шума и приоритетне захтеве друштва према шуми, утврђује се основна намена, затим се утврђују општи и посебни циљеви газдовања везани за ту намену и прописују мере и радови који ће у могућем обиму и току наредног уредјајног раздобља (а некад и у дужем временском периоду) обезбедити преводјене затеченог ка оптималном (функционалном) стању.

3.1. Функција и намена шума

Пре детаљног приказивања одељења, односно површина које припадају одређеној намени, изнећемо углавном описно какве су то површине и како су распоређене. Глобална намена комплекса шума или њихових делова помирује и интегрише стање станишта и састојина и друштвене потребе у односу на циљеве газдовања. Глобална намена се односи на комплекс шуме као природне целине. На основу затеченог стања и утврђеног потенцијала шума као и регулативе према глобалној намени шуме и шумска станишта су сврстана у:

Глобална намена 10 - Шуме и шумска станишта са производном функцијом

Глобална намена 12 - Шуме са приоритетном заштитном функцијом
Глобална намена 21 – Специјални природни резерват

С обзиром на стање и функције шума овог Шумског подручја као и концепцију будућег развоја шумарства могуће је издвојити више наменских целина. У оквиру ове газдинске јединице имајући у виду разне процедуре, станишне услове и главне врсте дрвећа, као и околности да остале функције шума не ограничавају њихову производну функцију, просторно су дефинисане приоритетне функције односно основна намена:

Основна намена 10. Производња дрвета
Основна намена 26 Заштита земљишта од ерозије
Основна намена 57 Парк природе-Специјални резерват природе – III степена
Основна намена 66. Стална заштитна шума (изван газдинског третмана)

10 - Производња техничког дрвета – Ово су квалитетније шуме, налазе се углавном на добрим стаништима на мање стрмим теренима, без угрожености од ерозије, са малом угрожености од штетних утицаја. Ове површине поред производних имају и друге општекорисне функције. Производне могућности ових површина треба максимално користити, а то је могуће само планским и организованим радом.

26 - Заштита земљишта од ерозије - У овој основној намени су сврстане лоше шуме - шикаре. Ово су лоше деградирани шуме на плитким земљиштима и јако скелетним и стрмим теренима. Основна намена ових шума је заштита од разних ерозионих процеса. Због едафских и орографских услова онемогућена је интензивна производња дрвених сортимената па се предвиђа и прелазно газдовање. У овим шумама се може вршити коришћење, наравно у складу са приоритетном функцијом заштите земљишта од ерозије, односно коришћење прате ограничавајући фактори.

57 - Специјални резерват природе – III степена – За ово подручје постоји Акт о заштити који је израдио Завод за заштиту природе у складу са законом о заштити природе („Сл.гл.РС бр.36/2009, 82/2010 и 55/2012, чл.42.став 6. Део Суве планине је подручје изузетних морфолошких појава и облика крашког рељефа, који се препознаје и по јединственим објектима геонаслеђа. На заштићеном подручју су развијене фитоценозе и шумски екосистеми, ендемичне врсте флоре и лишајева, те разноврсне фауне.

66 – Стална заштита шума (изван газдинског третмана) - Због специфичности терена (неповољних еколошких услова, лоше станиште, плитко земљиште, велики нагиб и други фактори који доводе до ерозије) на просторима где се налазе састојине наменске целине 66. мора се посебно водити рачуна о трајном одржавању шумске вегетације. Искључују се било какви радови јер су ове површине изван газдинског третмана. Производне функције шума представљене су производњом дрвета (техничког и просторног), дивљачи (ситне и крупне) и осталих производа шума (лековито биље, печурке, шумски плодови, смола и друго). Општекорисне функције шума подразумевају заштитне и друге функције. У социјалне функције шума спадају образовне, научно истраживачке, одбрамбене и друге функције. У свакој шуми или њеном делу истовремено се остварује више функција које се временски и просторно преплићу и свака од њих има већи или мањи значај за друштвену заједницу. Од реалних потреба друштва у односу на шуму, потребно је за сваки њен део одредити најзначајнију функцију - основну намену. Даље газдовање шумама тј. преузимање одређених мера (уређајних и узгојних) мора бити у функцији најпотпунијег остварења најзначајније функције - основне намене, тј. да се постигне функционална трајност. Поред приоритетне функције шума остварују се, донекле и остале функције шума, али њихово коришћење може бити у оној мери, које неће бити на штету обезбеђења најпотпунијег остварења приоритетне функције шума. Поред напред наведеног при одређивању приоритетне функције шума, морају се испоштовати Закон и планска документа већег ранга важности којима је обухваћена ова материја.

Шуме по Закону о шумама (Сл. гл. РС, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18) имају општекорисну и привредну функцију.

Општекорисне функције шума су:

- општа заштита и унапређивање животне средине постојањем шумских екосистема;
- очување биодиверзитета;
- очување генофонда шумског дрвећа и осталих врста у оквиру шумске заједнице;
- ублажавање штетног дејства „ефекта стаклене баште“ везивањем угљеника, производњом кисеоника и биомасе;
- пречишћавање загађеног ваздуха;
- уравнотежавање водних односа и спречавање бујица и поплавних таласа;
- прочишћавање воде, снабдевање и заштита подземних токова и изворишта пијаћом водом;
- заштита земљишта, насеља и инфраструктуре од ерозије и клизишта;
- стварање повољних услова за здравље људи;
- повољни утицај на климу и пољопривредну делатност;
- естетска функција;
- обезбеђивање простора за одмор и рекреацију;
- развој ловног, сеоског и екотуризма;
- заштита од буке;
- подршка одбрани земље и развоју локалних заједница.

Према утврђеним приоритетним функцијама шуме, односно њихови делови могу бити:
-привредне шуме;

-шуме с посебном наменом.

Шуме с посебном наменом су:

- заштитне шуме;
- шуме за очување и коришћење генофонда шумских врста дрвећа;
- шуме за очување биодиверзитета гена, врста, екосистема и предела;
- шуме значајне естетске вредности;
- шуме од значаја за здравље људи и рекреацију;
- шуме од значаја за образовање;
- шуме за научно-истраживачку делатност;
- шуме културно-историјског значаја;
- шуме за потребе одбране земље;
- шуме специфичних потреба државних органа;
- шуме за друге специфичне потребе.

Шуме у заштићеним природним добрима имају приоритетну функцију шума са посебном наменом. Привредна функција шума остварује се коришћењем шумских производа и валоризацијом општекорисних функција шуме ради остваривања прихода.

Намена шума утврђује се, у складу са приоритетним функцијама шума, у плану развоја шумског подручја. У складу са наведеним утврђује се општа и основна намена сваке састојине. Општа намена се односи на комплекс шума као целине у складу са општим циљевима газдовања. Основна намена представља приоритетну функцију шуме. С обзиром на све сложеније функције шума због којих је неопходно планирати различите циљеве газдовања у појединим деловима шумског комплекса, намеће се потреба да се изврши просторна подела шумског комплекса, у зависности од приоритетне намене (функције) њихових појединих делова. Шуме ове газдинске јединице имају основну функцију да производе сортименте најбољег квалитета, а да се при томе не наруше општекорисне функције шума у погледу климе, воде, ерозије, туристичке, здравствене и друге функције. Усклађеност наведених функција најефикасније је остварити ако су шуме доброг квалитета и обраста, ако се у одговарајућим условима гаје оне врсте дрвећа којима ти услови највише одговарају. Општа намена комплекса шума или његових делова помирује и интегрише стање станишта и састојина и друштвене потребе у односу на шуму у (јединствене – опште) циљеве газдовања. Обично су опште намене шуме и општи циљеви газдовања шумама преточени у законски норматив и одреднице, чиме су и формално утврђени.

На основу затеченог стања и утврђеног потенцијала шума и шумског земљишта и Законске и подзаконске регулативе која се односи на газдовање шумама у газдинској јединици "Рињске планине" утврђене су следеће опште и приоритетне функције шума:

Шуме високих заштитних вредности

Шуме високе заштитне вредности прво су дефинисане од стране Савета за управљање шумама у циљу сертификације шума, али се практична употреба овог концепта све више користи за заштиту, планирање и управљање природним ресурсима. Шуме садрже економске, еколошке и социјалне вредности које могу бити значајне на глобалном, регионалном или локалном нивоу, али када се нека од тих вредности сматра изузетно важном, шума се може дефинисати као шума високе заштитне вредности. Шума високе заштитне вредности (High Conservation Value Forests – HCVF или HCV шуме) третира се као категорија шуме са посебном наменом и условима газдовања, као и посебним вредностима које поседују на одређеним локалитетима. Категорија HCV шума може да буде мали део великог шумског подручја (нпр. извор воде за село, тресетиште, мања површина неког другог ретког екосистема и сл.) или може да буде велико шумско подручје (нпр. шуме које садрже неколико угрожених врста које се распостире на великој површини). Било који тип шуме може да буде потенцијално HCV шума. FSC™ (Forest Stewardship Council™) је дефинисао шест HCV категорија високе вредности:

Приказ HCV шума (шума високе вредности - High Conservation Value Forests)

HCV – 1	Подручја која на глобалном, регионалном или државном нивоу садрже важне концентрације биодиверзитета
HCV – 2	Велике шумске површине нивоа пејзажа значајне на глобалном, регионалном и државном нивоу
HCV – 3	Подручја која садрже екосистеме који су ретки, у опасности или угрожени
HCV – 4	Подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама
HCV – 5	Подручја неопходна за задовољавање основних потреба локалних заједница
HCV – 6	Подручја значајна за традиционални културни идентитет локалних заједница

У овој газдинској јединици присутне су две категорије:

HCV 1 – Подручја која на глобалном, регионалном или друштвеном нивоу садрже важне концентрације биодиверзитета где је сврстана Основна намена „57“ - Парк природе-Специјални резерват природе – III степена са површином од 21,11 ha.

HCV 4 – Подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама су на површини где је сврстана Основна намена „26“ - Заштита земљишта од ерозије и Основна намена „66“ - Стална заштитна шума (изван газдинског третмана) са укупном површином од 1455,77 ha.

Начин газдовања у шумама које су одређене као шуме високе заштитне вредности (HCVF) не мења се битно у односу на тренутни начин газдовања. Разлика је у томе што се прате атрибути карактеристични за те шуме и да се све активности газдовања у HCV шумама морају одржавати и побољшавати у складу са принципима HCVTM одрживог газдовања шумама.

3.2. Дугорочни и краткорочни циљеви

Циљеви газдовања шумама представљају основно опредељење и полазни елемент у планирању. Опредељење је да се спроводи одговорно и одрживо газдовање шумама у складу са одредбама FSCtm стандарда и принципима сертификације шума. Полазећи од положаја газдинске јединице, као и од многобројних потреба, садашњих и будућих утврђују се општи и посебни циљеви газдовања шумама. Обзиром на све сложеније функције шума, због којих је неопходно планирати различите циљеве газдовања у одређеним деловима ГЈ намеће се потреба да се правним актом изврши просторна подела прилагођена одређеној намени.

Општи циљеви газдовања шумама су уређени Законом о шумама и Правилником о садржини и начину израде основе газдовања шумама. Према Закону о шумама, шуме су добро од општег интереса, које морају да се одржавају, обнављају и користе тако да се очува и повећа њихова вредност и општекорисне функције, обезбеди трајност и заштита и трајно повећање прираста и приноса. Имајући у виду напред наведено као и потражњу за дрветом, утврђују се следећи општи циљеви газдовања:

- заштита и стабилност шумских екосистема
- санација општег стања деградираних шумских екосистема
- обезбеђивање планиране обраслости
- очување трајности и повећање приноса и укупне вредности шума
- трајно очување и јачање општекорисних функција шума

Разумним и рационалним коришћењем и свеобухватном заштитом, обезбеђује се трајност оптималног коришћења ових шума. У складу са предходном констатацијом могу се ближе дефинисати циљеви газдовања шумама по наменским целинама, а они би обухватили следеће задатке и циљеве:

-У оквиру шума и шумског станишта са примарном, производно заштитном функцијом циљ газдовања је производња техничког и целулозног дрвета бољег квалитета, уз истовремену заштиту подручја од штетног утицаја.

-У оквиру шума са приоритетном заштитном функцијом циљ газдовања је: заштита шумских екосистема од нежељених последица ерозионих процеса и других утицаја.

Посебни циљеви газдовања шумама проистичу из општих циљева као из стварних састојинских и станишних услова. Ови циљеви произилазе из посебних наменских опредељења, који важе за целу шуму или за поједине њене делове. Мада се ови циљеви одређују за сваку газдинску класу, они имају много заједничког за све, или за поједине, газдинске класе. Шуме ове газдинске јединице по својој основној намени су производно-заштитне и служе за производњу дрвета, како просторног тако и техничког, као и за производњу осталих шумских производа, вршећи истовремено и све остале опште корисне функције.

Посебни циљеви газдовања и мере за њихово спровођење утврђују се по газдинским класама за више газдинских класа хомогених особина и блиских узгојних потреба и њима одговарајућих захвата на нези и обнови шума. Опште унапређење стања је основни задатак у наредном уређајном периоду, те у складу са тим постоје:

- а - биолошко - узгојни циљеви који обезбеђују трајно и стално повећање прираста и приноса
- б - производни циљеви који обезбеђују могућност производње шумских производа по сортиментима
- ц - технички циљеви који обезбеђују техничке услове за остварење циљева
- д - општекорисни циљеви који проистичу из законских одредби а сви они су:

- дугорочни циљеви, чије се остварење протеже на више уређајних раздобља
- краткорочни циљеви који се остварују у току једног уређајног периода

а - биолошко - узгојни циљеви

ИЗДАНАЧКЕ ШУМЕ - н.ц."10"газд. тип 2620 (изданачке шуме храста), 2120 (изданачке шуме букве)
 - н.ц."26"газд. тип 2620 (изданачке шуме храста), 2120 (изданачке шуме букве)
 - н.ц."57"газд. тип 2620 (изданачке шуме храста),

- дугорочни циљеви

Обезбедити повећање дебљинског прираста. Овај циљ остварити проводјењем селективних проредних сеча, да би ојачале димензије стабала, треба осигурати боље коришћење састојина и омогућити обилније плодношење.

Обезбедити биолошку стабилност ових састојина и почети превођење изданаčkih састојина у високи узгојни облик:

- конверзијом са истом врстом дрвећа, техником опходне сече, и то када састојине достигну зрелост,

- реконструкцијом облика истом врстом или уношењем других врста (садницама лишћарских врста које се из састојина на разне начине уклањају или је њихово учешће у смеси недовољно).

- краткорочни циљеви

Наставити са селективним проредама и припремати све састојине за конверзију односно превођење у виши узгојни облик. У газдинском типу хрстова и букве у н.ц."26" и н.ц."57" установљена је приоритетно заштитна функција, што значи главни циљ је заштита земљишта од ерозионих дејстава. Овако установљена функција а и главни циљ не искључује производне, биолошке и техничке циљеве који су слични циљевима н.ц."10"- производне техничког дрвета стим што интензитет захвата мора бити слаб до умерен.

ВЕШТАЧКИ ПОДИГНУТЕ САСТОЈИНЕ :

- н.ц."10"газд. тип 31210 (впс бора), 31211 (впс лишћара и четинара) 315100 (впс смрче)

- н.ц."26"газд. тип 2810 (впс тврдих лишћара), 31210 (впс бора)

- н.ц."57"газд. тип 31210 (впс бора)

- дугорочни циљеви

Одговарајућим узгојним мерама вештачки основане састојине превести у добре, квалитетне шуме. Опходња за ове састојине је оријентационо одређена на основу орографских и едафских услова и она не одговара у потпуности четинарским врстама дрвећа. Одредити и техничку опходњу. Циљ је створити стабилне, очуване и високопродуктивне шуме.

- краткорочни циљеви

Правовременим, одговарајућим мерама неге (селективне, шематске и санитарне прореде) одржавати и поспешити ове састојине, а тиме и спречавати штетне утицаје. Комбинованим проредама и одговарајућим узгојним мерама постепено довести у оптимално стање у коме ће састојине искористити потенцијалне могућности станишта.

ШИКАРЕ и ШИБЉАЦИ – н.ц."26"газд.тип 51730 - н.ц."57"газд.тип 51730 н.ц."66"газд.тип 51730

- дугорочни циљеви

Установљена је приоритетно заштитна функција, што значи главни циљ је заштита земљишта од ерозионих дејстава. Овако установљена функција а и главни циљ не искључује производне, биолошке и техничке циљеве. Дугорочно гледано шикаре преводити у виши узгојни облик у наредним уређајним раздобљима утврђеним реконструкционим раздобљем.

- краткорочни циљеви

У шикарама се предвиђа прелазно газдовање што се може тумачити да је у зависности од околности могуће проводити мере неге сечама чишћења.

За шиблике радови се не планирају, одређује се трајна заштита све у складу са наменом кроз програме заштите и развоја заштићених шума. дугорочни циљеви и краткорочни циљеви су исти без газдинског третмана

НЕОБРАСЛЕ ПОВРШИНЕ

а) дугорочни циљеви

Све веће необрасле површине (величине изнад 0,50ха) привести шумској култури, осим оних необраслих делова који су или ће бити по својој глобалној намени искључене из редовног газдовања.

б) краткорочни циљеви

Шумовитост ове ГЈ је добра, а и нема потребе за пошумљавањем. Необрасле површине су дефинисане одређеном наменом која није продуктивна за подизање нових шума. Необрасле површине се задржавају као такве а у циљу повећања квалитета амбијентности подручја и друге намене.

б- производни циљеви (све састојине)

а) дугорочни циљеви

Производња квалитетних трупаца за механичку обраду. Производња техничке обловине (стубови за водове, обловина за градјевинске конструкције, рудничко дрво). Производња целулозног и огревног дрвета као и пратећих сортимената у производњи техничког дрвета. Коришћење осталих шумских производа у већем обиму,

као и заштитне, хидролошке, климатске, хигијенско - здравствене, туристичко - рекреативне, привредне, наставне, научно истраживачке и друге друштвено корисне функције.

б) краткорочни циљеви

Да би се остварили дугорочни циљеви, састојине после сваке интервенције (сече) треба да буду стабилније, виталније, квалитетније и производно вредније. Потпуно и рационално коришћење бруто посечене дрвне масе израдом што више највреднијих сортимената а да при том буде што мање одпада. Коришћење шумских плодова, лековитог биља, печурака, закупа и осталог.

ц - технички циљеви (све састојине)

а) дугорочни циљеви

Постизање отворености шума тврдим путевима (23,17м/ха. - најоптималније за интезивно газдовање шумама). Систематско опремање механизацијом и осталим средствима рада у шумарству у циљу интезивног вишенаменског коришћења шумских потенцијала. Извођење рационалних технолошких поступака и ефикасније организовање рада. Стручно оспособљавање и усавршавање кадрова.

б) краткорочни циљеви

Реконструкција шумских комуникација и грађевинских објеката све у циљу функционалног газдовања шумама. Увођење савремених технологија и организације рада у свим фазама шумске производње, у циљу повећања продуктивности, економичности и ефикасности. Стручно усавршавање и оспособљавање кадрова за прихватање нових технологија у газдовању шумама. За успешну реализацију напред наведених циљева је одређено сертификације шума према FSCtm стандарду.

д - општекорисни циљеви (све састојине)

Општекорисни циљеви су у функцији шума. Под општекорисним функцијама шума, у смислу ЗОШ.се подразумевају позитивни утицаји шума на животну средину, а нарочито: заштитне, хидролошке, климатске, хигијенско-здравствене, туристичко-рекреативне, научно-истраживачке и одбрамбене функције. Спровођењем биолошко-узгојних и производних циљева истовремено доприносимо испуњавању општекорисних функција шума. Наменска целине „57“ се посебно издваја јер је у сврху општекорисних функција, која проистичу из законских одредаби.

Имајући у виду основну намену овог шумског комплекса и с тим у вези зацртане циљеве газдовања шумама планиране су и неопходне мере за остваривање свих циљева. Мере се усклађују са принципима FSCtm стандарда одрживог газдовања шумама. Све мере су обухваћене у оквиру две основне категорије, узгојне и уређајне природе.

3.3. Узгојне, уређајне и специфичне мере газдовања

Узгојне мере за остваривање циљева газдовања за ову газдинску јединицу обухватају:

- избор система газдовања
- избор узгојног и структурног облика
- избор врсте дрвећа
- избор начина сече
- избор начина неге

Избор система газдовања

Систем газдовања шумама подразумева усклађен скуп радњи на нези шума, коришћењу шума, обнављању шума, заштити шума и планирању и организацији газдовања шумама, а своје име (назив) добија по начину сече обнављања старе састојине. На основу биолошко-еколошких особина врсте дрвећа, као врста и начина сеча којима се омогућава природно подмлађивање, долази се до избора одговарајућег начина обнављања шума, а самим тим одређен је и систем газдовања. Под начином односно системом газдовања шумама подразумева се комплексна примена производно-еколошких и техничко-организационих мера у одређеним типовима шума.

Техника гајења, заштите, планирања, коришћења и економије при сечама обнављања и неговања шума на основу природних и радних услова обједињена је у једну складну целину. У добром систему газдовања нема случајности, неконтролисаних газдинских поступака. Сви газдински поступци су унапред утврђени и као такви представљају једну целину, односно посебну концепцију газдовања. Системи газдовања, обично носе имена врста сеча који се у њима примењује.

На основу конкретних састојинских прилика у овој ГЈ и досадашњег газдовања, а уважавајући биолошке особине врста дрвећа, усвојени су системи газдовања:

- састојинско газдовање – у изданаичким шумама применити оплодну сечу кратког периода за обнављање (подмладног раздобља до 20 година)
- за све вештачки подигнуте састојине примењиваће се састојинско газдовање осим оних које су на неодговарајућим стаништима те се одређује састојинско газдовање
- Састојинско газдовање-чиста сеча- примењиваће се у свим састојинама у случају да су оштећене од елементарних непогода у тој мери да је једини начин чиста сеча
- у шикарама и шибљацима. примењиваће се систем газдовање спонтано развоји састојине

Избор узгојног и структурног облика

Основни узгојни и привредни облик као и оријентација за будућност, с обзиром на глобалну намену изданаичких шума, биће високе једнодобне шуме. Полазећи од стварних станишних прилика, затеченог стања састојина, врста дрвећа, треба изграђивати следеће структурне облике:

- у изданаичким састојинама букве и осталих лишћара као структурни облик изграђивати једнодобне састојине
- једнодобни облик задржати и у вештачки подигнутим састојинама
- шикаре, као едафски и орографски условљене заједнице су предвиђене за прелазно газдовање односно изван газдинског третмана.
- Применом оплодних сеча изграђиваће се једнодобне састојине,
- Применом састојинског газдовања, као и састојинског газдовања-чистим сечама изграђиваће се нормалне једнодобне састојине.

Избор врста дрвећа

Избор врсте дрвећа у овој газдинској јединици треба да се ослања на еколошку (типолошку) припадност појединих локалитета.. Букву као основну врсту, потом китњак, јасен углавном задржавати као главне врсте дрвећа. Као пратеће врсте могу се такође задржати : граб, клен и друге. Потребно је истаћи да су се на стаништима поменутих врста дрвећа уносили четинари, првенствено бор и смрча са неизвесном будућношћу. Са оваквом праксом треба престати и убудуће пошумљавање вршити са аутохтоним врстама дрвећа, првенствено буквом, па јасеном и јавором, а четинаре, само тамо где то услови станишта захтевају. Код чистих састојина букве узгојним мерама неге треба повећати учешће пре свега племенитих лишћара (јавор, млеч, јасен...). Оптимално учешће других врста у чистим буковим шумама је до 20%.

Ако се јави потреба за пошумљавањем (суша, елементарне непогоде и др.), првенствено треба користити аутохтоне врсте у складу са дефинисаном еколошком припадношћу за сваки појединачан локалитет. Од овога се може одступити само на површинама где је констатована деградираност земљишта и при томе је могуће користити и друге алтернативне врсте дрвећа, али се на тим површинама морају дефинисати микролокалитети и на њима користити аутохтоне врсте дрвећа.

Избор начина сече обнављања и коришћења

Избор начин сече је уско повезан, па и одређен, самим системом газдовања. Од изабраног начина обнављања зависи структурни облик састојина и целокупни газдински поступак за планска разматрања приликом одређивање приноса и обезбеђења трајности истог. Начин обнављања зависи од биолошких особина врста дрвећа, врсте и квалитета станишта и економских прилика. За шуме ове ГЈ у овом уређајном периоду одређују се следећи начини обнављања и коришћења:

- За изданаичке састојине прописује се оплодна сеча кратког подмладног раздобља (20 год.), треба применити селективне и санитарне проредне сече и сече чишћења.
- За вештачки подигнуте састојине прописује се оплодна сеча кратког подмладног раздобља, применити шематске, селективне и санитарне проредне сече.
- Санитарна прореда је фаза у гајењу састојина у којима се врши отклањање оштећених и болесних стабала, а обнављање се, касније, врши, у зависности да ли је главна врста аутохтона или не, оплодним сечама кратког периода обнављања, или се врши чиста сеча.

Избор начина неге

Према затеченом стању састојина и постављеним циљевима газдовања утврђују се проредне сече као мере неге у одраслим састојинама (од фазе касног младика до зрих састојина за сечу) како у природним тако и у вештачким подигнутим састојинама. Како у комплексу шума Г.Ј. сусрећемо скоро све старосне категорије те ће се у циљу њихове заштите и очувања њихове стабилности, примењивати сви познати начини неговања и то у зависности од: производног потенцијала земљишта, узгојног облика шуме, врсте дрвећа, стања састојина, финансијске могућности и др.

Према затеченом стању и постављеним циљевима газдовања потребно је у младнику (до 25 год.) - чишћење и прореде. У средњодобним и дозревајућим састојинама (преко 25 год.) проредне сече. У састојинама које су у фази изградње и у оптималној фази- чишћење и прореде. У природним састојинама се прописује мера неге прореда и чишћење. У вештачки подигнутим састојинама мере неге су: чишћење, кресање

грана, прореде. Сви начини неге примењиваће се у наредним уређајним периодима у складу са основном наменом сваке конкретне састојине.

Уређајне мере

Уређајне мере за остваривање циљева газдовања у конкретним условима обухватају за изданачке и вештачки подигнуте састојине : избор дужине трајања опходње (оријентациона) и избор трајања подмладног раздобља. За изданачке шуме које се природним обнављањем преводе у високе шуме треба одредити избор конверзионог раздобља. За девастиране шуме без обзира на порекло избор реконструкционог раздобља.

Уређајне мере за изданачке шуме

- избор опходње је 80 година за све врсте
- избор дужине подмладног раздобља је 20 година,
- период конверзионог раздобља је од 10 до 40 година (у зависности од зрелости састојина).

За очуване изданачке састојине које ћемо конверзијом превести у високи узгојни облик, одређује се временски период за који ће се то остварити – конверзионо раздобље. Полазећи од биолошких особина врста дрвећа (почетка обилног плодношења семена доброг квалитета) опходња изданаčkih састојина износи 80 година, након чега ће започети природно обнављање састојина оплодним сечама подмладног раздобља од 20 год. Према томе одређена састојина ће имати око 100 година у моменту кад се ради завршни сек. На основу изнетог и старости (размера добних разреда) изданаčkih састојина долази се до закључка да ће се све састојине овог подручја конверзијом превести у високи узгојни облик у наредних 40 година.

Уређајне мере за Вештачки подигнуте састојине

- избор опходње је 80 година за све врсте, техничка опходња је око 50 година
- избор дужине подмладног раздобља је 20 година,

За вештачки подигнуте састојине борова на одређеним стаништима и у одређеним условима утврђује се техничка опходња чији је циљ производња одређених сортимената, (ГТ стубова, рудно дрво и др)

Избор реконструкционог раздобља

Шуме које би требало реконструисати су девастиране-шикаре које се налазе већином на јако лошем земљишту. Реконструкција оваквих шума јесте могућа али је на основу досадашњег искуства нерентабилна и “промашена”. Очекивати већу економску корист од оваквих шума, није могуће а и нереално је очекивати нека значајнија улагања и додатна средства у наредном уређајном периоду. Реконструкционо раздобље се предвђа као дугорочан циљ, оријентационо биће више од 100 година, годишње би се извршила реконструкција на око 8 ха. као дугорочан циљ.

Избор периода за постизање оптималне обраслости (степен шумовитости)

Оптимална шумовитост за Нишавски округ по просторном плану Републике Србије је (Сл.гл.13/1996) је 45,4 %. Садашња шумовитост у газдинској јединици је 89:11 у корист обраслог. На основу досад изнетог, конкретно површина необраслог, неплодног земљишта одређивање периода за постизање оптималне шумовитости је непотребно.

Уређајно раздобље - остале мере

Обзиром да је важност основе газдовања шумама прописано Законом о шумама, у трајању од 10 година, то се подразумева да ће уређајно раздобље имати исти период. По истеку овог рока урадиће се нова основа газдовања шумама.

Планиране врсте радова треба да обухвате подручје целе ГЈ односно површине састојина у којим је планирана. Посебно треба обратити пажњу да се изврши заштита шума кроз планиране шумско узгојне радове, као и радови на изградњи и реконструкцији шумских комуникација. Мере за постизање циљева коришћења недрвних производа су заправо коришћење плодова шума и шумског растиња, лековитог и другог биља, гљива, шумске фауне. Потребно је да се наплати таксе за сакупљање недрвних производа и разних закупа те прикупљање понуда за отварање мајдана, каменолома и сличног.

Опредељење је да се газдује шумским ресурсима на одговоран начин, кроз усавршавање метода рада и развијање еколошки прихватљивих, социјално праведних и економски исплативих стандарда везаних за сертификацију шума.

4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА

4.1. План газдовања шумама

Основни задатак израђених планова газдовања је да у зависности од затеченог стања омогуће подмирење одговарајућих друштвених потреба и унапређења стања шума као дугорочног циља. Глобално гледано план газдовања подразумева план гајења шума, план заштите шума и план коришћења шума. У овој Г.Ј. радови на гајењу, заштити и коришћењу шума планираће се у наменској целини „10“ - производња техничког дрвета.

ЈП „Србијешуме“ ШГ „Ниш“ је добило FSC™ сертификат и тиме прихватило стандарде - сет од 10 принципа и 56 везаних критеријума за одговорно газдовање шумама. Циљ је очување шумских ресурса, одговорно газдовање тако да се подмире социјалне, економске и еколошке потребе. На основу препорука FSC™ стандарда и добијеног сертификата, све планиране активности ће се изводити у складу са стандардом и смерницама које ће се детаљно разрадити извођачким пројектом. На основу утврђеног стања шума и прописаних краткорочних циљева и могућности њиховог обезбеђења, израђују се планови будућег газдовања. Основни задатак планова газдовања шумама је да у зависности од затеченог стања, омогући подмирење одговарајућих друштвених потреба и унапређење стања шума као дугорочног циља.

4.1.1. План гајења шума

На основу затеченог стања у газдинској јединици и прописаних краткорочних циљева план гајења шума обухвата негу шума а у циљу поправке затеченог стања састојина. Планом гајења шума одређује се врста и обим радова на обнови, узгоју, реконструкцији, подизању нових младих шума и производњи шумског семена и садног материјала. Радови на гајењу шума приказаће се по видовима рада, по газдинским типовима у оквиру наменских целина.

табела 23. план гајења шума по врсти радова

Газдински тип	Нега шума						обнова шума 311	Свега газ.јед. ха
	прореди изд. шуме	прореди впис	санит. прореди	ук. Прореди	чишћење 526;	Свега нега		
	533	532	535			ха		
2620	14,04			14,04		14,04	0,00	14,04
21120	84,20			84,20	1,77	85,97	19,35	105,32
ук. Издао	98,24	0,00	0,00	98,24	1,77	100,01	19,35	119,36
3210		14,64	5,90	20,54		20,54		20,54
ук.в.под.	0,00	14,64	5,90	20,54	0,00	20,54	0,00	20,54
ук НЦ 10	98,24	14,64	5,90	118,78	1,77	120,55	19,35	139,90
21120	21,73			21,73		21,73		21,73
ук. Издао	21,73			21,73		21,73		21,73
31210	0,00	0,00	1,69	1,69		1,69		1,69
ук.в.под.	0,00	0,00	1,69	1,69		1,69		1,69
ук НЦ 26	21,73	0,00	1,69	23,42	0,00	23,42	0,00	23,42
2620	6,25			6,25		6,25		6,25
ук. Издао	6,25			6,25		6,25		6,25
31210		1,95	1,83	3,78		3,78		3,78
ук.в.под.	0,00	1,95	1,83	3,78		3,78		3,78
ук НЦ 57	6,25	1,95	1,83	10,03	0,00	10,03	0,00	10,03
ук.Газ.Јед	126,22	16,59	9,42	152,23	1,77	154,00	19,35	173,35

Радове на гајењу шума треба урадити на 173,35 ха. Нега шума је предвиђена на 154,0 ха а обнова на 19,35 ха . Проредне саче су предвиђене на површини од 152,23 ха. У издавачким шумама се планирају на 126,22 ха. а у вештачки подигнутим састојинама на 16,59 ха. Санитарне сече су планиране на 9,42 ха. Сече чишћења у младим природним састојинама се предвиђају на 1,77 ха.

табела 23/а план гајења шума по газдинским типовима и видовима рада

газд.тип	вид рада	шифра	радна повр.	врс.дрв.
21120	чишћење у младим природним састојинама	526	1,77	буква, ост
укупно чишћење у младим природним састојинама			1,77	
21120	прореде у изданачким шумама	533	105,93	буква, ост
2620	прореде у изданачким шумама	533	20,29	храстови
укупно прореде у изданачким шумама			126,22	
31210	прореде у вештачки подиг.састојинама	532	16,59	борови
укупно прореде у вешт.под.саст.			16,59	
31210	санитарне прореде	535	9,42	борови
укупно санитарне прореде			9,42	
укупно проредне сече			152,23	
21120	обнова шума конверзија	311	19,35	буква, ост
укупно онова шума - конверзија			19,35	
укупно Газдинска Јединица			173,35	

4.1.1.1. Планови обнављања и подизања нових шума

Обзиром на састојинске и станишне прилике Газдинске јединице у овом уређајном периоду обнова се предвиђа у изданачким шумама конверзијом, оплодним сечама кроз припремни сек оплодне сече.

Табела 1. План обнављања и подизања нових шума по газдинским типовима

Газдински тип	Врста обнове	ha
21120. Изданачке мешовите шуме букве	Обнављање оплодним сечама (311) конверзија	19,35
Укупно ГЈ		19,35

Планом обнављања и подизања нових шума планирана је конверзија односно радови на обнављању изданачких састојина оплодним сечама кратког периода обнављања (311) на радној површини од 19,35 ha;

4.1.1.2. Планови расадничке производње

План пошумљавања и попуњавања у наредном уређајном периоду се не предвиђа.

4.1.1.3. План неге шума

Овај план обухвата све радове на нези шума(од момента подизања нове састојине па до њене зрелости за сечу). План неге шума обухвата видова радова који су планирани на радној површини од укупно 241,42ха. а од овог је :

- чишћење у младим природним шумама на 1,77 ха.
- прореде у вештачки основаним састојинама на 16,59 ха
- прореде у ниским шумама урадити на површини од 126,22 ха.
- санитарне прореде на 9,42 ха

Мере неге су планиране у изданачким и вештачки подигнутим састојинама, младим до дозревајућим једнодобним састојинама, чистим и мешовитим састојинама, али пре свега очуваним састојинама у оквиру напред наведених категорија.Различити су очекивани ефекти извођења претходних захвата. У основи је нега састојина у циљу побољшања њиховог затеченог стања, а појединачни ефекти ће бити:

- постепено приближавање затеченог стања ка функционално оптималнијем;
- увећање биолошке стабилности у целини;
- побољшање здравственог стања састојина санитарно узгојним сечама у састојинама лошијег здравственог стања;
- побољшање састава састојина по мешовитости, посебно форсирањем племенитих лишћара;

- обезбеђење услова за несметано подмлађивање основних врста, у мешовитим шумама одговарајуће старости, регулисањем присуства пратиоца који су по правилу у младости у развојном смислу биолошки јаки;
- обезбеђење повољније квалитативне структуре уклањањем остатка старих састојина лошег квалитета и здравственог стања, уклањањем стабала издан. порекла у састојинама мешовитог порекла, уклањањем мање вредних врста дрвећа.
- обезбеђивање повољних услова за природну обнову шума у изд.стојинама у наредним уређајним периодима;
- побољшање структуре састојина у складу са биолошким карактеристикама врста дрвећа и основном наменом појединих делова комплекса.

4.1.2. План заштите шума

План заштите шума од пожара

Законом о шумама ("Сл. гласник РС" бр.30/10), прописано је да су корисници шума дужни да предузму мере ради заштите шума од пожара и других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета. Овим планом утврњује се обим мера и радова на репресивној и превентивној заштити шума од човека, дивљачи, стоке, биљних болести, инсеката, пожара, одржавању и обнављању шумских ознака, итд. Како у овој газдинској јединици приликом теренских радова није констатовано оштећење већих размера, није потребно планирати посебне (репресивне) мере заштите шума. Већ је констатовано да постоји угроженост шума од пожара па је потребна што доследнија примена свих законских прописа из ове области. Законска је обавеза да шумска управа уради план заштите свих шума којима газдује и да га усагласи са плановима у општини. Добро урађен план треба да обезбеди да се ефикасно спречи настанак пожара у шуми, и ако се пожар појави да буде брзо откривен и угашен у почетној фази. Овај план се доноси за период од 5 година треба да садржи податке и мере које треба да се спроведу у области противпожарне заштите шума. Овај план се састоји од два дела : текстуалног дела и противпожарне карте.

Текстуални део садржи : преглед површина шума према степену угрожености; планирање мера за борбу против потенцијалних изазивања шумских пожара.; планирање мера биолошке и техничке заштите. Преглед површина шума према степену угрожености дат је у поглављу стање шума. Најчешћи изазивач пожара је човек, и то у 98% случајева. До пожара долази из нехата а и намерно. Примена васпитно - образовних мера је неопходна. При примени превентивних мера предност имају оне које повећавају само регулационе одбрамбене механизме шума и помажу да мање буде угрожена. Најчешће се примењује систем узгајања мешовитих шума као и раздвајање већег комплекса јако угрожених шума у мање целине (заштитним биолошким и техничким преградама - против пожарним пругама). Изградњи и одржавању противпожарних пруга треба приступити плански и одговорно.

Детаљном анализом сваке састојине долази се до закључка да у шуми ове Г.Ј. има довољно природних и вештачких препрека као што су првенствено путеви, потом речице, потоци, јаруге, голе косе, чистине, гребени без вегетације, које могу бити у функцији против пожарне заштите. Овоме се може додати и то да су у ГЈ заступљене углавном мале, уситњене површине вештачи основаних састојине. Превентивним мерама не може се у потпуности спречити појава пожара па је зато ради бржег откривања, потом ефикаснијег гашења потребно организовати осматрачку службу. Осматрање шума може се вршити са изградњених осматрачница и са фиксних места на земљи као и у покрету. Конфигурацију терена на коме се ова газдинска јединица налази пружа нам могућност да осматрање вршимо већином са земље.

План заштите шума од других штета

Констатација да је здравствено стање добро не значи да не треба планирати мере заштите. У сваком случају предност имају превентивне мере. За боље функционисање и ефикасније деловање на пољу заштите шума неопходно је да се организује : - контрола здравственог стања - контрола запажања и обавештавања.

Носиоци извештавања, извештајне службе треба да буду првенствено реонски шумари који у свом раду прате ситуацију и обавештавају надлежне о појавама, обиму и врсти угрожавања и штетних утицаја. У овом уредјајном периоду неопходно је провести првенствено следеће контроле: контрола бројности губара; контрола бројности разних дефолијатора; контрола бројности поткорњака (постављање ловних стабала); контрола чување шума од бесправног коришћења и заузимања;. Од изузетне је важности да се опасност на време уочи, оцени степен угрожености и просторне распрострањености. На основу тога одлучиће се о примени мера које требају бити изузетно ефикасне. У циљу бољег функционисања службе заштите шума неопходно је обезбедити квалитетна средства везе. Треба остварити квалитетну, брзу и ефикасну комуникацију са места евентуалног пожара са Шумским Газдинством, Шумском Управом, Полициском станицом и другим органима.

4.1.3. План коришћења шума

Планом коришћења шума обухваћен је план могућег коришћења шума и шумског поростора у току уређајног периода. Под планом коришћења најчешће се подразумева производно заштитна функција на првом месту а затим коришћење дрвних сортимената изражено у бруто сечивој маси главног (сече обнове) и

предходног приноса (проредне сече). Према стању шума и станишта и циљевима газдовања, састојине ове газдинске јединице сврстане су у шуме за редовно газдовање са производно заштитном функцијом, затим следе састојине за прелазно газдовање у којима се у овом уређајном периоду неће планирати никакве активности у газдовању. Превођење затеченог стања ка оптималном (функционалном) стању и одржавање таквог стања, урађен је и план коришћења састојина. План коришћења садржи: план сеча обнављања једнодобних шума и план проредних сеча. Све сече имају за циљ превентивно негу шума, односно побољшање стања и функција шума као и повећање вредности производње.

4.1.3.1. План сече шума и калкулација приноса

Калкулација је вршена тако што ће се главни принос остварити обновом – конверзијом, припремним секом опложне сече кратког периода за обнављање.

Предходни принос је одређен интензитетом захвата у односу на запремину састојине, при чему се водило рачуна да етат не пређе $2/3$ вредности десетогодишњег прираста. Значи $E = 1/3 - 2/3 \times Iv$, зависно од стања и старости састојина. Према томе етат састојине је одређен на основу стања конкретне састојине, њене запремине, и запремине прираста, а укупан етат у ГЈ за газдинске типове добијен је збиром етата појединих састојина које припадају датом газдинском типу. Метод калкулације приноса синхронизован је са приказом стања, датим циљевима газдовања и мерама за остварење циљева. План проредних сеча је детаљно приказан у одговарајућим обрасцима по одсечима, газдинским класама и врстама дрвећа.

4.1.3.2. План обнављања једнодобних шума (главни принос)

На основу добне структуре састојине, затим одређене опходње за главну врсту дрвећа, као и стања састојина по очуваности и здравственом стању за изданацке шуме, које су у оптималној фази, (старости до 80 г.) сече обнове ће се планирати у наредном уређајном периоду. Значи план сече обнове редовним сечама односно главни принос оствариће се у састојинама букве које су достигле опходњу и потребна је обнова односно конверзија.

Табела 25. План сеча обнављања у једнодобним шумама по газдинским типовима по полураздобљима

Газдински тип	Врста сече	I полураздобље				II полураздобље			
		P	V	Iv	принос	P	V	Iv	принос
		ha	m ³	m ³	m ³	ha	m ³	m ³	m ³
21120. Издан.меш шуме букве	Оплодна сеча-припремни сек	2,56	525	10,8	181,5	16,79	3516	83	1200,6
ОПЛОДНА СЕЧА		2,56	525	10,8	181,5	16,8	3516	83	1200,6

Табела 25/а. Укупан план сеча обнављања у једнодобним шумама по газдинским типовима

Газдински тип	Врста сече	Укупно				Интез сече по	
		P ha	V m ³	Iv m ³	принос m ³	V %	Iv %
21120. Издан.меш шуме букве	Оплодна сеча - припремни сек	19,35	4040,9	93,8	1382,1	34	147
ОПЛОДНА СЕЧА		19,35	4040,9	93,8	1382,1	34	147

Планира се конверзија односно радови на обнављању изданацких састојина оплодним сечама кратког периода обнављања на радној површини од 19,35 ha, са приносом од 1382,10 m³ са интензитетом од 34 % у односу на запремину и 147% у односу на прираст. У првом полураздобљу обнова је планирана на 2,56 ха са приносом од 181,5 m³. У другом полураздобљу обнова је планирана на 16,80 ха са приносом од 1200,6 m³.

4.1.3.3. План проредних сеча шума (предходни принос)

Полазећи од глобалне као и основне намене а у складу са тим и са структурним особинама сваке конкретне састојине, одређен је обим проредних сеча. Основни циљ планираних мера неге састојина је да их учини биолошки стабилнијим а у исто време да их постепено приближава оптималном

табела 26. План проредних сеча по газдинским типовима

газдински типови	рад повр.	запремина	запрем.прираст			принос		интезитет сече	
	ха	м3	м3/ха	м3	м3/ха	м3	м3/ха	V%	Zv%
2620	14,04	2052,3	146,2	73,1	5,2	415,4	29,6	20	57
21120	84,2	20991,7	249,3	506,1	6,0	3820,0	45,4	18	75
ук.издан.	98,24	23044,0	234,6	579,2	5,9	4235,4	43,1	18	73
31210	20,54	4716,9	229,6	199,7	9,7	841,7	41,0	18	42
ук.в.п.сас.	20,54	4716,9	229,6	199,7	9,7	841,7	41,0	18	42
ук. НЦ 10	118,78	27760,9	233,7	778,9	6,6	5077,2	42,7	18	65
21120	21,73	6441,7	296,4	155,4	7,2	1139,4	52,4	18	73
ук.издан.	21,73	6441,7	296,4	155,4	7,2	1139,4	52,4	18	73
31210	1,69	513,0	303,6	16,4	9,7	82,1	48,6	16	50
ук.в.п.сас.	1,69	513,0	303,6	16,4	9,7	82,1	48,6	16	50
ук. НЦ 26	23,42	6954,7	297,0	171,8	7,3	1221,5	52,2	18	71
2620	6,25	1121,3	179,4	39,4	6,3	182,8	29,2	16	46
ук.издан.	6,25	1121,3	179,4	39,4	6,3	182,8	29,2	16	46
31210	3,78	1524,1	403,2	54,1	14,3	266,0	70,4	17	49
ук.в.п.сас.	3,78	1524,1	403,2	54,1	14,3	266,0	70,4	17	49
ук. НЦ 57	10,03	2645,3	263,7	93,4	9,3	448,8	44,7	17	48
ук изданацке	126,22	30607,0	242,5	774,0	6,1	5557,6	44,0	18	72
ук . впс	26,01	6754,0	259,7	270,2	10,4	1189,8	45,7	18	44
ук.газ.јед.	152,23	37360,9	245,4	1044,1	6,9	6747,4	44,3	18	65

Прореди су планиране да се проведу на радној површини од 152,23 ха. или 67 % од укупно површине изданацких и вештачки подигнутих шума у ГЈ. На овој површини треба да се посече 6.747,4 м³ дрвне масе или годишње 675 м³, а то је са интезитетом од 18 % у односу на запремину и 65 % у односу на прираст.

Прореди ће се радити у наменској целини “10” на 117,78 ха.; у наменској целини “26” на 23,42 ха и у наменској целини “57” на 10,03 ха. Прореди у ниским шумама треба да се проведу на површини од 126,22 ха са приносом од 5557,6 м³. Интезитет прореди у изданацким шумама је 18 % у односу на запремину а у односу на прираст 72 %. У вештачки подигнутим састојинама прореди провести у састојинама црног и белог бора на површини од 26,01 ха са укупним приносом од 1189,8 м3. са интезитетом сече од 18% у односу на запремину и 44% у односу на прираст.

Планиране проредне сече извршиће се по принципу селективне, комбиноване и санитарне прореди.

Планиране прореди имају 88% карактер селективне прореди умереног проредног захвата. Планирани етат се усмерава ка поправци затеченог стања и ка приближавању нормалном. Претходни принос (проредне сече) калкулисан је конкретно за сваку састојину, на основу затеченог стања и неопходних узгојних потреба (прореди) у свакој од њих. Већи део приноса од укупног етата оствариће се у газдинском типу букве (74%),

Досадашњи начин проређивања је био мање или више редован, прореди су по интезитету биле и неодговарајуће.

Неблаговремено интервенисање у састојине и препуштање у појединим случајевима спонтаном развоју изазвало је појаву неодговарајућег размера смеше, неадекватне дебљинске и добне структуре.

Интезитет и начин проређивања је прилагођен и усмерен ка оптималном стању а све у вези са постављеном наменом. Извршење претходног приноса обавезно је по површини а оријентационо по запремини. План проредних сеча је детаљно приказан у обрасцу бр.6. по одсесима, одељењима, газдин.класама и врстама дрвећа.

4.1.3.3. Укупан план сеча по газдинским типовима

Укупан принос у сечама обнављања и проредним сечама представља укупно бруто сечиви принос (етат) по газдинским типовима газдинске јединице.

табела 27. укупан план сеча по газдинским типовима

газдински типови	рад повр.	запремина		запрем.прираст		принос		интезитет сече	
	ха	м3	м3/ха	м3	м3/ха	м3	м3/ха	V%	Zv%
2620	20,29	3173,6	156,4	112,4	5,5	598,2	29,5	19	53
21120	125,28	31474,4	251,2	755,3	6,0	6341,5	50,6	20	84

газдински типови	рад повр.	запремина		запрем.прираст		принос		интезитет сече	
	ха	м3	м3/ха	м3	м3/ха	м3	м3/ха	V%	Zv%
31210	14,94	4344,9	290,8	167,1	11,2	741,6	49,6	17	44
31211	10,26	2180,2	212,5	94,9	9,2	413,9	40,3	19	44
31510	0,81	228,9	282,6	8,0	9,9	34,3	42,3	15	43
ук.газ.јед.	171,58	41402,0	241,3	1137,7	6,6	8129,5	47,4	20	71

Интезитет сеча у изданачим шумама газдинског типа изданачке букве највише је заступљен и то 19 % у односу на запремину и 84 % у односу на прираст. У вештачки подигнутим састојинама прореде провести у састојинама црног и белог бора на површини од 26,01 ха са укупним приносом од 1189,8 м³. са интезитетом сече од 18% у односу на запремину и 44% у односу на прираст.

РЕКАПИТУЛАЦИЈА ГЛАВНОГ И ПРЕДХОДНОГ ПРИНОСА

табела 27/а. укупан бруто сечиви принос (етат)

Главни принос				Предходни принос				Укуп. принос		интезитет сече	
P/ha	%	V/м ³	%	P/ha	%	V/м ³	%	P/ha	V/м ³	V %	Iv%
19,35	11	1382,1	17	152,23	89	6747,4	83	171,58	8129,5	20	71

Укупан принос износи 8129,5 м³. Главни принос, сече обнављања планиране су у износу од 1382,1 м³ (11% по површини и 17% по запремини), а претходни принос (проредне сече) у износу од 6747,4 м³ (89 % по површини и 83% по запремини)

Интезитет сече на нивоу газдинске јединице у састојинама где ће се радити сече износи 20 % у односу на запремину и 71 % у односу на десетогодишњи запремински прираст.

Интезитет сече на нивоу целе газдинске јединице износи 15 % у односу на запремину и 55 % у односу на десетогодишњи запремински прираст.

Планирани принос по газдинским типовима произилази из неопходних узгојних интервенција на нези шума-претходни принос. Планирани обим сеча може се реализовати у сразмери са извршеним обимом гајења - простом репродукцијом. Осетнији подбачај извршења плана гајења мора бити праћен сразмерном редукацијом обима сеча. Планирани проредни (претходни) принос обавезан је по површини, а оријентационо по запремини. Обавеза је да се проредама пређе целокупна планирана површина, а реализовани принос зависиће од узгојних потреба конкретне састојине. План сеча треба да обезбеди одржавање и јачање осталих опште корисних функција шума. Планирани предходни принос се може обављати у току целе године, стим што их треба избегавати или редуковати кад је период вегетације.

4.1.3.4. Укупан план сеча по врстама дрвећа

РЕКАПИТУЛАЦИЈА УКУПАНОГ ЕТАТА ПО ВРСТАМА ДРВЕЋА

табела 28. бруто сечиви принос (етат) по врстама дрвећа

Врста дрвећа	V	Iv	главни принос		предходни принос		ук. принос		
	м ³	м ³	м3	%	м3	%	м3	%	
Лишћ	буква	31886,2	735	1093,87	91	4482,64	65	5576,51	69
	јавор	1718,6	64	64,71	5	119,93	2	184,64	2
	китњак	3066	120,6		0	296,46	4	296,46	4
	цер	1528,4	53,5		0	219,67	3	219,67	3
	граб	1886,5	50,2	5,75	0	264,61	4	270,36	3
	клен	133,6	4,6		0	23,13	0	23,13	0
	ц. јасен	85,9	1,6		0	17,57	0	17,57	0
	б. јасен	570,1	13,3	18,75	2	35,13	1	53,88	1
	м леска	77,6	2,6		0	4,11	0	4,11	0
ОТЛ	1286,6	48,2	17,47	1	379,13	5	396,6	5	
Укупно лишћари	42239,5	1093,6	1200,55	100	5842,38	84	7042,93	87	
Четин	црни бор	9018,4	337		0	1036,57	15	1036,57	13
	бели бор	1075,8	34,9		0	32,35	0	32,35	0

Врста дрвећа	V	Iv	главни принос		предходни принос		ук. принос	
	m ³	m ³	m ³	%	m ³	%	m ³	%
смрча	117,6	3,4		0	17,63	0	17,63	0
Укупно четинари	10211,8	375,3	0	0	1086,55	16	1086,55	13
УКУПНО	52451,3	1468,9	1200,55	100	6928,93	100	8129,48	100

Учешће лишћара у сечивом етату је 84 % у односу на укупни принос а од тога буква је 69%. Што се тиче четинарских врста 13 етата је црни бор. Извршењем радова на неги (чишћењу) младих састојина може се остварити изванредан принос, који није обухваћен планом сеча јер су састојине у време премера биле испод таксационог прага.

У одељењима где је предвиђено прелазно газдовање могуће је остварити одређени принос. Овако реализовани принос се мора евидентирати у евиденцији извршених сеча и он не оптерећује укупан етет газдинске јединице. Детаљне вредности односно приказ планираних радова и приноса по одсеку, одељењу и газдинској класи дати су у табеларном делу основе (образац бр.5, 6, и 7).

После текстуалног дела ОГШ приложене су тарифе за израчунавање дрвне запремине приликом дознаке и обележавања стабала за сечу и то за следеће врсте дрвећа:

табела 29. тарифе по врстама дрвећа

шифра	тарифа	локација	порекло састојине	бр.тар.низова	врсте дрвећа
05	тарифе за букву	(Србија)	изданацке шуме	(19 тарифних низов)	буква, јавор, јасен
23	тарифе за китњак	(Србија)	изданацке шуме	(17 тарифних низова)	китњак
17	тарифе за цер, сладун	(Србија)	изданацке шуме	(15 тарифних низова)	цер, сладун, м.леска
14	тарифе за граб	(Србија)	изданацке шуме	(17 тарифних низова)	граб, ц.јасен, клен, отл
90	тарифе за ц.бор	(Србија)	в.п.с	(15 тарифних низова)	ц.бор
91	тарифе за б.бор	(Србија)	в.п.с.	(20 тарифних низова)	бели бор, боровац, ариш
85	тарифе за смрчу	(Копаноник впе)	в.п.с.	(25 тарифних низова)	смрча, дуглазија, јела

Поменуте тарифе су дволазне и то са улазима тарифни низ (хоризонтални ред) и дебљински степен (вертикални ред) који је дат са размаком од 1 цм.

Подаци који се приликом дознаке (премера) прикупљају, узимају се за свако стабло, са прним пресником (д1.30) до на 1 цм, на основу чега се израчунава дрвна маса сваког стабла и затим су масе стабала разврстане у дебљинске степене од по 5 цм ширине, како је и приказано у табеларном делу основе.

Код *главних сеча шума* (високе шуме), дознака стабала се врши мерењем пречника (д1.30) до на 1 цм за свако стабло, а тарифе се примењују тако да се из табеларног дела описа станишта и састојина чита у рубрици висински степен за сваку врсту дрвећа посебно, а затим у тарифама за одређену врсту дрвета на основу висинског степена, односно тарифног низа и пречника стабала (д1.30) чита се запремина за свако стабло.

Код *проредних сеча шума* (високе, изданацке и вештачки подигнуте састојине), дознака стабала се врши мерењем пречника (д1.30) који се групишу у дебљинске степене ширине до по 5 цм. На основу висинског степена узетог из табеларног дела за одговарајућу врсту дрвећа улази се у тарифе где се за исту врсту дрвећа на основу тарифног низа и интерполоване вредности средњег пречника степена читава запремина. У случају *процене запремине*, даје се формула по методи средњег састојинског стабла по формули:

$$V = H \times Vc$$

где је: V = запремина одсека, H = бр. стабала у одсеку Vc = запремина средњег састојинског стабла.

Број стабала се процењује постављањем неколико примерних површина 10 x 10 м или 20 x 20 м.

Време сече, израде, извоза, изношења и привлачења дрвета одређује се у складу са Законом о шумама, одржавању, обнављању и унапређењу стања шума. У члану 5 Правилника о шумском реду утврђује се Време сече дрвећа. У једнодобним састојинама, где се обавља сеча обнављања (оплодни, накнадни и завршни сек), забрањена је сеча, за време трајања вегетације. У састојинама у којима је планиран предходни принос сеча се обављ током целе године. У једнодобним састојинама, где су предвиђени узгојни радови неге шума (сеча осветљавања и чишћења), сеча се обавља по правилу за време трајања вегетације. -У изданацким шумама, за које

се смерницама газдовања и даље одређује газдовање као изданаичким шумама, сеча обнављања се обавља искључиво за време мировања вегетације. Вегетативна обнова тј. чиста сеча обавља се само за време мировања вегетације. У културама сеча се може обављати током целе године. Време сече, израде, извоза, изношења и привлачења дрвета планира се годишњим извођачким пројектом газдовања шумама.

4.1.4. План изградње и одржавања шумских саобраћајница

Боља отвореност шума је трајан задатак. Без добре отворености шума нема рационалног, ни правог коришћења шума и осталих потенцијала ове ГЈ. Изградња нових путева, а првенствено реконструкција постојећих, је од изузетног значаја. У наредном уређајном периоду предвиђају се следећи радови :

- Реконструкција путева у дужини од 6,5 км
- Милкин врх – Шљивовачки вис у дужини од 4,7 км.; меки камионски пут
- Овај путни правац отвара следећа одељења: 22, 23, 27, 28, 42, 21, 24, 26
- Чесма(корито) – шумска кућа у дужини од 1,8 км.; меки камионски пут

- Овај путни правац отвара следећа одељења: 16, 17, 19, 20
- Изградња влака у дужини од 2 км у одељењима 26, 28, 40.
- Редовно одржавање постојећих комуникација

табела 30. План реконструкције путева

Бр. пп	Назив пута	Одељења која отвара	Категорија и дужина пута km									Свега km
			Јавни путеви			Шумски са кол. констр.			Шумски без коловозне констр.			
			асф-алт	са кол	без кол.	П	С	Т	П	С	Т	
1	Милкин Врх - Шљив. Вис	22, 23, 27, 28, 40, 21, 24, 26	/	/	/	/	/	/	4,7	/	/	4,7
2	Чесма(корито) – Шумска кућа	16, 17, 19, 20	/	/	/	/	/	/	1,8	/	/	1,8
УКУПНО Г.Ј.			/	/	/	/	/	/	6,5	/	/	6,5

Обзиром на станишне и састојинске услове и отвореност ГЈ, која је изузетно разуђена приоритет у наредном уређајном периоду је реконструкцији досад саграђених комуникација. Путеве треба редовно одржавати, треба изградити извозне влаке да би била лакша и економичнија допрема сортимената. У овом уређајном периоду се планира одржавање и реконструкција постојећих грађевинских објеката.

4.1.5. План унапређења стања ловне дивљачи

За унапређење стања ловне дивљачи потребно је предузети мере, да би се стање, (обзиром на услове у којима се газдује), приближило оптималном. Бонитирање ловишта извршено је за главне врсте, врсте дивљачи ниског и високог узгоја.

Оценом еколошких фактора (тло, храна, вода, биљни покривач, мир у ловишту, конфигурација терена, клима и општа прикладност у ловишта), ловиште је сврстано у одређени бонитетни разред, и утврштене су следеће вредности бонитета ловишта за гајене врсте дивљачи: Дивља свиња 3 бонитетни разред; Срнећа дивљач 3 бонитетни разред; Зечија дивљач 3 бонит. разред; Фазан 4 бонит. разред; Пољска јеребица 3 бонит. разред;.

Биолошки капацитет ловишта је по процени изнад економског капацитета ловишта, и износио би за: Дивљу свињу 200 ком., Срну 600 ком., Зеца 300 ком. фазана 250 ком, јаребица 1600. Општи циљ газдовања код главних врста дивљачи је заштита, гајење, лов и коришћење дивљачи на начин да се обезбеди постизање економског капацитета уз максимално могућу трофејну вредност.

Планирани одстрел треба да буде мањи од природног прираштаја а уз то неопходно је предузети мере заштите од разних штеточина а исто тако и од криволова. Капацитет ловишта је дефинисан као број дивљачи на 100 ха ловно продуктивне површине, при коме је осигурана, здрава и нормално развијена дивљач, која обезбеђује постизање економске користи, а при том станишту не причињава битне штете. Као што смо већ напоменули постоји урађена (вазећа) ловна основа из које се могу видети сви релевантни подаци.

4.1.5. План уређивања шума

Важност ове ОГШ за газдинску јединицу "Шљивовачки Вис" биће у периоду 01.01.2025 до 31.12.2034.. године. Прикупљање теренских података за израду нове ОГШ и израда исте обавиће се у току 2033 године.

4.1.6. План коришћења осталих шумских производа

У наредном уређајном периоду није планиран организован откуп и коришћење осталих шумских недрвних производа.

4.1.7. Очекивани ефекти планираног газдовања

Планирани радови у овој Основи имају за циљ да се унапреди садашње стање тј. да се постигну краткорочни циљеви газдовања који су у функцији постизања дугорочних општих циљева а то је постизање оптималног стања шума на датом станишту односно обезбеђење функционалне трајности. На бази садашњег стања шума и шумског земљишта, а под претпоставком да се планирани радови реализују до краја уређајног раздобља очекују се следећи ефекти везани за запремину и запремински прираст:

- промену запремине уз повећање дрвног фонда за очекиваних 6561,5 м³ захваљујући позитивној разлици између укупног преиодичног запреминског прираста и планираног приноса у наредном десетогодишњем периоду. Значи очекује се повећање запремине са садашњих 52451,2 м³ на 59012,7 м³.

- просечна дрвна запремина ће се повећати са садашњих 31,9 м³/ха на 35,8 м³/ха до краја уређајног раздобља (посматрано обрасло земљиште).

На подручју ГЈ има младих састојина, које су испод таксационе границе, па се очекује да ће просечна запремина до краја уређајног раздобља бити знатно увећана што ће се утврдити премером. Сечама прореди на 152,23 ха, као и мерама неге посебно у вештачким подигнутим састојинама елиминисаће се узгојна запуштеност на једном делу површина и развој усмерити на стабла будућности.

Извођењем прореди које су узгојно санитарног карактера здравствено стање шума ће се континуирано одржавати и спроводити. Планом гајења шума је предвиђена нега младих састојина и то сечом чишћења у младим природним шумама. Реализацијом плана заштите шума ће се у пуној мери обезбедити превентивна, а по потреби и репресивна заштита здравствене стабилности шумских екосистема, а тиме и заштиту и обезбедјење општих циљева газдовања шумама.

Очувањем посебно вредних делова природе постепено ће се јачати њихов специфичан статус а и свест о њиховој вредности. Изградњом и одржавањем шумских саобраћајница побољшаће се услови за реализацију осталих планираних радова чиме они постају реалнији и лакше остварљиви. Планско коришћења осталих шумских производа својом реализацијом неће угрозити еколошки потенцијал по појединим видовима коришћења. Реализацијом плана уређења шума по утврђеној динамици израдиће се ревизија основе и обезбедити рационалност планова. Све ово напред изнето указује да ће реализацијом плана газдовања у наредних 10 година доћи до у сваком случају побољшања стања и повећања прираста шума као и до побољшања продуктивности производње и јачања опште корисних функција шума.

Газдовање шумама у наредном уређајном периоду, биће усклађено са принципима FSCtm стандарда, а реализација планираних радова имаће за ефекат стабилност површина под шумом и шумским земљиштем.

4.2. ЕКОНОМСКО ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА

Економско-финансијском анализом међусобно се усклађује обим радова на гајењу заштите шума и обим сеча на основу чега се утврђује износ средстава за извршење радова предвиђених Основом газдовања шумама. Врста и обим планираних радова образложени су у поглављу 4.1. Планови газдовања. У овом делу основе планирани радови ће послужити за калкулацију, како би се, као последица реализације тих планова могли рачунати приходи, односно расходи газдовања у газдинској јединици и утврдити биланс средства за будуће газдовање.

4.2.1. Врста и обим планираних радова

4.2.1.1. Квалификациона структура сечиве запремине

Табела 31. Сортиментна структура сечиве запремине

Врста дрвећа	Бруто м ³	Отпад м ³	Нето м ³	Техника								Просторно		
				F	L	K	I	II	III	ост	укуп	целул	огрев	укуп
				м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³
буква	5.576,5	557,7	5.018,9	20,1	25,1	35,1	401,5	451,7	501,9	0,0	1.435,4	0,0	3.583,5	3.583,5

Врста дрвећа	Бруто m ³	Отпад m ³	Нето m ³	Техника								Просторно		
				F	L	K	I	II	III	ост	укуп	целул	огрев	укуп
				m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
јавор	184,6	18,5	166,2	0,0	0,0	0,0	15,0	19,9	16,6	0,0	51,5	0,0	114,7	114,7
китњак	296,5	29,6	266,8	0,0	0,0	0,0	8,0	16,0	21,3	0,0	45,4	0,0	221,5	221,5
граб	270,4	27,0	243,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	243,3	243,3
цер	219,7	22,0	197,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	197,7	197,7
б. јасен	53,9	5,4	48,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	48,5	48,5
ОТЛ	441,4	44,1	397,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	397,3	397,3
Ук.лишћ	7.042,9	704,3	6.338,6	20,1	25,1	35,1	424,5	487,6	539,8	0,0	1.532,3	0,0	4.806,4	4.806,4
црни бор	1.036,6	155,5	881,1	0,0	0,0	0,0	105,7	88,1	105,7	264,3	563,9	317,2	0,0	317,2
бели бор	32,4	4,9	27,5	0,0	0,0	0,0	4,1	4,1	4,1	5,5	17,9	9,6	0,0	9,6
смрча	17,6	2,6	15,0	0,0	0,0	0,0	1,8	2,2	2,2	3,7	10,0	4,9	0,0	4,9
Ук.чет	1.086,6	163,0	923,6	0,0	0,0	0,0	111,7	94,5	112,1	273,6	591,8	331,8	0,0	331,8
Укуп ГЈ	8.129,5	867,3	7.262,2	20,1	25,1	35,1	536,1	582,1	652,0	273,6	2.124,1	331,8	4.806,4	5.138,1

Од укупне сечиве запремине која износи 8129 м³, 89 % је нето маса (отпад 11%), техничко дрво учествује са 29 %, и то скоро све су трупи а остало техничко дрво је испод 1 %. Код трупаца од лишћара заступљена је буква, јавор и китњак а од четинара црни и бели бор и смрча. Код лишћара учешће техничког дрвета је 24 %, а код четинара учешће техничког дрвета је 64 %.Просторног дрвета има 71 % од нето масе, од овога 93 % је огревно дрво тврних лишћара а 7 % је целулозно дрво четинара.

4.2.1.2. Врста и обим планираних узгојних радова

Табела 32. врста и обим узгојних радова

вид рада	шифра	радна површина а/ ха
чишћење у мл. природ.састојинама	526	1,77
прореде у изданацким шумама	533	126,22
прореде у вештачки подиг.састојинама	532	16,59
санитарне прореде	535	9,42
обнова шума конверзија	311	19,35
укупно Газдинска Јединица		173,35

Узгојни радови су планирани на 173,35 ха. радне површине

4.2.1.3. План заштите шума

превентивна заштита шума извршиће се на целој површини по паушално одређеним ценама.
- један лугарски реон

4.2.1.4. План реконструкције и одржавања шумских саобраћајница

- реконструкција постојећих путева 6,5 км.
- изградња влака 2,0 км.
- одржавање постојећих саобраћајница

4.2.1.5. План уређивања шума

- обележавање граница,издвајање и премер шума,израда основе

Табела 33. План уређивања шума

Врста рада по врсти шуме и шумског земљишта	ха
Изданацке шуме	188,15
Вештачки подигнуте састојине	37,76
Шикаре и шибљаци	1420,87
Необрасле површине	199,55
Укупно Газдинска јединица:	1846,33

4.2.2. Утврђивање трошкова производње

4.2.2.1. Трошкови производње дрвних сортимената

Табела 34. Трошкови производње шумских сортимената

Сортименти	Количина	Трошкови	Укупно	Годишње
	m ³	дин/m ³	дин	дин
1. Техничко дрво	2124,1	1.915,07	4.067.751,07	406775,11
2. Просторно дрво	5138,1	1.926,32	9.897.665,53	989766,55
Укупно	7262,2		13.965.416,60	1.396.541,66

4.2.2.2. Трошкова радова на гајењу шума

Табела 35. Трошкови радова на гајењу шума

Врста рада на гајењу шума	Површина	Трошкови	Укупно	Годишње
	ha	дин/ha	дин	дин
чишћење у мл. природ.састојинама	1,77	39884,00	70594,68	7059,47
прореде у изданацким шумама	126,22	6608,00	834061,76	83406,18
прореде у вештачки подиг.састојинама	16,59	6490,00	107669,10	10766,91
санитарне прореде	9,42	8260,00	77809,20	7780,92
обнова шума конверзија	19,35	7552,00	146131,20	14613,12
Укупно	173,4		1236265,94	123.626,59

4.2.2.3. Трошкови заштите шума

У трошкове заштите спадају трошкови постављања феромонских клопки, трошкови заштите од пожара, али и остали трошкови заштите које је тешко унапред конкретно предвидети, па ћемо исте паушално одредити .

Табела 36. Трошкови радова на заштити шума

Врста рада	Јединица	Количина	Јед/дин.	Укупно/дин	Годишње/ дин
	мере				
Заштита шума	ha	1846,33	1980,00	3655733,40	365573,34
Трошкови превентивне заштите	р. дан	220	3900,00	858000,00	85800
Чување шума	ha	1846,33	450,00	830848,50	83084,85
Укупно ГЈ				5344581,90	534.458,19

4.2.2.4. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница

Табела 37. Трошкови реконструкције и одржавања шумских комуникација

Врста рада	Јед. мере	Количина	Јед/дин	Укупно/дин	Годишње
Реконструкција	km	6,50	2000000	13000000	1.300.000,00
Одржавање путева	km	12,00	100000	1200000	120.000,00
Изградња и одржавање влака	km	2,00	100000	200000	20.000,00
Укупно ГЈ				14400000	1.440.000,00

4.2.2.5. Средства за репродукцију шума

Табела 38. Трошкови репродукције шума 15%

Врста трошка	Јед. Мере /дин	15%	Годишње
Репродукција шума	38.519.419,00	5.777.912,84	577.791,28

Средства за репродукцију шума износе 15 % од укупног прихода од продаје дрвета

4.2.2.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта

Табела 67. – Трошкови накнаде за коришћење шума и шумског земљишта 3%

Врста трошка	Јед. Мере /дин	3%	Годишње
Накнада за посечено дрво	38.519.419,00	1.155.582,57	115.558,26

Накнада за коришћење шума и шумског земљишта износи 3 % од укупног прихода од продаје дрвета

4.2.2.7. Трошкови уређивања шума

Табела 45. Трошкови уређивања шума

Врста рада	Јед. Мере / ha	Укупно/дин	Годишње/ дин
Теренски радови	1846,33	560.000,00	56.000,00
Канцеларијски радови	1846,33	880.000,00	88.000,00
укупно ГЈ		1.440.000,00	144.000,00

4.2.2.8. Укупни трошкови производње

Табела 46. Укупни трошкови производње

врста рада	Укупно / дин	годишње / дин
Производња дрвних сортимената	13.965.416,60	1.396.541,66
Гајење шума	1.236.265,94	123.626,59
Заштита шума	5.344.581,90	534.458,19
Путеви	14.400.000,00	1.440.000,00
Уређивање шума	1.440.000,00	144.000,00
Средства за репродукцију шума	5.777.912,84	577.791,28
Накнада за коришћење шума и шумског земљишта	1.155.582,57	115.558,26
укупно ГЈ	37.079.613,98	3.707.961,40

4.2.3. Формирање укупног прихода

Табела 47. Приход од продаје дрвета

Врста дрвећа	Техника								Просторно		
	F	L	K	I	II	III	остало	укупно	целулоза	огрев	укупно
	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³
буква	36.744,1	30.160,8	35.184,7	324.539,5	298.526,8	274.782,5	0,0	999.938,4	0,0	1.716.479,9	1.716.479,9
јавор	0,0	0,0	0,0	21.301,6	22.230,4	17.475,1	0,0	61.007,0	0,0	54.922,8	54.922,8
китњак	0,0	0,0	0,0	14.177,4	20.414,5	17.014,2	0,0	51.606,1	0,0	106.077,2	106.077,2

Врста дрвећа	Техника								Просторно		
	F	L	K	I	II	III	остало	укупно	целулоза	огрев	укупно
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
граб	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	116.552,2	116.552,2
цер	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	94.699,7	94.699,7
б. јасен	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23.227,7	23.227,7
ОТЛ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	190.287,5	190.287,5
Ук.лишћ	36.744,1	30.160,8	35.184,7	360.018,5	341.171,6	309.271,8	0,0	1.112.551,5	0,0	2.302.247,1	2.302.247,1
црни бор	0,0	0,0	0,0	87.142,8	62.424,8	56.481,0	103.139,8	309.188,4	101.691,2	0,0	101.691,2
бели бор	0,0	0,0	0,0	4.730,1	3.964,6	3.279,9	2.145,9	14.120,5	3.085,5	0,0	3.085,5
смрча	0,0	0,0	0,0	2.062,2	2.160,6	1.787,5	1.461,8	7.472,2	1.585,4	0,0	1.585,4
Ук.чет	0,0	0,0	0,0	93.935,1	68.550,0	61.548,4	106.747,5	330.781,1	106.362,2	0,0	106.362,2
Укуп ГЈ	36.744,1	30.160,8	35.184,7	453.953,7	409.721,6	370.820,2	106.747,5	1.443.332,6	106.362,2	2.302.247,1	2.408.609,3

Табела.47/а Укупан приход од продаје дрвета

Врста дрвећа	Техника		Просторно		укупно техн. и прост.	
	укупно	годишње	укупно	годишње	укупно	годишње
	дин	дин	дин	дин	дин	дин
буква	9.999.384,00	999.938,40	17.164.799,00	1.716.479,90	27.164.183,00	2.716.418,30
јавор	610.070,00	61.007,00	549.228,00	54.922,80	1.159.299,00	115.929,90
китњак	516.061,00	51.606,10	1.060.772,00	106.077,20	1.576.833,00	157.683,30
граб	0,00	0	1.165.522,00	116.552,20	1.165.522,00	116.552,20
цер	0,00	0	946.997,00	94.699,70	946.997,00	94.699,70
б. јасен	0,00	0	232.277,00	23.227,70	232.277,00	23.227,70
ОТЛ	0,00	0	1.902.875,00	190.287,50	1.902.875,00	190.287,50
Ук.лишћ	11.125.515,00	1.112.551,50	23.022.471,00	2.302.247,10	34.147.986,00	3.414.798,60
црни бор	3.091.884,00	309.188,40	1.016.912,00	101.691,20	4.108.797,00	410.879,70
бели бор	141.205,00	14.120,50	30.855,00	3.085,50	172.060,00	17.206,00
смрча	74.722,00	7.472,20	15.854,00	1.585,40	90.576,00	9.057,60
Ук.чет	3.307.811,00	330.781,10	1.063.622,00	106.362,20	4.371.433,00	437.143,30
Укуп ГЈ	14.433.326,00	1.443.332,60	24.086.093,00	2.408.609,30	38.519.419,00	3.851.941,90

Укупан приход од продаје дрвета износи 38.519.419,00 динара, или 3.851.941,90 динара годишње

Табела. 48. Средства за репродукцију шума

Врста прихода	Јед. Мере /дин	15%	Годишње/ дин
Репродукција шума	38.519.419,00	5.777.912,84	577.791,28

Средства за репродукцију шума износе 15 % од укупног прихода од продаје дрвета

Табела 49. – Рекапитулација укупних прихода

УКУПАН ПРИХОД	Укупно дин.	Годишње
приход од продаје дрвних сортимената	38.519.419,00	3.851.941,90
Средства за репродукцију шума	5.777.912,84	577.791,28
Укупно приходи у ГЈ	44.297.331,84	4.429.733,18

4.2.4. Биланс укупних прихода и трошкова

Табела 50. - Билансирање укупног прихода и укупних трошкова

БИЛАНС	Укупно дин.	Годишње дин
УКУПАН ПРИХОД	44.297.331,84	4.429.733,18
УКУПАН ТРОШАК	43.319.759,85	4.331.975,98
РАЗЛИКА	977.571,99	97.757,20

Реализацијом предвиђеног обима послова остварује се позитиван резултат у износу од 977571,99 дин. што је годишње 97.757,20 дин. За део предвиђених инвестиционих улагања (биолошке радове, изградњу путева, заштиту шума, набавку опреме...) потребно је обезбедити и део новчаних средстава из других извора.

За реализацију планираних биолошких радова (према садашњим елементима привређивања) биће потребна финансијска помоћ (буџет Републике), те је обавеза Шумског Газдинства да конкурише Министарству пољопривреде, и заштите животне средине за доделу средстава за шумско узгојне радова. Реализација предвиђених циљева и обезбеђење планираних средстава зависиће првенствено од извршења обима сеча и предвиђене производње, као и доследне примене смерница и планова газдовања. Уколико се неки од ових елемената у току важења ове основе промени, промениће се и цела економско - финансијска анализа. Економско - финансијска анализа урађена је према важећим елементима привређивања за 2024. годину.

5.0.НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ

При изради ове посебне основе примењен је систем планирања газдовања који је установљен као методологија при уређивању појединих комплекса шума у Србији. Поступак у основи полази од вишенаменског коришћења површина газдинске јединице, што је логичан захтев просторног дефинисања наменских целина, као новог термина у просторној подели шумског комплекса.

Основа газдовања шумама ове газдинске јединице израђена је током 2023/24. године. Израдио је Одсек за израду основа и планова газдовања ШГ””Ниш” – Ниш, уз стручну помоћ и упутства сектора за шумарство - одељења за планирање газдовања шумама ЈП” Србијашуме “ – Београд.

Поступак израде основе одвија се по фазама рада:

I - припремни радови се односе на сређивање катастарских података припрему и израду радних карата.

II - радови на терену обухватају прикупљање таксац. података: издвајање и картирање састојина, прикупљање података за опис стан. и састојина, премер пречника, висина и утврђивање прираста.

III - обрада података (опис станишта и састојина, планови газдовања и писање текстуелног дела основе)

5.1. Прикупљање теренских података

Пре почетка радова на прикупљању основних таксационих података прикупљају се карактеристични подаци за сваку уређајну јединицу-одсек. Одсеци су издвојени применом класичне методе, на основу разлика у намени, типу земљишта и бонитету станишта, врсти дрвећа, размеру смесе, обрасту и сл. Истовремено је извршено прикупљање података за опис станишта и састојина, који су шифрирани и унети у одговарајући записник, према Кодном приручнику за информациони систем о шумама Србије и одговарајућим упутствима. Овом приликом је дефинисана припадност одсека појединим степенима хомогености који су служили као основни параметар за одређивање начина премера, потребног броја примерних површина и њихове величине.

За прикупљање теренских података коришћен је метод примерних површина у облику концентричних кругова, тотални премер и метод процене.

-Припремни радови (радне карте,обнављање граница) урадили:

- реонски чувари шума - спољашње границе – 153 км.
- унутрашње границе – 44 км.

Издавања састојина урадио :

- Младен Савић, маст.инж.шум. - бр. лиценце **941**

Премер састојина урадили :

- Младен Савић, маст.инж.шум.

одељења: 13,15,16,17,19,20,21,22,24,40,45;

- Николић Ђорђе, шум.техн.-.

одељења: 23,26,27,28,29,30,34,35,38,42,43;

5.2. Обрада података

Приликом обраде података коришћена је компјутерска обрада података по јединственом програму за све државне шуме којима газдује ЈП"Србијашуме" Београд. У складу са напред наведеним коришћене су одређене шифре по врсти радова:

- План обнове шума - врста радова
 - 311 – обнављање природним путем оплодним сечама
 - 35 – оплодна сеча (припремни сек) кратког периода за обнављање
- План гајења шума - врста радова
 - 526 – чишћење у младим природним састојинама
 - 532 – прореди у вештачки подигнутим састојинама
 - 533 – прореди у изданаичким шумама
- План проредних сеча - врста сече
 - 10 – узгојно санитарна сеча
 - 25 - селективна прореда
 - 21 – комбинована прореда

Механографску обраду података по јединственом програму за све државне шуме којима газдује ЈП"Србијашуме" Београд урадио:

- Милош Радојковић, дипл.инж.шум.- бр. лиценце **940**

5.3.Израда карата

Према утврђеном стању шума урађене су следеће прегледне карте:

- основна карта са вертикалном представом са прегледом путне мреже у размери 1:10.000,
- прегледна карта наменских целина у размери 1:25.000,
- прегледна карта газдинских типова у размери 1:25.000,
- прегледна састојинска карта у размери 1:25.000,
- карта таксације у размери 1: 10.000,
- привредна карта у размери 1:25.000,
- прегледна карта НCV шума у размери 1:25 00
- катастарска карта у размери 1:10.000
-

Картографски део урадио:

- Милош Радојковић, дипл.инж.шум.

5.4. Израда основе и планова газдовања

Израду планова газдовања шумама и текстуалног дела урадили:

- Зејак Слободан, дипл.инж.шум.- бр. лиценце **417**
- Милош Радојковић, дипл.инж.шум.- бр. лиценце **940**

Израда основе и планова газдовања урађена је у сарадњи са стручним службама "ШГ" и "ШУ" :

- Радомир Стојановић, маст.инж.шум, шеф ШУ Ниш – Бела Паланка;
- спец Тања Радовановић, инж.шум, сам.референт за гајење шума;
- Бојан Митић, дипл.инж.шум, самостални референт за заштићена природна добра;
- Милош Радојковић, дипл.инж.шум. самостални референт за израду основа и планова
- Александар Ћурчић, дипл. инж.шум. самостални референт за израду основа и планова
- Голуб Милијић, шум.техн. референт
- Милош Цветановић, шум.техн.чувар шума

6.0. ЗАРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ова основа за газдовање шумама израђена је на основу одредби „Правилника о садржини и начину израде планских докумената тј. Основа газдовања шумама” (Сл. гласник СРС бр.122 / 03 145/14 - др. правилник).

Циљеви газдовања шумама одређени су према сложености задатака које ће исти имати у будућности, као и на основу стања шума. Сви радови који се изврше у овим шумама морају се евидентирати у шумској хроници и у евиденцијама о извршеним радовима. Дознака стабала у проредним сечама може се изводити само у току вегетационог периода.

Приликом израде ОГШ посебна пажња је посвећена усаглашавању ове основе са важећим законским прописима, пре свега са одредбама Закона о шумама (“Сл.гл.РС”бр.30/2010; 93/12; 89/15; 95/18;) и Правилником

о садржини основа и Програма газдовања шумама, Годишњег извођачког плана и Привременог годишњег плана газдовања приватним шумама ("Сл.гл.РС"бр.122/03). Поред овога уважене су и одредбе које се односе на газдовање шумама везане за:

- Закон о шумама („Сл. гл. РС" бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18-др.закон);
- Закон о заштити природе („Сл. гл. РС" бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закони 71/21);
- Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа („Сл. гл. РС" бр. 135/04, 8/05-исправка, 41/09);
- Закон о дивљачи и ловству („Сл. гл. РС" бр. 18/10, 95/18-др.закон);
- Закон о заштити животне средине („Сл. гл. РС" бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-Одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гл. РС" бр. 135/04, 36/09);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гл. РС" бр. 135/04, 88/10);
- Закон о интегрисаном спречавању и контр. загађивања животне средине („Сл. гл. РС" бр. 135/04, 25/15);
- Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разновр. („Сл. лист СРЈ-Међународни уговори" бр. 11/01);
- Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл. гл РС-Међународни уговори" бр. 102/07);
- Закон о водама („Сл. гл. РС" бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18, 95/18-др.закон);
- Законом о пољопривредном земљишту („Сл. гл. РС" бр. 62/06, 65/08-др.закон, 41/09, 112/15, 80/17, 95/18-Одлука УС, 50/13-Одлука УС, 98/13 - Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. Закон, 9/20 и 52/21);
- Закон о просторном плану Републике Србије од 2010-2020 („Сл. гл. РС" бр. 88/10);
- Закон о путевима („Сл.гл.РС" бр. 41/18, 95/18-др.закон);
- Закон о заштити од пожара („Сл. гл. РС" бр. 111/09, 20/15, 87/18, 87/18-др.закон);
- Закон о накнадама за коришћење јавних добара („Сл. гл. РС" бр. 95/18);
- Закон о државном премеру и катастру (Сл. гл. РС бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 –одлука УС, 96/2015, 47/2017 –аутентично тумачење, 113/2017 –др. закон, 27/2018 –др. закон, 41/2018 –др. Закон и 9/2020 –др. Закон о одбрани (Сл. гл. РС бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о стандардизацији (Сл. гл. РС бр. 36/09 и 46/15);
- Правилник о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници (Сл. гл. РС, бр.18/2024);
- Правилник о начину и времену вршења дознаке, додељивању, облику и садржини дозног жига и жига за шумску кривицу, обрасцу дозначне књиге, односно књиге шумске кривице, као и о условима и начину сече у шумама („Сл. гл. РС" бр. 65/11, 47/12, 8/17);
- Првилник о шумском реду члан 5 (Сл. гл. Републике Србије бр. 38/2011-13, 75/2016-6, 94/2017-68 и 87/2021-24);
- Правилник о облику и садржини шумског жига, обрасцу пропратнице, односно отпремнице, условима и начину жигосања посеченог дрвета, начину вођења евиденције и начину жигосања, односно обележавања четинарских стабала намењених за новогодишње и друге празнике („Сл. гл. РС" бр. 93/16);
- Правилник о садржини средњорочног плана заштите шума од биљних болести и штеточина („Сл. гл. РС" бр. 36/11);
- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гл. РС" бр. 35/10);
- Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Сл. гл. РС", бр. 97/15);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гл. РС" бр. 5/10, 47/11,32/16, 98/16);
- Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Сл. гл. РС" бр. 30/92, 24/94, 17/96);
- Правилник о мерама за спречавање штете од дивљачи и штете на дивљачи и поступку и начину утврђивања штете („Сл. гл. РС" бр. 2/12);
- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гл. РС", бр. 72/10);
- Правилник о квалитету репродуктивног материјала топола и врба („Сл. гл. РС" бр. 76/09);
- Правилник о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе („Сл. гл. РС", бр. 72/17, 44/18-др.закон);
- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гл. РС" бр. 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Сл. гл. РС" бр. 31/12);
- Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Сл. гл. РС" бр. 31/05, 45/05-исправка, 22/07, 38/08, 9/10, 69/11 и 95/18 - др. закон);
- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гл. РС" бр. 114/08);
- Водопривредна основа Републике Србије (Сл. гл. РС бр. 11/2002)
- Одлука о стављању под заштиту биљних врста као природних реткости („Сл. гл. РС" бр. 11/90, 49/91);

5.4. Израда планова и текстуалног дела ОГШ

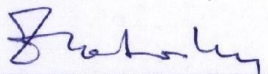
Израда планова и текстуалног дела урађена је у сарадњи са стручним службама ШГ „Ниш“ Ниш:

- Радомир Стојановић, маг.инж.шум, шеф ШУ Ниш – Бела Паланка;
- спец Тања Радовановић, инж.шум, сам.референт за гајење шума;
- Слободан Зејак, дипл.инж.шум, интерни контролор за послове у шумарству;
- Стефан Рајић, дипл.инж.шум, реверни инжењер;
- Милан Виденовић, дипл.инж.шум. реверни инжењер
- Бојан Митић, дипл.инж.шум, самостални референт за заштићена природна добра;
- Милош Радојковић, дипл.инж.шум, самостални референт за израду основа и планова
- Александар Ћурчић, дипл. инж.шум, самостални референт за израду основа и планова
- Милош Цветановић, шум.тех, рејонски шумар.

ТАБЕЛАРНИ ДЕО ОГШ:

- Обр. бр. I Исказ површина
 - Обр. бр. II Опис станишта и састојина
 - Обр. бр. III Табела о размеру дебљинских разреда
 - Обр. бр. IV Табела о размеру добних разреда
 - Обр. бр. V План гајења шума - Евиденција извршених радова на гајењу шума
 - Обр. бр. VI План проредних сеча - Евиденција извршених сеча
 - Обр. бр. VII План сеча обнављања (једнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
 - Обр. бр. VIII План сеча обнављања (разнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
- Таблице – Тарифе;
 - Шумска хроника.

ПРОЈЕКТАНТИ

Слободан Зејак, дипл.инж.шум.
бр. лиценце: 417

Милош Радојковић, дипл.инж.шум.
бр. лиценце: 940

ДИРЕКТОР

Проф. др Братислав Дикић

ПРИЛОГ 2 - СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА

Обухвата све парцеле у ГЈ којима газдује ЈП „Србијашуме“ и парцеле других државних организација (Општина, Република Србија итд.) које су биле део претходних основа газдовања, а издвојене су у посебне одсеке и на њима нису планирани никакви радови.

КО БЕЛА ПАЛАНКА - ВАРОШ					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
471	190/1	3907	1/1		38
Укупно ЛН 471		3907			

КО БЕЛА ПАЛАНКА - ВАН ВАРОШ					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
558	1020	94726	1/1		37,38
558	1024	359112	1/1		33,34,37,39
558	1029	3365	1/1		38
558	1031	344599	1/1		38
558	568	5341	1/1		37
558	954	7794	1/1		38
558	959	1286	1/1		38
558	967	1128	1/1		37,38
Укупно ЛН 558		817351			
827	1019	1235	1/1	МПШиВ	37
827	1022	10340	1/1	МПШиВ	37
827	1023	48530	1/1	МПШиВ	34,37,38
827	1025	46718	1/1	МПШиВ	34,38
827	1027	19060	1/1	МПШиВ	38
827	1028	1703	1/1	МПШиВ	38
827	1030	67092	1/1	МПШиВ	38
827	1032	47988	1/1	МПШиВ	38
827	1033	3410	1/1	МПШиВ	38
827	1036	48524	1/1	МПШиВ	38
Укупно ЛН 827		294600			
142	848	део	1/1	Општина БП	38
142	1026	део	1/1	Општина БП	38
243	1021	део	1/1	Општина БП	38
243	1035	део	1/1	Општина БП	38

*МПШиВ – Министарство Пољопривреде, Шумарства и Водопривреде

*БП – Бела Паланка

КО ЧИФЛИК					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
97	549	172464	1/1		9,10,11
97	550	165821	1/1		9
Укупно ЛН 97		338285			
99	1265/1	део	1/1	Општина БП	11

КО ДОЊА КОРИТНИЦА					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
198	1455	655	1/1		41
198	1514	27267	1/1		41
198	287	267938	1/1		41
198	373	998	1/1		41
198	4890	1483	1/1		43
Укупно ЛН 198		298341			

КО ГОРЊА КОРИТНИЦА					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
127	3163	2180	1/1		43
127	3229	154181	1/1		43
127	3231	826	1/1		43
127	3242	41083	1/1		43
127	3244/1	35950	1/1		43
Укупно ЛН 127		234220			
128	3505	део	1/1	Општина БП	43

КО КЛИСУРА					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина м ²	Обим удела	Напомена	Одељење
458	2303	2432	1/1		13
458	2321	1965	1/1		13
458	2324	1839	1/1		13
458	2325	8370	1/1		13
458	2326	16891	1/1		13
458	5552	578	1/1		13
458	5909	771	1/1		30
458	6423	36720	1/1		13
458	6551	2819	1/1		13
458	6831	2485	1/1		13
458	6856	746	1/1		13
458	7543	591	1/1		13
458	7607	23168	1/1		13
458	7609	46974	1/1		13
458	7616	1348	1/1		13
458	7701	242	1/1		13
458	7842	16239	1/1		13
458	8426	8060	1/1		29
458	8523	21128	1/1		13
458	8524	11175	1/1		13
458	8525	3892	1/1		13
458	8822	22125	1/1		13
458	8823	602	1/1		13
458	8846	5964	1/1		13
458	8847	4262	1/1		13
458	8848	823	1/1		13
458	9130	4531	1/1		13
458	9131	1250	1/1		13
458	9154	18676	1/1		13

КО КЛИСУРА					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
458	9155	1575	1/1		13
458	9156	7831	1/1		13
458	9157	13252	1/1		13
458	9290	2389	1/1		13
458	9599	6372	1/1		14
458	9600	1842	1/1		14
458	9678	1163	1/1		14
458	9702	384426	1/1		14
458	10219	79899	1/1		29
458	10221	389	1/1		29
458	10898/1	2161	1/1		14
458	11450	974033	1/1		20,21,22,23,27
458	11843	24764	1/1		20
Укупно ЛН 458		1766762			
450	7020	део	1/1	Општина БП	13
459	11881	део	1/1	Општина БП	13
459	11895	део	1/1	Општина БП	13
459	9295	део	1/1	Општина БП	13
460	7018	део	1/1	Република Србија	13

КО КРЕМЕНИЦА					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
261	1764	5016	1/1		36,37
261	1839	1498	1/1		30
261	1881	500131	1/1		36,37
261	1882	2110	1/1		37
261	1885	344705	1/1		33,34,35,36
261	1890	8363	1/1		36
261	1957	114571	1/1		30
261	1958	1332	1/1		30
261	2173	62667	1/1		29
261	2195	95209	1/1		30
261	2235	133836	1/1		29,30
261	2236	2298	1/1		29
261	2237	2427	1/1		29
261	2340	11592	1/1		30
261	2354	47056	1/1		30
261	2390	3091	1/1		30
261	2512	17606	1/1		35
261	2513	327713	1/1		33,34,35,39
Укупно ЛН 261		1681221			
680	1883	84480	1/1	Село Кременица	37,38
680	1884	35384	1/1	Село Кременица	34,35,37
Укупно ЛН 680		119864			
81	2522	део	1/1	Република Србија	29
82	2529	део	1/1	Општина БП	36,37
82	2530	део	1/1	Општина БП	30
82	2531	део	1/1	Општина БП	30
82	2532	део	1/1	Општина БП	35

КО МОКРА					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
292	2344	709	1/1		38
292	3006	19025	1/1		38
292	3042	11065	1/1		38
292	8909	219	1/1		39
Укупно ЛН 292		31018			

КО ОРЕОВАЦ					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
113	1090	2504	1/1		32
113	1182	1459	1/1		30
113	1218	421	1/1		30
113	1220	1108	1/1		30
113	1239	344	1/1		30
113	1312	50334	1/1		32
113	1314	152323	1/1		32
113	1331	2469	1/1		30
113	1409	3029	1/1		30
113	1432	1696	1/1		30
113	1545	5264	1/1		30
113	1644	11328	1/1		30
113	1918	20586	1/1		30
113	1919	2105	1/1		30
113	1993	1967	1/1		32
113	1994	2044	1/1		32
113	1995	9727	1/1		31
113	2025	999	1/1		32
113	2027	58	1/1		32
113	2033	17145	1/1		32
113	2089	11753	1/1		39
113	216	562	1/1		39
113	2320	23550	1/1		39
113	3783	2084153	1/1		23,24,27,28,31,40,41
113	806	411	1/1		39
113	811	1757	1/1		39
113	911	623615	1/1		33,39
113	915	6392	1/1		33,39
113	924	18666	1/1		33
Укупно ЛН 113		3057769			
435	912	31635	1/1	Село Ореовац	39
435	913	3374	1/1	Село Ореовац	39
435	914	8117	1/1	Село Ореовац	39
Укупно ЛН 435		43126			
114	923	део	1/1	Општина БП	33
114	1313	део	1/1	Општина БП	32
114	2026	део	1/1	Општина БП	32
114	3836	део	1/1	Општина БП	30,32
114	3840	део	1/1	Општина БП	30
114	3842	део	1/1	Општина БП	28,31

КО СИЊАЦ					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
313	3672/3	2530	1/1		9
313	5520	3304	1/1		1
313	6073	603	1/1		1
313	6074	3366	1/1		1
313	6146	3399	1/1		1
313	6148	1061	1/1		1
313	6167	13895	1/1		1
313	6311	4252063	1/1		1-10; 12
313	6998/2	405	1/1		7
Укупно ЛН 313		4280626			
2545	6998/3	део	1/1		7

КО ШЉИВОВИК					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
357	1	698076	1/1		20-24; 27
357	1514	53012	1/1		42
357	1515	2259	1/1		42
357	162	2637	1/1		20
357	177	7097	1/1		20
357	2146	3484	1/1		44
357	2181	4045	1/1		44
357	2182	3668	1/1		44
357	2555	301	1/1		45
357	259	5461	1/1		25
357	260	87944	1/1		25
357	261	6300	1/1		25
357	300	842	1/1		25
357	303	6945	1/1		25
357	322/1	2131	1/1		24
357	322/2	3130	1/1		24
357	331	459	1/1		24
357	355	3426	1/1		24
357	3701	195	1/1		42
357	379	6396	1/1		26
357	38	5544	1/1		20
357	392	3174	1/1		25
357	393	3310	1/1		25
357	42	491	1/1		20
357	4385	198	1/1		42
357	476	2188	1/1		41
357	69	37601	1/1		20
357	7919	147916	1/1		20, 21
357	7921	1293848	1/1		16-20
357	8067	1861	1/1		18
357	8101	5676	1/1		45
357	8103	397	1/1		45
357	8104	499	1/1		45
357	8159	3564	1/1		18
357	8200	2699	1/1		16
357	8295	8928	1/1		16

КО ШЉИВОВИК					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
357	8298	1143	1/1		16
357	8423	56106	1/1		18
357	8437	3003	1/1		18
357	8452	4693	1/1		18
357	8459	9565	1/1		18
357	8525	1462	1/1		17
357	8565	165	1/1		18
357	8695	307	1/1		45
357	8696	786	1/1		45
357	8697	755	1/1		45
357	8751	59227	1/1		18
357	8753	11890	1/1		19
357	8768	638	1/1		19
357	8769	8749	1/1		19
357	8773	65263	1/1		19
357	8853	333346	1/1		42
357	8855	163184	1/1		41
357	8856/1	486973	1/1		26,41
357	8877	841575	1/1		25, 44
357	8878	39293	1/1		45
357	8880	5312	1/1		45
357	8907	118547	1/1		45
357	8921	78169	1/1		45
357	8922	24919	1/1		45
357	8938	34663	1/1		45
Укупно ЛН 357		4765435			
359	80	део	1/1	Општина БП	20
359	7883	део	1/1	Општина БП	20
359	7884	део	1/1	Општина БП	20
359	7885	део	1/1	Општина БП	25
359	7887	део	1/1	Општина БП	25
359	7888	део	1/1	Општина БП	25,26
359	8266	део	1/1	Општина БП	16
359	8337	део	1/1	Општина БП	16
359	8858	део	1/1	Општина БП	42
359	8879	део	1/1	Општина БП	45
359	8939	део	1/1	Општина БП	19
359	8940	део	1/1	Општина БП	17,18
359	8941	део	1/1	Општина БП	16
360	8854	део	1/1	Република Србија	42

КО ТЕЛОВАЦ					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m ²	Обим удела	Напомена	Одељење
188	1613	35754	1/1		15
188	1632	17141	1/1		15
188	1788	22643	1/1		15
188	1932	2334	1/1		15
188	1934	25121	1/1		15
188	1935	1923	1/1		15

КО ТЕЛОВАЦ					
Лист Непокретности	Број парцеле	Површина m²	Обим удела	Напомена	Одељење
188	1936	1310	1/1		15
188	1937	1583	1/1		15
188	1938	231	1/1		15
188	1939	6261	1/1		15
188	3765	8183	1/1		16
188	383	470817	1/1		10,11,12
188	384	109592	1/1		12
188	3859	5879	1/1		20
188	3861	12607	1/1		20
188	3862	10909	1/1		20
188	3863	43912	1/1		20
188	3864	76964	1/1		20
188	3880	26265	1/1		20
188	4489	172292	1/1		16
188	4492	155262	1/1		16,17
Укупно ЛН 188		1206983			
77	4491	део	1/1	Општина БП	16
77	4553	део	1/1	Општина БП	20
78	4562	део	1/1	Република Србија	12

ПРИЛОГ 3 – РЕШЕЊЕ О УСЛОВИМА ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

Сара Павков
16.03.2023.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-00288/2023-04

Датум: 6.3.2023. године

Немањина 22-26

Београд

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број: 1115

Датум: 16.03.2023 год.

На основу члана 9. став 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), чл. 23. став 2. и 24. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18-др. закон и 47/18), члана 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 128/20 и 116/22), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16, 95/18 – аутентично тумачење и 2/23-одлука УС), Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Сува планина” („Службени гласник РС”, број 72/15) и Уредбом о режимима заштите („Службени гласник РС”, број 31/12), решавајући по захтеву Јавног предузећа „Србијашуме”, Београд, за издавање услова заштите природе, Министарство заштите животне средине, државни секретар Сара Павков по Решењу о овлашћењу број 021-01-37/22-09 од 10.11.2022. године, доноси

РЕШЕЊЕ о условима заштите природе

У складу са Стручном основом 03 број 020-446/2 од 2.3.2023. године израда Основе газдовања шумама за ГЈ „Шљивовачки вис” у Специјалном резервату природе „Сува планина”, може се извести у складу са следећим условима:

1. Израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Шљивовачки вис” обављати у складу са Законом о заштити природе, Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-други закон) и осталим важећим законским актима;

2. Планирани радови на газдовању шумама морају бити интегралног карактера полазећи од одређења усмереног на обезбеђење одрживог развоја-принципа трајности у газдовању укупним потенцијалима шума у овој Г.Ј.;

3. Основа мора бити усаглашена са плановима газдовања и других корисника простора и делатностима (ловство, рибарство, туризам, пољопривреда, просторно планирање и др.);

4. У односу на Правилник о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама потребно је додатно, у општем делу Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Шљивовачки вис”, урадити:

- детаљни текстуални приказ станишта и састојина,
- приказ здравственог стања,
- план унапређења стања посебних природних вредности и реткости,
- план санације оштећених земљишта, план шумских путева и стаза;

5. У Основи се мора постићи виши ниво планирања који проистичу из усвојеног европског критеријума и одредница за одрживо управљање шумама, неопходних за одржавање, очување и повећање биодиверзитета у шумским екосистемима;

6. Планирање газдовања шумама треба да буде усмерено на очување, заштиту и повећање биодиверзитета на екосистемском, специјском и нивоу гена, а где је то адекватно и на нивоу предела;

7. Циљеве газдовања усмерити ка унапређењу стања састојина, што подразумева побољшање стања шума редовним газдовањем - класичним узгојним поступцима и мерама (регулисање састава и смеше, ослобађање подмлатка и др.), поправку квалитета и здравственог

стања, начин неге и узгојне приоритете, начин обнављања, посебне заштите ивице шуме, превођење вештачки подигнутих састојина у квалитетне одрасле састојине и сл.;

8. Природно обнављање треба да буде приоритет. Неопходно је обезбедити адекватне услове како би се осигурао квантитет и квалитет шумских састојина;

9. При обнављању и пошумљавању, тамо где је то прикладно, приоритет треба да имају домаће врсте локалне провенијенције добро прилагођене станишним условима;

10. Потребно је евидентирати све врсте дендрофлоре које представљају реликте и ендемите, описати њихове положаје и станишта и одредити адекватне мере газдовања;

11. Потребно је приказати и урадити опис и детерминацију главних примешаних врста дрвећа. У текстуалном делу све констатоване примешане врсте набројати и дати њихова латинска имена;

12. Извршити анализу заступљености типова шума по површини, запремини и запреминском прирасту;

13. Неопходно је евидентирати и приказати строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, као и врсте дрвећа које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста;

14. Приликом премера идентификовати инвазивне дрвенасте врсте и кроз процес планирања газдовања омогућити њихово уклањање и/или контролу ширења на суседне површине;

15. Утврдити присуство врста биљака и животиња од међународног значаја (према Директиви о стаништима и Директиви о птицама), тј. од значаја за мрежу Натура 2000;

16. У одељењима која се преклапају са потенцијалним Натура 2000 подручјем планирати мере за очување станишта због којих су ова подручја одређена као потенцијална Натура 2000 подручја;

17. Стојећа или права одумрла стабла, шупља стабла, старе гајеве и посебно ретке врсте дрвећа оставити у оној количини и просторним распоредом колико је то неопходно да би се обезбедио биолошки диверзитет, узимајући у обзир потенцијалне последице на здравствено стање и стабилност шума и околне екосистеме;

18. Започети програме праћења, осталих група птица и других група дивљих врста животиња, а посебно врста од националног и међународног значаја, уз успостављање и вођење базе података;

19. Евидентирати и картирати у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40 и више cm на стаблима у границама подручја. У сарадњи са Заводом и другим научним и стручним институцијама идентификовати врсте птица које се гнезде и по потреби спровести мере заштите и очувања стабала односно гнездилишта;

20. За шуме у оквиру Г.Ј. „Шљивовачки вис“ неопходно је применити мере заштите у складу са Уредбом о еколошкој мрежи („службени гласник РС“ број 102/10) које подразумевају следеће мере заштите еколошке мреже:

- забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста,

- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршњаци итд.),

- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;

21. Основа се израђује на основу утврђеног стања шума на терену (састојинске инвентуре). Приликом инвентуре шума (избрајање стабала, премер пречника и висина) изабрати најпогоднији метод премера састојина (пруге, кругови);

22. Начин газдовања дефинисати и прилагодити према свим присутним типовима шума, односно треба да буду такви да унапреде и очувају разноврсност хоризонталне и вертикалне структуре састојина;

23. Неопходно је извршити картирање свих релевантних типова станишта, издвојити одређени дефинисани проценат који ће бити под јасном законском заштитом у оквиру националне и међународне еколошке мреже и успоставити адекватно управљање и редовни мониторинг, према одредбама Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о

Специјалном резервату природе „Сува планина”. За све друге радове/активности на предметном подручју, или промене планске/пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.

Подносилац захтева је платио Републичку административну таксу за подношење захтева за издавање решења о условима заштите природе по тарифном броју 186а Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03-испр., 61/05, 101/05-др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11-усклађени дин. изн., 55/12-усклађени дин. изн., 93/12, 47/13-усклађени дин. изн., 65/13- др. закон, 57/14 - усклађени дин. изн., 45/15 - усклађени дин. изн., 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. изн., 61/17 - усклађени дин. изн., 113/17, 3/18 - испр., 50/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 38/19 - усклађени дин. изн., 86/19, 90/19 - испр., 98/20 - усклађени дин. изн., 144/20, 62/21- усклађени дин. изн. и 138/22) у износу од 900,00 динара а ослобођен је плаћања таксе за издавање решења о условима заштите природе.

Поуска о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана његовог пријема. Жалба се предаје непосредно Министарству заштите животне средине у Београду, Немањина 22-26, 11000 Београд или путем поште са доказом о уплати републичке административне таксе у износу од 490 динара, по тарифном броју 6 Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 - испр, 61/05, 101/05 - др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 70/11 - усклађени дин. изн, 55/12 - усклађени дин. изн, 93/12, 47/13 - усклађени дин. изн, 65/13 - др. закон, 57/14 - усклађени дин. изн, 45/15 - усклађени дин. изн, 83/15, 112/15, 50/16 - усклађени дин. изн, 61/17 - усклађени дин. изн, 113/17, 3/18 - испр. и 50/18 - усклађени дин. изн, 95/18, 38/19 - усклађени дин. изн, 86/19, 90/19 - испр. 98/20 - усклађени дин. изн, 144/20, 62/21- усклађени дин. изн. и 138/22).

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

Сара Павков

Handwritten signature of Sara Pavkovic

Достављено:

- ① ДП „Србијашуме”, Београд
- Бул. Михајла Пупина 113,
- Завод за заштиту природе Србије
- Јаланска 35, 11070, Нови Београд,
- Инспекција за заштиту животне средине,
- Архива

